

BÖRZSÖNYI HELIKON

Irodalmi, művészeti, természetbarát folyóirat

XII. évfolyam 11. szám, 2017. november

"Áldjon meg az Isten mindenkit, aki az áldatlan magyar ugart tördeli."

Kókai Géza faragása

Tartalom:

- Ketykó István:Páros (álom) szonett; (vers) 3**
Dr. Koczó József: A Drégelypalánki Református Egyházmegye (1617–1952) eklézsiái XII.; (képes helytörténeti írás) 4-17
Petrozsényi Nagy Pál:Aki mindent elintéz; (írás) 18
Csáky Károly:Nemesi sírok nyomában az Ipoly mentén III.: (képes helytörténeti írás) 20-29
Horti Zoltán:Hol vagy Isten?!; (vers) 30
Csáky Károly:Kódolt kis üzenet; (vers) 32
Szepesi Zsuzsanna:Apám most...; (vers) 33
Kovács T. István:Rövidzárlat; (írás) 34
Pribojszky Mátyás:Veronika gyermekei VII. rész; (írás) 36-51
Megemlékezés:Hörömpő Gergely 1945-2007: (képes beszámoló és versek) 52-57
H. Turi Klára:Terápiás napló II.; (írás) 58-67
Székács László:Motivációs levél;Nyavalya; (versek) 68-69
Fetykó Judit:Megváltás; (vers) 70
Végh Tamás:Megőrzött méltósággal; (vers) 71
Kő-Szabó Imre:Rudi világot akart látni; (írás) 72-75
Horváth Ödön:A mennyei küszöbén;Bizakodjunk!;Csak ő segíthet;Kijózanító szembesülés; (versek) 76
Ruszkáné Márton Éva:„Ázik a mező”; (mese) 78-79
B. Tóth Klára:Hajnali abszurd; (vers) 80
Elbert Anita:A rózsaujjú halál; (vers) 81
Börzsönyi Erika:Mint az idő, meg a szél; (vers) 82
Szabóné Babik Erzsébet:Őszi eső, őszi szél...; (vers) 83
Janecskó Györgyi:Beszélgetés; (vers) 84
Dobrosi Andrea:Szakad; (vers) 85
Debreczeny György:nem megyek oda magamhoz; (vers) 86
Bemutatjuk:Kókai Géza csipkefaragásainak kiállítása Nagybörzsönyben; 88-93
Könyvajánló; 94-96
Programajánló; 97
Pályázat; 98
Impresszum; 99

E havi számunkat a Nagybörzsönyben élő és alkotó Kókai Géza fafaragásainak képeivel díszítettük! Köszönet a képek közlési jogáért! A Szerk.

Ketykó István: Mostanában fekete lovakkal álmodom

Összegyűjtött és új versek
(1976 – 2003)

Ima bocsánatért (2000) ciklus versei

Páros (álom) szonett

*Álmomban - pár napja - egyre hull a hó
és nagy terepasztalokon zümmögnek
kis sínek ; apró dízelek túlkölnék
sorompók előtt - - - ébredni volna jó...*

*Magamra kapni vasutas gönceim
surranómba lépni , bundámba bújni
föltett vörös sapkám fejembe nyomni
gyorsan bekapni egyszerű reggelim*

*fütyülve sétálni egy állomásra,
hol lányok arca villan lámpafényben
rámosolyogni egy pirosruhásra,*

*ki jegyért indul az ablakhoz hátra
és dalt szerezni a nagy hóesésben
sípra, tárcsára, söprűre, lapátra.*

*Tekerni a sorompókart vidáman
hallgatni a vadludak gágogását
és nézni, nézni a lányok bokáját,
majd elindulni mosolyuk nyomában ...*

*Álmomban - pár napja - egyre hull a hó
elment az utolsó vonat is rendben
kerekek robaja szűnik fülemben
kivirágzik bennem minden altató;*

*minden ringatás; anyám bús éneke
falum hajnali harangkondulása
vidám gerle-dal ; gyönyörű térzene - - -*

*Álmomban mintha angyalszárny fénylene
ellibben arcomon fehér ruhája
szobám “ Csendes éj “ dallama lengi be ...*

Budapest,1988. március 23.

Dr. KOCZÓ JÓZSEF**A Drégelypalánki Református Egyházmegye (1617–1952) eklézsiái XII.****Leány- és fiókegyházak, szórványok Nógrádban****Fülek – a palánki egyházmegye végvára**

Losonci Református Egyházközség – Gömöri Református Egyházmegye – Szlovákiai Református Keresztyén Egyház

Leányegyházközsége: Füleki Református Egyházközség, Benko Pál gondnok

Az egyház lelkészei közül a Drégelypalánki Református Egyházmegye esperese:

Miskolczi Bodnár Mihály 1674

FÜLEK (Fülek) Filakovo, Szlovákia

oppidum

Titulus: —

Patrónus: —

Lakosság: magyar, róm. kat.

Filia: Gömörsid

Plébániatemplom nincs, a ferences rend tart fenn csupán egy templomot, amit Koháry András épített, ez szolgál plébániatemplomként. Ebben a Szent Ferenc társulat működik, a plébániát 1776-ban a rozsnyói egyházmegyéhez csatolták.

A svájci hitvallás újabb kori megerősödése

Az újabb korban, 1882-ben Fülek 34 más lakott hellyel együtt Losonc anyaegyházának fiókjaként tűnik fel, 1885-ben 10 lelket számlál a fiókegyház, 1886-ban összesen 130 lélekkal bír. A fiók 1887-től a losonci, gácsi, füleki szécsényi járásokra kiterjedően jegyeztetik az előbbihez hasonló létszámmal, majd az 1892. évi 126 főről 1893-ban ugrásszerűen 512-re növekszik a hívek száma, mely a századfordulóig meg is őrződik. 1900-tól a Névtárak már csak szórványként említik ezt területet, 1903 és 1906 között külön megadják a füleki járáshoz tartozó református lélekszámot (222–225). 1907-ben jelentősen visszaesik a kálvinisták száma: 102 főre csökken. 1908 és 1910 között ismét a négy járás összesített 400 fős lélekszámát közlik.

Szórványgondozás

Losonc leányegyházaként az 1930-as években indult újra Füleken a református egyházi élet. A Füleken alkalmazásban volt Csepeli Ödön 1941. május havában eltávozott az egyházmegyéből. A fiókegyházat a káplánhiány idején Losonc anyaegyház lelképásztorai gondozták.

Losonc szórványmunkájában csak Fülek gondozásáról terjesztettek be jelentést. Füleken 220 református atyafi lakik. A zománcgyárban tisztviselőként alkalmazott segédlelkész gondozta egy ideig, amíg meg nem unta azt a dicsőséget, hogy egy fizetésért két ember dolgát kellett elvégeznie, s egyszer csak otthagya a gyárat és az egyházat. Itt minden vasárnap volt istentisztelet. **Feljegyzések a füleki állami elemi iskola hitoktatásáról** – A tanügyi bizottság jelentéséből, 1940/41.

Vallásoktató: Csepeli Ödön ref. segédlelkész. Az állami elemi iskolában a látogatáskor jelen volt 10 fiú és 4 lány, összesen 14. I-II. osztály: az anyagot elvégezték, tudták. III-IV. osztály: beszélgetve nagyon értelmes feleleteket adtak, folyékony előadásuk hiányzott. V-VIII. osztály: a reformációt tárgyalták. A megkívánható

átlagos tudásnak birtokában voltak. A hitoktató és a növendékek között a meleg összeköttetés megvan. A vallásoktató érzékkel bír a gyermeki lélekkel való bánásra. Csak sajnálattal jelenthetem, hogy e derék munkás ezt a fontos posztját elhagyta, eltávozva egyházmegyénkből, fárasztónak és lelkesi minőségéhez nem méltónak tartva az egész heti másnemű elfoglaltsági lekötötést.

Alulírott "03C Lajos gépészmérnök, megbízott vizsgálónök tisztelettel jelentem, hogy a füleki elemi iskolai tanulók ref. hittanvizsgáját 1941. május hó 25-én tartottuk meg az állami elemi iskola egyik termében. A folyó év januári segédlelkészváltozást, s a helyi viszonyokat figyelembe véve általában kielégítő volt az eredmény: általános jelesnek „2” minősíthető.

Maradtam kiváló tisztelettel Fülek, 1941. május 30. "03C Lajos vizsgálónök.

Böröczky Gábor segédlelkész

1915. augusztus hó 30-án született a Veszprém megyei Marcaltón. Atyja, ki mint vendéglős, hentes és mészáros alig egy esztendővel előbb költözött be a szintiszta római katolikus községbe. Anyja leányneven: Antal Ilona, kinek apja, Antal Károly református tanító, aki édestestvére a dunántúli református püspöknek: Antal Gábornak. A szülők Pápán kötöttek házasságot 1900-ban. Édesanyja elbeszélése szerint mint a családban született négy gyermek közül a legkisebbik és második fiúgyermek, püspöki nagybátyjára való tekintettel kereszteltette Gábor névre, azzal az imádságos édesanyai vágygal, hogy belőle is pap legyen.

Az elemi iskola öt osztályát szülőfaluja római katolikus felekezeti iskolájában járta ki az 1921/1926. iskolai években, ahonnan a pápai református kollégiumba került. Ott 1934-ben érettségi, 1938-ban segédlelkészi bizonyítványt, 1941-ben pedig lelkészi oklevelet nyert.

1938 őszen mint rendelkezési állományban lévő segédlelkész a mosonmagyaróvári református templomra gyűjtött adományokat. 1939 márciusában püspöki kirendeltségből a Somogy megyei Csurgó község gimnáziumához került lelki gondozónak a tanév végéig terjedő megbízással. Ennek letelte után két éves németországi tanulmányútra indult ugyanazon év júliusában, közvetlen a második világháború kitörése előtt. A betheli szeretetintézetnél töltött több mint egy évet, két trimesztert a hallei, egy trimesztert pedig a bécsi egyetemen. 1941 júniusában tért vissza Magyarországra.

1941. július 13-án foglalta el püspöki kirendelés útján szolgálati helyét mint a Losonchoz tartozó füleki fiókegyház segédlelkésze. Különlegessége a lelkészi szolgálatának az, hogy mint gyári tisztviselő a gyárban végzett munkáért kapja a megélhetéshez szükséges fizetést, s a lelki gondozói tevékenysége a 400 lelkes szórvány gyülekezetben teljesen „ingyenes” szeretetszolgálat. A szolgálat nehézsége az a körülmény, hogy egyháznak nincs saját helyisége, ahol a hívek bármikor és szabadon összejöhetnek. Amellett a nagyobb többségű római felekezet a politikai község vezetőjével karöltve minden irányban nehézségeket támaszt. A szociális viszonyok, mint általában munkás helyeken, még mindig eléggé visszamaradottak. Nem különben a kultúrállapotok is. A munkásság nagy része néma lázadó, túr, amíg túrhet, de a legelső alkalommal hallatni akarja szavát. Megújulást vár és keres mindenki, de nem beszédben, hanem gondolkodásban és tettben, mert nem beszédben áll Istennek országa, hanem erőben.

Egyházlátogatási feljegyzések a füleki fiókegyházzal

1941-ben a fiókegyház lélekszáma 220; tankötelesek száma 26. 1942-ben a lélekszám 344; tanköteleseké 31. Böröczky László segédlelkész 1941. július 1-jén lépett szolgálatba Füleken. 1943-ban lélekszám: 382; szórványban további 200 lélek; tankötelesek száma: 36. 1944-ben a fiókegyház és a szórvány lélekszáma megegyezik az előző évivel; tankötelesek: 29. Böröczky Gábor segédlelkész; gondnok: Horváth Ferenc Füleken, Héthy László a szórványban.

Szórványmunka és vallássérelmek Füleken

Losonc belterjes szórványjelentést 1942-ben Fülekről közöl. Itt működik kiválóan Böröczky Gábor segédlelkész, aki a zománcgyár tisztviselője. Ez a hivatása adja kenyerét. Egyházi munkája tulajdonképpen ráadás. Csepely Ödön elmenekült innen éppen azért, mert szerinte egy embertől nem lehet kétféle munkát kívánni. Böröczky Gábor ellátta a hitoktatást, bibliakört vezetett, istentiszteleteket tartott és családokat

látogatott. Minden elismerést megérdemel. Kétségkívül az a helyzet, hogy a füleki munka volt a súlypont. A többi község elhelyezkedése olyan, hogy akár Fülek, akár Losonc könnyen megközelíthető s istentiszteleire mindenünnen felkereshető volt.

Tárgyaltatott a füleki két vallássérelmi eset. Két eredeti jegyzőkönyvet csatolt be a losonci református egyház lelkipásztora, amelyek bizonyítják, hogy az elvakult lélekalászat minő eszközöket használ fel arra, hogy híveinek számát más egyházak rovására szaporítsa. Az történt ugyanis, hogy P. König Kelemen ferences gvardián megjelent ifj. Horváth Ferencné füleki lakosnál 1942. február hó 10-én és már előre elkészített nyilatkozatot íratott vele alá, amelynek alapján a füleki községi jegyző az anyakönyvben át is vezette azt az utólagos reverzálist, amelyre a visszatért területeken a 8110/941 sz. M. E. rendelet három hónapi határidővel lehetőséget adott. Még szomorúbb a másik történet, amely szerint ugyanez a községi jegyző behívatta hivatalos helyiségébe Koós Ferencné füleki lakost, aki a róm. kat. egyházból a református egyházba való áttérését első ízben már jelentette a róm. kat. lelkészi hivatalnál. A jegyző megfélemlítette az asszonyt, s azt is kijelentette, hogy ilyen körülmények között nem valószínű, hogy a munkáslakásokban lakást kapjon.

Az egyházmegyei közgyűlés fájdalommal látja e két jegyzőkönyvből, hogy a P. König Kelemenek és elvakult zsoldosaik mimódon igyekeznek megragadni a megtévesztést és megfélemlítést tájékozatlan és könnyen befolyásolható híveink ellenében, s ezáltal megrontják és megzavarják azt a békességet, amelyre különösen a mai időkben magyar népünknek igen nagy szüksége van. Hogy egy ferences gvardián, aki ráadásul nagy port felvert könyvet írt a keresztyénség egységéről, a megtévesztést is az evangéliumeszközének tekinti, ismerve rendjének túlbuzgóságát, azon még nem is csodálkozik. Azon azonban, hogy egy községi jegyző, akinek a köztisztviselői etika alapján a legtisztább elfogulatlanság álláspontján kellett volna lennie, így megfélemlít magáról, megbotránkozik, és az eseteket megfelelő kivizsgálás és a vétkes jegyző megbüntetése szempontjából Nógrád vármegye alispánjának bemutatja.

Ebben a két esetben azonban nem lát olyan jelentőséget, hogy azt fokozatosan a konventig felvigye, felettük azzal az erős hittel tér napirendre, hogy a tiszta evangélium fegyvereivel, nemes eszközeivel való továbbhadakozás még az ilyen szomorú esetekkel is egyházunkat erősíti.

A losonci egyház lelkipásztorának javaslata alapján tisztelettel fordul az egyházkerületi közgyűléshez, hogy méltóztassék közbenjárni a magas kormányznál, hogy a 8110-1941 M. E. rendelet hatályát, amelyre mindössze három hónapos határidő biztosított, 1942 év végéig meghosszabbítani kegyeskedjék. Tekintettel arra, hogy lelkészi hivatalaink nem járatják a Budapesti Közlönyt így nem juthatott tudomásukra kellő időben ez a fontos rendelet, kívánatos és szükségesnek látszik, hogy a losonci lelkipásztornak ez a kérése meghallgattassék, és a kérdéses rendelet határideje ez év végéig meghosszabbíttassék.

Törekvés missziói lelkészség létrehozására

A losonci egyház presbitériuma 1943-ban pártoló javaslattal felterjeszti a füleki fiókegyház presbitériumának azon kérését, hogy Füleken állandó jellegű és államsegélyes missziói segédlelkészi állás szerveztessék. Ezt a kérést Fülek azzal indokolja, hogy a mostani segédlelkész egyúttal gyári tisztviselő, aki éppen gyári hivatali elfoglaltsága miatt nem végezhet teljes értékű missziói munkát a mintegy 400-ra felszaporodott hívek körében. Félő, hogy egy napon megszűnik ez a gyári alkalmaztatási lehetőség és akkor Fülek lelkigondozás nélkül marad, mert a losonci lelkipásztorok nagymérvű elfoglaltságuk miatt nem tudnák Fülek gondozását ellátni.

Bár sem a füleki, sem a losonci presbitérium határozatából nem tűnik ki, hogy a füleki 400 egyháztagnak milyen áldozatot óhajt hozni azért, hogy a gondozó segédlelkész nem mint gyári tisztviselő éljen Füleken, aki gyári munkáján felül mintegy magánszorgalomból lelkészi munkát végez, s azt sem körvonalazták világosan, hogy missziói lelkészi állás szervezését, vagy pedig kongruás segédlelkészi állás szervezését óhajtják, mégis az egyházmegyei közgyűlés helyénvalónak és méltányosnak tartaná, ha Fülek, Ipolyság mintájára missziói segélyben részesülne, és ide államsegélyes segédlelkész helyeztetnék. Nem lehet valóban egészséges dolognak tartani az egyház szempontjából sem, hogy a segédlelkészi állás, mint gyári tisztviselői állás tartassák fenn, mert a gyári hivatali munka egy ember erejét egészen igénybe veszi, s áldozat a segédlelkész részéről, hogy ezért az alkalmaztatásért vállalja a lelkészi munkát is. De az egyház szempontjából

is káros ez az állapot hiszen a füleki reformátusoknak így tulajdonképpen a gyár tart lelkeszi munkaerőt, a 400 hívő pedig elszokik attól az el nem mulasztható kötelezettségtől, hogy a lelkeszt az egyháznak kell eltartani, nem pedig egy vállalatnak. Mindezek alapján az egyházmegyei közgyűlés készséggel és a helyzet ismeretében jó lélekkel ajánlja a füleki fiókegyház missziói segélyben való részesítését, nemkülönben egy államsegélyes segédlelkésznek Fülekre való kinevezését az egyházkerületi közgyűlés jóindulatába.

Az egyházmegyei közgyűlés 1944 januárjában kívánatosnak tartaná, ha Füleek székhellyel is missziói anyaegyház szerveztetnék, éppen ezért a füleki fiókegyház presbitériumát is felhívja, hogy meglévő viszonyaik mérlegelésével a missziói egyházzá való szervezkedés előmunkálatait indítsa meg.

Tárgyaltatott az 1944 júliusában tartott traktus közgyűlésen a salgótarjáni egyház 1944. évi június hó 5. napján tartott presbitériumi gyűlésén hozott azon határozata, amelynek alapján Ragyolc és Csákányháza községeknek Füleek fiókegyházhoz való csatolását kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés a salgótarjáni egyház presbitériumának határozatát azzal a meghagyással adja vissza, hogy amennyiben ennek a két szórványnak elcsatolását Füleek fiókegyházközség netán missziói anyaegyházzá való szervezése kapcsán Losonc presbitériuma fogja kérni, akkor újból terjessze elő kérését az egyházmegyei közgyűlés elé. Az egyházmegyei közgyűlés tudatában van annak a mozgalomnak, amelyet a füleki fiókegyház indított Füleek anyaegyházzá való szervezése érdekében, de mivelhogy Füleek presbitériuma nem meri vállalni a szervezendő missziói anyaegyház terheit, amelyek köteleznék, elnéptelenedéstől fél, és az anyaegyház terhére óhajtana megszervezni az új egyházat, holott az anyaegyház két lelkesze közül az egyik díjlevél szerint is köteles elvégezni a szórványgondozást. Egyébként is Füleekhez nem lehet csatolni szórványt, mert a Konvent eddig ismert joggyakorlata szerint fiókegyházközségnek nem lehet szórványa. Az egyházmegye nem tehet mást, mint hogy megvárja, hogy ebben az ügyben maga az anyaegyház tegye meg a kezdeményező lépéseket, amennyiben ennek mind anyagi lehetőségeit biztosítani óhajtja, mind személyi kérdésben ezt szükségesnek látja.

Fülekről már a belmissziói jelentés megemlékezett, de mint szórványközpont is említésre méltó munkát végez. Losonc szórványgondozás szempontjából Füleek gondjaira bízta azokat a losonci szórványokat, amelyek Füleek körül fekszenek. A füleki segédlelkész összetartotta ezeket a híveket, kijárt hozzájuk, amikor tehetett, ők pedig bejártak Fülekre istentiszteletre. Füleek szórványgondozásra 1100 P-t adott.

Lelkeszi főjegyző ugyancsak a közgyűlés elé terjeszti a füleki fiókegyház presbitériumának azon határozatát, amelyben fellebbezéssel él a losonci egyház presbitériumának 1944. évi június hó 17-én hozott elutasító határozata ellen. A füleki fiókegyház ugyanis kérelemmel fordult a losonci egyházhoz, amelyben missziói anyaegyházzá való szervezkedéséhez jelentős anyagi támogatás biztosítását kérte. Kérte, hogy évi 800 aranykoronát biztosítson költségvetésileg a füleki missziói anyaegyház részére, mint állandó jellegű támogatást, kérte továbbá, hogy ezt az évi 800 aranykoronát mindaddig kétszeres összegben biztosítsa a losonci egyház, amíg Füleek templomot nem építhet, végül kérte, hogy fogadja el Losonc Füleket testvérközségnek, és ennek jelképeként folyósítsa a kért összegeket. A losonci egyház presbitériuma június 17-én foglalkozott a fülekiek kérésével, és azt érdemileg elutasította. Elvben ugyan elfogadta azonkérését, hogy Füleket tekintse testvérközségének, s kilátásba helyezte, hogy társadalmi gyűjtés útján támogatni fogja a fülekiek törekvéseit, de költségvetésileg nem vállalt anyagi kötelezettséget a missziói anyaegyház terheinek viselése tekintetében. A losonci egyház presbitériumának ezen határozatát a füleki presbitérium az egyházmegyére megfellebbezte, s kérte a közgyűlés legmesszebbmenő támogatását.

Az egyházmegyei közgyűlés mindenekelőtt azt jelenti ki, hogy az egyh. I. tc. 15. §-a szerint a missziói egyházközség fenntartása az országos közalap, egyházkerület, vagy egyházmegye támogatásával történik. Eszerint egyházközség nem kötelezhető arra, hogy gondoskodjék a missziói anyaegyházközség anyagi fenntartásáról. Kijelenti másodszer, hogy csak félreértés, vagy erőszakolt magyarázat vélheti, hogy a presbitérium az egyh. I. tc. 74. §-a alapján köteles anyagi támogatást nyújtani alakuló közületeknek, még abban az esetben is, ha az új közület az anyaegyház kötelekéhez tartozik. Megállapítja harmadszor, hogy az I. tc. 112. §-ban körülírt mindazon jogok és kötelezettségek, amelyek az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe tartoznak, inkább a felügyeletre és jóváhagyásra vonatkoznak, mint annak erőszakolására, hogy egy egyházközség presbitériuma anyagi ügyben milyen határozatot hozzon. Megállapítja negyedszer, hogy egyházi törvényünk nem ismeri a testvérközség fogalmát, éppen ezért a losonci presbitériumnak azon

határozatát, amellyel Füleket testvérségévé fogadta – feloldja.

Mindezek alapján az egyházmegyei közgyűlés nem lát módot arra, hogy a losonci egyház presbitériumát arra kényszerítse, hogy Fülel lelkigondozásának hatályosabbá tétele érdekében Fülel által megállapított összegnek költségvetésileg való biztosításával Fülelnek anyaegyházzá való szervezéséhez és templomépítéshez éveken át segínyt biztosítson, annál is inkább nem, mert Fülel presbitériuma nem lát lehetőséget arra, hogy Fülel a maga erejéből jelentős anyagi áldozattal hozzájáruljon saját fenntartásához, már pedig azt eldönteni, hogy Fülelken mind személyi, mind egyházi közérdekből szükség van-e anyaegyházra, holott személyi kérdésben a helyzet az anyaegyházzá való szervezkedés esetében sem változnék, inkább a losonci egyház joga és kötelessége, mint Fülelé, mert a szórványok gondozására elsősorban az az anyaegyház köteles, melynek egyik lelkésze díjlevél szerint is hivatott a szórványgondozásra. Mindazonáltal, mivel Fülel presbitériumának kérésében az egyházi érdek szolgálatát látja, s mivel egyházi közérdekből valóban kívánatosnak látszanék Fülelnek missziói anyaegyházzá való szervezése, felhívja az egyházmegyei közgyűlést a losonci presbitériumot, hogy tegye újból megfontolás tárgyává a füleliek kérését, és amennyiben módot lát rá, teljesítse azt, hogy anyagiakon ne múlják ennek 0 nagyságú ügynek kimenetele, amikor a lelkiek bizonytalansággal megvannak arra, hogy az új egyház felvirágozzék, és önállósága útján nagyobb lendülettel szolgálhassa Isten országát.

A Zománcgyár által foglalkoztatott Böröczky László segédlelkészt 1945-ben kitelepítették. Ezt követően Böszörményi László szolgált be Losoncra. A rendszerváltozás után 1996-ban tették le az új templom alapkövét, majd 1998–2002 között német segítséggel épült fel az Úr hajléka. Az istentiszteleteket 2000-től a református tulajdonban lévő Magyar Házban tartották, majd 2002-től az új templomban. (Miklós István l.p. közlése, 2015)

Lelkészek, gondnokok, tanítók

Fülel prédikátorai

Komáromi Angyal Pál 1618–1619

Komáromi Lengyel Miklós 1619

Tasnádi György 1650

Miskolci Molnár/Bodnár Mihály 1654–1674 (esperes: 1674; † 1675 Chieti)

Veresmarti Miklós 1706

Rektor

Lisznyai Sámuel 1674

Losonc fiókegyháza – segédlelkészek

Pályi János 1940; Csepeli Ödön 1940–1941; Böröczky Gábor 1941–1945 (kitelepítették).

Gondnok

Horváth Ferenc 1940–1944; Héthy László (szórvány g.) 1944; Gáspár Tibor hosszú időn át 1996-ig; Benko Pál 1996-tól jelenleg is.

Rétság missziói lelkészsége

Balassagyarmat Református Egyházközség

Lelkipásztor: Molnárné Tóth Erzsébet

Gondnok: Fábri Gábor

Szórványai: Rétság

RÉTSÁG

Titulus: Szent András apostol

Patrónus: több birtokos

Lakosság: magyar, szlovák, német; kat., ref., zsidó

A település a török háborúban elpusztult, bár időszakosan vannak lakói. 1787-ig Nőtincs filiája.

A templomot 1726 táján építették, és 1785-ben restaurálták.

Egyházi anyakönyvezés

1787: róm. kat. önálló plébánia, filia: Bánk, Tolmács; 1892: evangélikus Bánk; református Diósjenő, izraelita Nagyoroszi.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Rétság város össznépessége 2 822 fő; ebből kat. 1335, ref. 94, ev. 179 lélek.

A reformátusok újabb kori ébredése

Rétságban a svájci hitvallás újjáéledése a 19. század végére tehető. A Névtárakban másfél évtizeden át, 1886 és 1899 között Diósjenő fiókja Nógrád vármegye nógrádi és balassagyarmati járása mintegy 260 lélekkel. 1900-tól a szórványok között szerepel a terület némileg alacsonyabb létszámmal (240-255 fő). 1910 és 1928 között megjelenik a szórványban néhány régi ekléziája a traktusnak: Rétság (1910, négy lélekkel), Nógrád (1926), Nagyoroszi (1926), Nőtincs (1928). Az 1930-as években Rétság Balassagyarmat szórványa lesz, Révész István a szórványgondozó segédlelkész 1933–1941 között.

A szórvány területén az 1938/39. évben vallástanból vizsgát tettek a következő népiskolákban:

- Bánk ev. elemi isk. (1)
- Bercel r. k. elemi isk. (5)
- Ipolyszög ev. elemi isk. (3)
- Nagyoroszi r. k. elemi isk. (5)
- Nógrádkövesd r. k. elemi isk. (1)
- Nőtincs r. k. elemi isk. (1)
- Rétság áll. elemi isk. (14)
- Romhány r. k. elemi isk. (3)
- Tereske r. k. elemi isk. (1)

Feljegyzés az 1941. évi hittan vizsgákról: *Alulírott, mint 0 rétsági missziói egyház szórványkörzetébe tartozó iskolák ref. vallású növendékeinek hittan vizsgálatára hivatalosan kiküldött presbyter tisztelettel jelentem, hogy a hittan vizsgák Bánkon, Rétságban, Romhányban, Tereskén, Érsekvadkerten, Dejtáron, Nagyorosziiban, Cserháthalápon, Szügyben megtartottak és azokon a növendékek kitűnő felkészültségről tettek tanúságot. Ezen jelentésemet hivatalos felhívásra tettem meg. Rétság, 1941. június 13. Teljes tisztelettel Kaszás Kálmán presbyter*

1943-ban a szórványban 426 reformátust tartottak nyilván, a tankötelesek száma: 29. A következő évben egytel csökkent az iskolások száma.

Az önálló missziói egyház szervezése

A Balassagyarmathoz tartozó szórványgyülekezet 1940-ben önálló missziói anyaegyházzá alakul, melynek kitaljesítője a Rétságban lakó balassagyarmati segédlelkész, Révész István.

Az 1941. évi egyházmegyei rendes közgyűlés jelentése ekként mutatja be a missziói gyülekezetet:

Rétság. Ezen a néven egy megszervezett missziói anyaegyházat kell érteni, amelynek van presbitériuma, lelkészlaka Rétságban, s gondozó lelkésze ez idő szerint segédlelkészi minőségben.

Évi rendes költségvetéssel dolgozik, s a közegeháztól nyert tetemes összegű segítség mellett önmaga is adózóinak adóival és adományával hozzájárul létfenntartásához. Ha a közegeház 700 pengős adománya elmaradna, komoly veszedelem fenyegetné ezt a munkát, legjobb esetben csak átmeneti időkben gyorsan elmenekülő és gyengén fizetett segédlelkészeket tudna tartani, nem pedig családost, nős lelkészt, akiimmáron tíz esztendeje dolgozik a szórványgondozás terén. Hálátlanok lennénk Révész István iránt, ha erről a tíz évről meg nem emlékeznénk. De hálátlanok lennénk a történelemmel szemben is, mert az még nem történt meg egyházunkban, legalábbis egyházkerületünkben, hogy valaki oly szép képzettséggel és olyan lelkiismeretességgel, mint amilyennel Révész István rendelkezik, tíz esztendőt lett volna kénytelen káplánfejjel megérni, és megélni. Ha valahol egy sokat fáradó lelkész eléri szolgálatának tízéves határát, ott az egyház ünnepeket rendez neki, sőt a jótékonyságra hivatott és karitatív célokat szolgáló nőegylet palásttal szokta megajándékozni. Mit érdemel akkor ez a segédlelkész, aki családot tartott el az alig 240 pengőt kitevő havi jövedelméből (ebben benne foglaltatik az úti átalány is), akinek az úti átalány egy részét a megélhetésre

kellett fordítania, s ennek fejében gyalogolt és biciklizett. És ez a tíz évi gyaloglás és biciklizés azt eredményezte, hogy Révész István szíve már nem jó, már nem bírja a kerékpáros túrákat és a hosszú sétákat. Kerékpárjához abroncsokat nem kap, és ennek következtében nemcsak egészségi állapotának teljessége és készsége, de a szórványgondozás fiatalos erőt igénylő intenzitása is vesztett erejéből. Hogy jobban megélhessenek, felesége az erdélyi Maros menti Palotailván tanítói állást vállalt, most meg talán még nehezebbé vált a kis család sorsa és helyzete. Igazán itt volna az ideje, hogy egyházi fensőbbségünk vagy egy hitoktatói állásra való kinevezéssel, vagy egy helyettes lelkészi megbízatással könnyítene helyzetén és előre vinné sorsát. Gondoljuk csak el, hogy az ilyen szolgálattal, amely tönkre teszi a testet, hogyan lehet bizonytalanságban hagyni valakit példának okáért a nyugdíjintézeti tagság tekintetében?

Rétság terhein némi könnyítés történt azáltal, hogy a szórványközségek egy részét részben Balassagyarmathoz, részben Salgótarjánhoz csatoltuk. Viszont ez a könnyítés az adózók szempontjából megkönnyebbítette a szórványpénztárt is. Lélekszám még mindig van elég, de adó már kevesebb és nehezebben befolyó. Ezen az állapoton már nem változtathatunk, egyszer meg kell rögzíteni a kereteket, amelyek az életképesség szempontjából alapos megfontolásoknak vettek alá.

Révész István a téli rossz időjárás és a közlekedési alkalmatlanságok kedvezőtlen alakulása következtében kevesebbet tudott szolgálni, mint az előző években, de így is vasárnaponként valamely központban istentiszteletet tartott és hetenként két-három helyen vallásitanítást végzett.

Egyházmegyénk 35-1940 évi jkvi határozatával új szórvány-beosztást készített. Egyházkerületünk ezt a beosztást 87/a/1940 sz. határozatával, egyetemes Konventünk pedig 152-1941 sz. határozatával elfogadta és jóváhagyta.

Rétság missziói anyaegyházat alkossa: Alsópetény, Alsótold, Bánk, Becske, Bercel, Bér, Bokor, Borsosberény, Cserháthaláp, Cserhátsurány, Cserhátszentiván, Csesztve, Debercsény, Drégelypalánk, Endrefalva, Erdőkürt, Érsekvadkert, Felsőtold, Felsőpetény, Galgaguta, Garáb, Herencsény, Hollókő, Horpács, Kétdodony, Kiseccset, Kozárd, Kutasó, Legénd, Ludány, Magyarág, Magyarnándor, Mohora, Nagylóc, Nagyoroszi, Nézsa, Nógrád, Nógrádkövesd, Nógrádmargal, Nógrádmegyér, Nógrádsáp, Nógrádsípek, Nógrádszakál, Nótincs, Patak, Piliny, Pusztaberki, Rétság, Rimóc, Romhány, Szanda, Szátok, Szendehely, Szente, Szécsénke, Szécsényfalfalu, Tereske, Terény, Tolmács, Varsány (60 település!).

Az egyházmegye missziói bizottságának következő évi/1942/ előterjesztése a közgyűlésnek a belmisszióról és a szórványmunkáról:

Bár a fiókegyházak tulajdonképpen nem tartoznak a szórványok közé, de azt sem állíthatjuk, hogy missziói életük tekintetében azonos bírálat alá esnek az anyaegyházzal. A drégelypalánki egyházmegye fiókegyházai azonban majdhogynem azonos intenzitást mutatnak fel az anyaegyházakhoz viszonyítva. Kisterenye, Ipolyság, Fülek, Szécsény, Márianosztra a nagyobb központok, amelyekben aránylag egészen gyakori volt a lelkészi látogatás (Szécsény, Kisterenye), vagy pedig állandó lelkészi gondozásban éltek (Fülek, Ipolyság, Márianosztra). A fiókegyházak gondozása oly mérvű volt, hogy emellett valósággal eltörlül a szórványközségek meglátogatásának ténye. Viszont, ha a szórványgondozás súlypontja a nagyobb csoportok felé fordul, az érthető, mert ahol többen vannak, ott természetesen nagyobbak az igények, nagyobb a veszteni és félteni való is. Rétság gondozásában némi zökkenőt jelentett a gondozók személyében beállott változás, de a jelentés szerint nincsen lényeges különbség az előző és a mostani gondozás mértéke között. Ezt talán magyarázza az a körülmény, hogy Rétság szórványterületéről Balassagyarmat 12, Losonc 3, Salgótarján pedig 7 községet vett át. A megmaradt terület így is jelentős és sok munkát ad. Annyira azonban nem nagy, hogy indokolt volna Rétság presbitériumának az a kérése, hogy 6 község (Endrefalva, Piliny, Nógrádszakál, Magyarág, Ludány, Szécsényfalfalu) tőle elcsatoltassék azért, mert ezek a községek közelebb vannak Balassagyarmathoz, Losonchoz, vagy Salgótarjánhoz, mint Rétságához. Ezen az alapon Rétság szórványterületének igen tekintélyes részét lehetne elcsatolni. De már csak azért sem volna kívánatos ennek a kérésnek teljesítése, mert erősen ellene mondana annak a célnak, amelyből a szórványoknak missziói anyaegyházzá való szervezését szorgalmazni kellett és annak az eszköznek, amely által ez a fejlődés végbemehetett. Nevezetesen az volt a cél, hogy az egyházmegye területének közepén elterülő vidék lelki gazdát kapjon és ezáltal segítségére legyen azoknak a városi gyülekezeteknek, amelyeknek lelkészei a szórványok nélkül is agyon vannak terhelve egyházi és társadalmi munkával. Az eszköz pedig az volt, hogy

az államsegély kiutalásánál megkívánt lélekszám meglegyen. Nem volna etikailag helyes, ha ennek a létszámnak máris megcsökkent nagyságát újabb csökkenés alá vetnénk. Maradjon csak meg a mostani helyzet, amely csak egyféleképpen változhat: csak növekedhet a községek száma. Ha ugyanis megtörténnék az a nemkívánatos visszafejlődés, hogy Balassagyarmat elvesztené állandó segédlelkész tartó jellegét éppen arra való tekintettel, hogy ezt már Rétság missziói lelkésze kinevezése indokolja, akkor Balassagyarmat szórványainak nagy része Rétsághoz lesz csatolandó, mert egy városi lelkész sokféle munkája nem teszi lehetővé, hogy 32 község lelkigondozása ennek az egy munkásnak vállán nyugodjék, mert vagy lecsúszik válláról a szórvány, vagy maga alá temeti. E két eshetőség közül ugyan melyik az egyházi érdek?

Rétság szórványgondozását az elmúlt évben némileg befolyásolta a gondozó személyében beállott változás. Ezt megelőzőleg a nehéz tél, valamint az a körülmény, hogy Révész István félig-meddig elmenőben lévén, már nem fejtette ki a tőle megszokott ügybuzgóságot. Mégis, a jelentés szerint nincsen semmi visszaesés, majdnem valamennyi községben volt látogatás. Itt azt azonban szóvá kell tennem, hogy két községben evangélikus tanítók látták el a református gyermekek vallásoktatását. A végzett istentiszteletek száma tekintélyes, hittanórák száma megfelelő, családlátogatás a kívánatos mértékben történt. Minden remény megvan arra nézve, hogy a kinevezett missziói lelkész munkája ezt a kiterjedt vidéket egy lelki közösségbe fogja összekötni. A presbitérium kérte hat község elcsatolását.

Ezek után lássuk, miként mérte fel az Úr szőlőjének munkása rétsági feladatát!

Nagy Lajos missziói lelkész életrajza

1911. november 8-án született a Bakony egyik kis községében: Bakonyszentkirályon. Szülei: Nagy Sándor és Bodányi Mária. Öten voltak testvérek, két leány és három fiú, akik közül ő a legfiatalabb. Szülei mint kisbirtokosok nehéz, fáradtságos munkával igyekeztek gyermekeik jövőjét biztosítani. Már egészen kicsi korától édesapjának az volt vágya, hogy ha az iskoláztatást bírja, a legkisebb fiát lelkipásztornak taníttatja. Amikor elérkezett ez a kor, bizony nem kevés aggodalmat okozott az a kérdés, hogy vajon feladhatják-e az iskolába, bírják-e, vagy sem? Az anyagi helyzet nem kecsegtette szüleit nagy jövővel. Istenben bizakodva mégis elvitték 1923 szeptemberében a pápai református gimnáziumba, s beírták az első osztályba. Attól kezdve gondok és nehézségek között telt az élete. Negyedik gimnáziumba járt, amikor szülei nagyon nehéz anyagi körülmények közé kerültek. Attól tartottak, hogy nem tudják őt tovább taníttatni. A jó Isten azonban csodálatos módon megsegítette mindnyájukat. Idősebb nővére Pápára került férjhez, s így az ő segítségük által tovább tanulhatott. Majd betegség is meglátogatta, hosszú ideig iskolába sem járhatott. 1932-ben érettségizett, majd ősszel beiratkozott a pápai református teológiára.

Közben nagy csapás érte családját: édesapja megbetegedett, s betegsége ágyba kényszerítette. Esztendőig szenvedett, kínlódott, míg 1934 őszén Isten megelégette szenvedéseit, s magához szólította. 1936-ban végezte el a teológiát, 1939-ben tette le az első lelkészképesítő vizsgát. Segédlelkészi éveit Nagymaroson töltötte, kivéve azt a két hónapot, amely időre esperese Szokolóra helyezte. 1942. június 23-án Medgyasszay Vince püspök a rétsági missziói anyaegyház lelkészevé nevezte ki, amely állást azon év augusztusában el is foglalt.

1942. október 8-án megnősült, feleségül vette Labancz László drégelypalánki esperes leányát: Labancz Ilonát.

Most itt végzi az Isten és felsőbbje által reá bízott munkát. Keresi a szétszórtságban élő nyájból a tévelygőket, a reménytelenül élőket, az elhagyottakat, hogy felgyűjtsa előttiük az Ige világosságát, s reménységet öntsön lelkükbe, hogy vigasztalja őket, s lelküket az odafelvalók keresésére indítsa. Nógrád vármegye 60 politikai községéből tevődik össze a szórványegyház Rétság központtal. Innét jár ki községeibe, amelyek bizony nagy messzeségekben vannak a központtól. Csak egy kerékpár áll rendelkezésére, s sokszor 100 kilométert is kell kerékpározni egy napon. Nehéz munka, de végzi Isten előtti felelősséggel, s Tőle kéri az erőt, és egyedül csak Benne bízik.

Rétság, 1943. VI. 10. Nagy Lajos református missziói lelkész

A nagyiszteletű traktus következő gyűlése megnyugtatóan vette tudomásul a missziói lelkészi állás betöltését, s a szórványban végzett éves munkával és gondjaival is foglalkozott:

Az esperesi jelentésből örömmel értesül az egyházmegyei közgyűlés arról, hogy a rétsági missziói lelkészi állásra az egyházkerület főtiszteletű püspöke Nagy Lajos nagymarosi segédlelkészt nevezte ki, aki állását 1942. évi augusztus 1-jén foglalta el s beiktatása augusztus 16-án meg is történt. Az egyházmegyei közgyűlés örömeinek ad kifejezést elsősorban a felett, hogy ennek a nagy-kiterjedésű szórvány vidéknek a missziói lelkész kinevezésével olyan lelki-gondozót adott, aki egész munkáját felelősséggel szentelheti a misszió érdekének. Nem hallgathatja el örömét a felett sem, hogy Nagy Lajosban lelkiismeretes és szorgalmas pásztor ért ez a nem kis feladat. Őszintén kívánja, hogy a nem közönséges feladatnak mindenkor megfelelhessen, adjon neki az Isten sok testi és lelki erőt. Őt állásában szeretettel köszönti és véglegesen megerősíti.

Rétság számára nagy nyereséget jelentett a lelkipásztori állás megszervezése s az, hogy lelkiismeretes és munkás pásztor kapott Nagy Lajos személyében, ki hűségesen gondozta szórvényaiban élő híveit. Egy-egy gócpontra összehívta őket, tartott istentiszteletet, Úrvacsoraosztást, de azt lehet jelentéséből megállapítani, hogy majdnem minden szórvényában ugyanezt tette. Fáradhatatlanul dolgozott, utazott, híveket látogatott, hitoktatást végzett, híveinek ügyes-bajos dolgaival törődött. 300 alkalommal végzett családlátogatást. Mindez mutatja, hogy mennyire szívét, életét tette fel arra a lelkipásztori munkára, melyre őt a legmagasabb egyházi fórum kiszemelte. Egyházi adóból befolyt 1661,73 P. Örömmel, Református jövő, Magyar Presbiter s egyéb vallásos irat terjesztett.

Egy évvel később /1944/ a missziói lelkész munkamódszerét is bemutatta a missziói bizottság előterjesztése: A rétsági egyház csupa szórvány. Gondozása úgy volt lehetséges, hogy sok községét kevés központra osztotta a missziói lelkész, és ezekbe a központokba szállt ki, és ide hívogatta a híveket. 12 ilyen központ éppen elég munkát adott gondozójának. E 12 központban egy év alatt 81 istentiszteletet, 27 úrvacsoraosztás tartott, és 264 látogatást tett. Ha figyelembe vesszük a missziói anyaegyházat alkotó községek egymástól való távolságát, igen jelentősnek kell tartanunk ezt az eredményt. A Lelkigondozó és az Örömmel volt nyomtatott segítség a lelkigondozásban. A kiadások 3129,32 P-re rúgtak, bevétel viszont 1292,50 P. volt. A háborús viszonyok közötti helytállásról szól az 1945. évi jelentés:

Rétságon, amíg a front oda nem ért, fennakadás nélkül folyt lelkigondozás, aminek bizonyossága, hogy a lelkipásztor 67 alkalommal prédikált, és 21 ízben osztott úrvacsorát. Minden kiszállásakor híveit meglátogatta.

A háború utáni időszak még inkább kívánta a testi és lelki sérülések orvoslását. Erről az 1947. évi belmissziói munkáról szóló jelentésben olvashatunk:

Rétság. Hatvan községnek missziói központja, melyet 17 kisebb körzetre osztva látogatott a lelkipásztor, s a körzeti központokra gyűjtve a híveket, számukra istentiszteletet tartott, hol evangélikus templomban, hol pedig magánháznál. Jelenti, hogy a hívek kielégítő számmal keresték fel az istentiszteleti alkalmakat. A tankötelesek hitoktatását ellátta, konfirmációi oktatásban részesítette őket. Vallássérelem nem történt. Panaszát mi is alátámasztjuk: hetven kilométer körzetben kerékpárral járni, s emellett szolgálni is: emberfeletti munka; kérjük felettes hatóságainkat, járjanak el az Ökumenikus Tanácsnál, hogy Rétságnek vásároljon motorkerékpárt. Iratterjesztés nem volt. Nagy Lajos 1948-tól Verőce rendes lelkipásztora lett. Utódjának, Pályi Jánosnak rétsági missziói lelkészi tevékenységét 1952-ig, a szeniorátus megszűnéséig tudjuk nyomon követni.

A missziói lelkészség megszűnése 1966 végére tehető. Utolsó lelkészét, Kisérdi Dezsőt 1967. február 5-én a nagymarosi rendes lelkészi hivatalba iktatták be. A missziói egyház iratai a szokolyai és a nagymarosi parókián találhatóak.

Lelkészek, gondnokok

Lelkészek

Varsányi György	1674	(Pozsonyba idézték)
Révész István (Bgyarmat–Rétság szór. gond. s. l.)	1933–1941	(1940/41: h. l.)

Nagy Lajos	1942–1947	(Verőcére került)
Konta Károly kiseg. lp. áttelepített)	1947	(Kiskálnáról)
Pályi János	1947–(?)1952	(felsz. 1950. okt. 25. Balatonfüred)
Kisérdi Dezső	(?)–1967	

Gondnokok

Komoróczy Péter 1943–1944; dr. Körössy Sándor 1945–(?)1947; Várady János 1950.

Vallási sokszínűség a ferencesek városában

Balassagyarmat Református Egyházközség

Lelkipásztor: Molnárné Tóth Erzsébet

Gondnok: Fábri Gábor

Szórványai: Szécsény.

SZÉCSÉNY

Parókiája helyreállítva: 1787; anyakönyvek: 1694-től

Titulus: Urunk Színeváltozása

Patrónus: több birtokos

Lakosság: magyar, német, szlovák; róm. kat., zsidó

1787-ig Ludány filiája. Temploma 1696-ban épült, 1726-ban kibővítették. 1733-ban Berényi Zsigmond szentelte fel, addig a Szentlélek volt a védőszentje. 1834 és 1844 között restaurálták. A város mellett Mária, Angyalok Királynője kápolna volt a német nemzetiségűek számára. Ferences rendház van a településen, templommal. A 20. században Paulai Szent Vince nővérei is működtek a településen. Szent Urbán kápolna, a temetőben Szűz Mária kápolna van. A plébániát 1993-ban a váci egyházmegyéhez csatolták.

Egyházi anyakönyvezés

Róm. kat. anyaegyház; ref. Balassagyarmat; evangélikus anyaegyház, filiák: Endrefalva, Hügyag, Ludányhalászi, Magyargéc, Nagylóc, Nógrádszakál, Piliny, Rimóc, Szécsényfelfalu, Varsány községek 1869-től; 1892: izr. hitk., görög kel. Balassagyarmat; 1895-től önálló anyakönyvi ker.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Szécsény város össznépessége: 5962 fő; ebből kat. 4037; ref. 49, ev. 85 lélek.

Kálvin tanainak újabb kori befogadása

Az újabb korban, az 1882. évi Névtárban Szécsény svájci hitvallást követő hívei 34 más lakott hellyel együtt Losonc anyaegyházának fiókjaként tűnnek fel. 1885-ben mindössze 3 lelket számlálnak. A fiókegyház 1886-ban összesen 130 lélekkel bír. A fiók 1887-től a losonci, gácsi, füleki szécsényi járásokra kiterjedően jegyeztetik előbb hasonló létszámmal, majd az 1892. évi 126 főről 1893-ban ugrásszerűen 512-re növekszik a hívek száma, mely a századfordulóig meg is őrződik. 1900-tól a Névtárak már csak szórványként említik ezt a területet, 1903 és 1907 között külön megadják a szécsényi járáshoz tartozó református lélekszámot (108–109 fő). 1908 és 1910 között ismét a négy járás összesített 400 fős lélekszámát közlik.

Az 1926. évi Névtár és az 1927. évi egyházmegyei közgyűlés adatai szerint Szécsény 1911-től Balassagyarmat missziói egyház fiókja.

1915. évi adatok szerint Salgótarján fiókegyházban 284 református, Szécsényben 37 református lélek található. A lelkész mindkét fiókegyházban prédikációt tartott 24 esetben, keresztelt 5, esketett 1, temetett 4 alkalommal, úrvacsorát osztott 10 esetben. Szécsényben a felekezeti népiskolában 5 növendéket heti 1 órában vallásoktatásban részesített.

Balassagyarmat fiókegyháza

Az 1916. évi jelentés szerint Balassagyarmat szervezett anyaegyház Salgótarján és Szécsény fiókegyházzal 15 492 polgári népesség között 826 református lélekkel Kovács Sebestény József lelkész gondozása alatt áll. A hitélet úgy az anya, mint kivált a salgótarjáni fiókegyházban fejlett, az istentiszteletek nagyon látogatottak, a mit eklatánsan bizonyít azon körülmény, hogy az úrvacsorával élt hívek száma az anyaegyházban 3050, a leányegyházakban pedig 3700 volt, de bizonyít az is, hogy az utóbbi helyen az adakozás összege 250 korona volt. A szécsényi fiókegyház vagyona: 270 korona.

Az 1926. évi Névtár Szécsény fiókegyházat 54 fős református lélekszámmal adja meg.

Amár 1911-ben megszervezett szécsényi fiókegyházban, illetve Magyargécben havonként egyszer tartanak felváltva istentisztelet, a hitoktatást és a konfirmációi előkészítést a segédlelkész végzi heti 2 órán. A fiókegyházban egy Barsy Judittról, a 17. század végén élt utolsó szécsényi református papnéról elnevezett nőegylet is működik.

A közgyűlés folyamatosan jelentést kapott a nem református népiskolákban, közép- és iparitanonciskolákban folyó vallásitanításról, a tanulók vizsgáiról. A fiókegyház területén az 1938/39. évben vallásstanból vizsgát tettek: Herencsény áll. elemi isk. (2); Szalmatercs r. k. elemi isk. (5); Szécsény ev. elemi isk. (4); Szécsényi koedukált polgári iskola (6).

Az első bécsi döntés következtében visszakerült felvidéki települések Balassagyarmat szórványait még inkább növelték. Az 1941. július 17-én Nógrádverőcén tartott traktuális gyűlés tekintette át az új helyzetet. Balassagyarmathoz 36 község tartozik az új beosztás szerint. Ezek közül 26 a felvidéki visszatért határsávból való. Aránylag nincsenek messze az anyaegyházról, mégis messze vannak, mert három irányban terjednek és a vonatközlekedés, a még rosszabb autóbusz-közlekedés rendkívüli nehézségeket támasztott a gyakori látogatások elé. Alkalmi kocsit, vagy autófuvarok igénybevétele volt lehetséges. De az is nagy akadály, hogy a lelkipásztornak elsősorban gyülekezetében kell elvégeznie a városi egyház sokféle munkáját, s mire mindezt elvégezi, nem igen jut ideje, ha meg jutna ideje, akkor igen kevés az ereje arra, hogy a szórványokba gyakran kilátogasson. Így is 71 alkalommal volt kint valamely községben. Ebből a számból Szécsényre magára 52 kiszállás esik, több, mint száz családlátogatással. Szécsényben minden hónapban egy, valamint a nagy ünnepeken egy-egy istentisztelet volt. A többi helyen nem volt istentisztelet, csak az iskolakötelesek hitoktatása. Bejöttek a hívek Balassagyarmatra a templomba. Az anyaegyház pénztára évi kettőszáz, a szórványok tagjai évi ötszáz pengőt fordítottak a szórványgondozásra.

Az 1941. évi szórványbeosztás szerint Balassagyarmathoz tartozik: Apátujfalu, Bátorfalu, Bencurfalva, Csalár, Csáb, Csitár, Dejtár, Erdőselestény, Erdőmeg, Gyürki, Hugyag, Iliny, Ipolybalog, Ipolyharaszti, Ipolyhidvég, Ipolykeszi, Ipolykér, Ipolynagyfalu, Ipolynyék, Ipolyszög, Ipolyvarbó, Ipolyvece, Kóvár, Kiscsalomja, Kismulyad, Leszenye, Lukanénye, Nagycsalomja, Óvár, Órhalom, Patvarc, Szécsény, Szécsényhalászi, Szécsénykovácsi, Szügy és Zsély.

Az 1942. évi egyházlátogatás során felvett jegyzőkönyv Szécsény fiókegyházának lélekszámát a szórványokkal együtt 229 főben adja meg, a tankötelesek száma 12.

A következő évben a közgyűlés elé kerülő jelentés még mindig a szórványmunka problémáit tárja fel: Balassagyarmat szórványainak gondozása nagy fáradságot jelentett az anyaegyház lelkészének, aki segédlelkész nélkül végezte robotos munkáját. Az anyaegyházhoz közel levő szórványhívek bejártak Balassagyarmatra istentiszteletre, velük itt is és a látogatások alkalmával is igyekezett a szoros kapcsolatokat megtartani. A szórványok többi részének mintegy központja volt Szécsény, ahová a lelkipásztor kiszállásaiból 100 alkalomból 53 esik, itt 20 istentisztelet volt 6-szori úrvacsoraoasztással. Lelkipásztor látogatásai alkalmával előnyben részesítette azokat a községeket, amelyekben iskolaköteles gyermek volt. Kiszállásaiban és családlátogatásaiban a közlekedés hiánya nagyon akadályozta.

A szórványokban Örömmüzenetet s egyéb iratokat küldtek. A szórványhívek adója kitett 569,97 P-t. Meg kell említeni, hogy a balassagyarmati egyház főgondnoka egy alkalommal, a szécsényi gondnok több alkalommal vett részt szórványlátogatásban.

Az 1943/44. évben a hitoktatás helybéli biztosításával némileg javult a helyzet:

Az anyaegyház közelében levő szórványokból a hívek rendszeresen bejárnak vasárnaponként istentiszteletre. Lelkipásztor több látogatást tett a községekben. Az előző évben 100 látogatást tett, idén csak 75-öt.

Ennek oka az volt, hogy Szécsényben Kovács Gyuláné vállalta a vallásoktatást, ide tehát nem kellett hetenként kimenni. Szécsényben tavaly 20 istentisztelet volt, idén csak 14. Itt meg kell jegyezni, hogy nem a 14 a kevés, hanem a 20 volt a sok. De akkor a vonatkozlekedés is jobb volt. A konfirmációi oktatást Szécsényben szintén Kovács Gyuláné végezte. 1 konfirmáns volt.

A háborút követő évekből/1947/: Balassagyarmat keserűen panaszolja, hogy a lelkipásztor 37 órában végezte a hitoktatást, s egyéb pásztori munkák következtében a szórványgondozás csak minimális volt, s csupán csak Szécsényre szorítkozott, hol havonként Istentiszteletet tartott, és a híveket is meglátogatta. Ezen a bajon sürgősen segíteni kell, mert nevezett egyháznak nagy szórvány körzete van, s legszebb missziói munkát végezte.

A gyarmati egyházközség több éves küzdelmét, amelyet a diktatúra időszakában segédlelkész kiküldéséért folytatott, 1961-ben siker koronázta. Tegez Lajos segédlelkész heti három napon állt a gyülekezet szolgálatára. A végső cél Nagybátony–Szécsény fiókegyház létesítése Nagybátonyban lakó segédlelkéssel. Ekkor Nagybátonyban 270, Pásztón 80, Szécsényben 63 reformátusra terjedt ki a lelkigondozás.

A szórványok gondozója Csényi György segédlelkész lett, aki Nagybátonyban kezdte szervezni az egyházat igen nehéz körülmények között, hiszen sem gyülekezeti helyiség, sem lelkészlakás nem volt a városban.

Lelkészek, gondnokok, tanítók

Szécsényi prédikátorai

Zágorhidai György 1650
Kerecsényi István (?) 1660-as évek

Rektor

Szenci Ásott István 1634

Gondnok

Tóth Bertalan fg. (Hollókő) 1928; dr. Farkas Béla (Szécsény) 1928–1930

Források, irodalom

A Drégelypalánki Református Egyházmegye közgyűlésének jegyzőkönyvei 1815–1947. http://library.hungaricana.hu/hu/collection/reformatus_gyujtemeny_jkv_egyhazmegyek/

A Dunántúli Református Egyházkerület névtárai (1833-1928); digitalizálva:

<http://library.arcanum.hu/hu/collection/reformatus-jkv/>

Köblös József–Kránitz Zsolt (szerk.): A Dunántúli Református Egyházkerület prédikátorai és rektorai I. 1526–1760. A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai. Forrásközlések 10. Pápa, 2009. 759 p. + képek.

Kránitz Zsolt (szerk.): „A késő idők emlékezetében éljenek...” A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi anyakönyvei 1823–1952. A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai. Jubileumi kötetek 1. Pápa, 2012. 380 p.

Kránitz Zsolt (szerk.): „A késő idők emlékezetében éljenek...” A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi önéletrajzai (1943) A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai. Forrásközlések 13. Jubileumi kötetek 2. Pápa, 2013. 1216 p.

RL E/6 1. doboz Drégelypalánki Egyházmegye. Egyházlátogatási jegyzőkönyvek 1901–1944 /ténylegesen: 1941–1944/; 1945–1950.

Segesváry Viktor: Református prédikátorok Rákóczi Ferenc szabadságharcának idején. Kéziratban megmaradt 18. századi prédikációs kötetek alapján készített tanulmány. Mikes International, Hága, Hollandia. 2005. 77 p. http://www.federatio.org/mikes_bibl.html

S. Varga Katalin: Vitetnek ítélőszékre ... Az 1674-es gályarabper jegyzőkönyve. Pozsony, 2002. 342 p.

Thury Etele: A Dunántúli Református Egyházkerület története I-II. k. Csallóközi Kiskönyvtár. Sorozatszerkesztő: Koncsol László. Pozsony, 1998. 601 p. és 436 p.

Írásunk a szerzőnek a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye kiadásában megjelent *A helvét hitvallás Palócföldön – Fejezetek a Drégelypalánki Református Egyházmegye történetéből 1617–1952* című könyvében megjelent három fejezet közreadása.

Írásunk a Nemzeti Kulturális Alap által 2014–15-ben biztosított *Alkotói támogatás a Fejezetek a Drégelypalánki Református Egyházmegye történetéből 1617–1952* című könyv megírásához felhasználásával készült.

Megjelent!!

A szerző mintegy negyedszázada foglalkozik a Börzsöny-vidék, Alsó-Ipoly mente vallás- és egyháztörténetével, így a környék középkori keresztény egyházaival, Árpád-kori templomos helyeivel, de protestáns felekezeteinek emlékeivel, múltjával is.

A *helvét hitvallás Palócföldön* című tanulmányának alapját a Nemzeti Kulturális Alap Szépirodalom és Ismeretterjesztés Kollégiuma által támogatott *Fejezetek a Drégelypalánki Református Egyházmegye történetéből 1617–1952* című eredményes pályázata képezi. A ma már nem létező egyházmegye 1734-től a Dunántúli Református Egyházkerülethez, előtte a Felső-Dunamelléki – mátyusföldi vagy samarjaiként is említett – Egyházkerülethez tartozott. A téma feldolgozásához a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Levéltárában és Dunántúli Református Egyházkerület Levéltárában végzett kutatást. 2014-15-ben felkereste, végiglátogatta az esperességhez egykor tartozó ma is élő eklézsiákat: Ipolyságot, Diósjenőt, Ipolypásztót, Szokolyát, Pilismarót–Dömöst, Verőcét, Nagymarost, Losoncot, Balassagyarmatot, valamint Salgótarjánt helyszíni tapasztalatszerzés, tájékozódás, adategyeztetés és -pontosítás végett, folytatta Perőcsény-Vámosmikola egyháztörténeti emlékeinek rendszerezését.

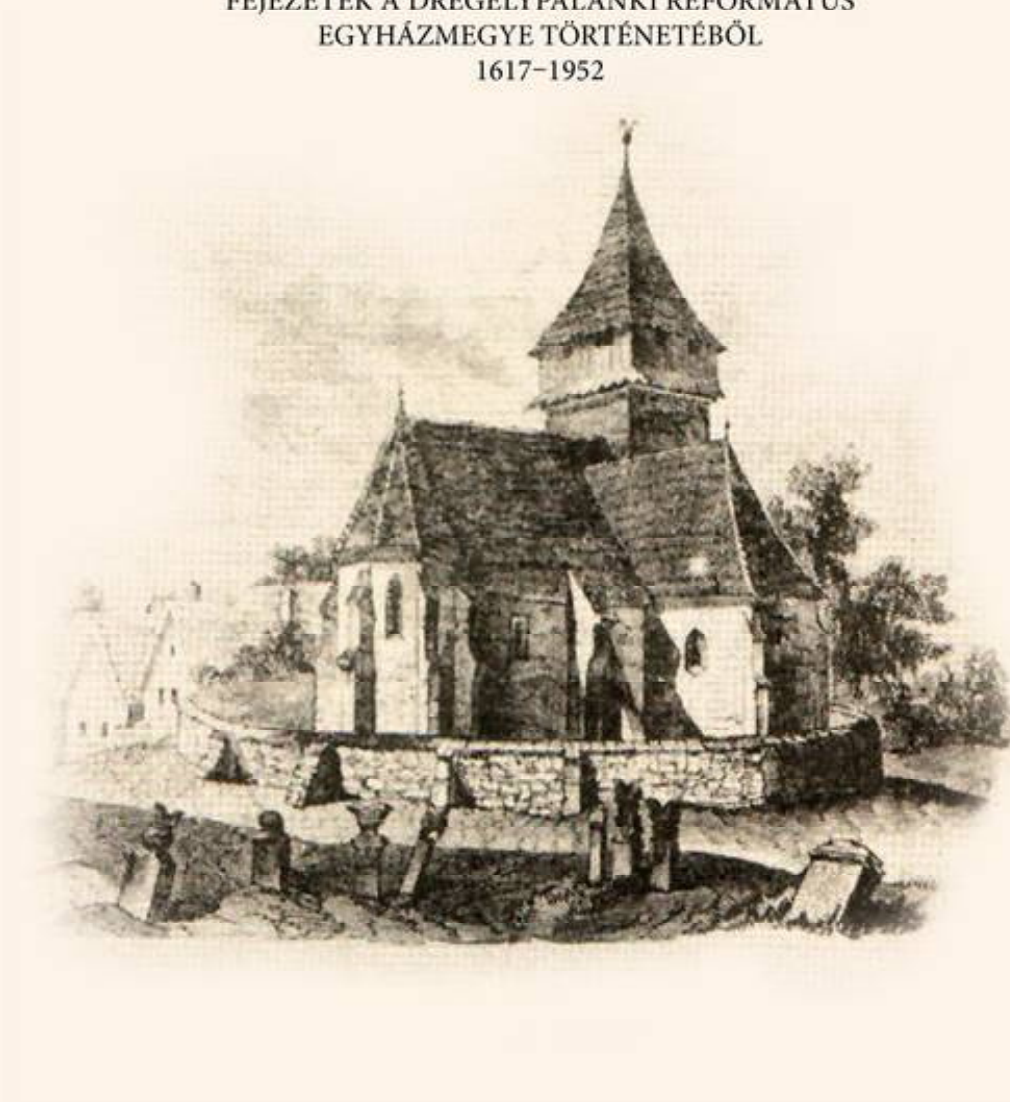
Munkájához felhasználta az egyháztörténeti szakirodalom témához kapcsolódó alaplíveit, néhány gyülekezet – Ipolypásztó, Pilismarót, Verőce, Szokolya, Diósjenő, Balassagyarmat és Losonc – esetében a helytörténeti irodalmat. A Drégelypalánki Református Egyházmegye történetéről hasonlóan *átfogó és részletes monográfia* még nem készült. A palánki vagy nógrádi – rövid ideig szokolyaiként is számon tartott – traktus kereken négy évszázada jött létre, így az évforduló egybeesik a Reformáció 500 éves jubileumával.

A helvét hitvallás Palócföldön – Fejezetek a Drégelypalánki Református Egyházmegye történetéből 1617–1952 című könyv a Dunántúli Református Egyházkerület Ráday Gyűjteményének kiadásában jelent meg (Budapest, 2017).

Koczó József

A
HELVÉT HITVALLÁS
PALÓCFÖLDÖN

FEJEZETEK A DRÉGELYPALÁNKI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE TÖRTÉNETÉBŐL
1617–1952

PETROZSÉNYI NAGY PÁL

AKI MINDENT ELINTÉZ

Képzeljünk el egy elégedett embert! Kissé szokatlan jelenség, de úgy látszik, itt-ott még akadnak effélék. Ugyanis Ádám úr pontosan ilyen volt. Körülötte dúlt az infláció, növekedett a munkanélküliség, az energiaválság. Ő mégsem aggódott, örült, hogy van tető a feje fölött, rendes állása, felesége... Ő maga is példátlanul szolid volt, hiszen nem ivott, sohasem dohányzott, munkahelyére pontosan járt, olyannyira, hogy gyakran hozzá igazították a műhely óráját is.

Feleségét majd szétvetette a... Na, nem a düh, ez már későbbi fejlemény. Először a büszkeség, elvégre nem minden nő dicsekedhet ilyen mintaférjjel.

– Te vagy a világ legcukibb mackója – gügyögte hajdan, még a mézeshetek idején.

Naponta kétszer, aztán egyszer, végül egyszer sem. Csak eléje vágta az ételt, és a konyhába csörtetett.

– De hát mi bajod? – kockáztatta meg egyszer óvatosan Ádám úr.

– Még kérde? Mindenki sűrűg-forog, bátyád villát épít, sógorod mester lett, egyedül te vagy olyan hamvában holt.

– Ezt hogy érted?

– Úgy, hogy béna vagy. Egész nap itthon tengsz-lengsz anélkül, hogy bármit csinálnál. Letehetnél például te is a mestervizsgát, vagy

legalább a telefont tudnád elintézni. Tíz éve várunk rá. Bezzeg a Kovácsék...

Ádám úr fejében rövidzárlat támadt. Mindeddig azt hitte, elégedettek vele. Fogta a sapkáját, és elment... intézkedni.

Eltelt egy hónap, kettő. Semmi eredmény. Ezután következett a mestervizsga: húsz jelölt közül pusztán öt húzták meg.

– Még egy ilyen mulyát! – sápadozott az asszony – Pedig maholnap a gyerekekre is sor kerül. Szeretném, ha mindegyik egyetemre menne. Ehhez persze nem csak tanulni kell.

– Hanem?

– Magántanár, protekció – csóválta meg fejét az asszony, amiért az ura ilyen zöldségeket –kérdez. – Meg kell kenni a kereket, ha ugyan tudod, mi az.

Ádám úr tudta, csupán a kenéshez nem értett, így ez a tervük is dugába dőlt.

A boldogtalan apa lassan fogyni kezdett. Előbb a bánattól, később az italtól, sőt, isten bocsá' rászokott még a cigarettára is. Aztán jött a kártya, politika, felfedezte az inflációt, és csakhamar feleségével együtt szidták a kormányt, az embereket, amiért olyan jámboran tűr-nek. Egymást nem csipkedték, noha Ádám úr egyre gyakrabban támolygott éjfél körül haza. Legtöbbször valamilyen „üzleti vacsoráról”, ahol a főnökeivel és más fejessel „tárgyalt”. Ezzel szemben mindent elintézett: beköttette a telefont, átszánkázott a mestervizsgán... Ádámné ismerősei nem győztek gratulálni:

– Élelmes férfi! Mit csinált vele?

Az asszony rejtélyesen mosolygott, miközben férje mind soványabb lett, szeme zavaros, mája megduzzadt, mire mindketten gondolkodóba estek.

– Azt hiszem, egy kicsit elvetted a sulykot. Ha így folytatod, a féldecik maholnap téged intéznek el.

– Igazad van – helyeselt Ádám úr, azzal szavát adta, miszerint egy kortyot, nem sok, annyit sem iszik ezután.

Ígéretét híven be is tartotta, és újfent örülni kezdett az életnek. Rendesen járt haza, a munkahelyére, és újból utána igazították az órákat.

Csupán elintézni nem tudott ismét semmit sem.

CSÁKY KÁROLY

Nemesi sírok nyomában az Ipoly mentén III.

A Stainlein-Saalenstein-kripta és temetkezési kápolna Szemeréden

A Selmec-patak völgyében, az Ipoly folyótól északra települt Felsőszemeréd jelentős uradalmi központ volt egykor. A helységet többen is birtokolták az évszázadok során, köztük az *Ivánka*, az *Ujfalussy*, a *Hellenbach*, a *Földváry*, a *Stainlein-Saalenstein*, a *Chrorinszky* vagy a *Wilczek* családok tagjai. Itt épült a vidék legszebb kastélyainak és legnagyobb borpincéinek egyike, később pedig a környék monumentális nemesi temetkezése helye.

A Stainlein-Saalenstein-kripta a föléje emelt temetkezési kápolnával a falu nyugati részén, a szőlődombtól nem messzire, egy kis erdőség közepén található. Építésének idejéről, stílusáról, az ide temetett személyekről különböző, olykor egymásnak ellentmondó adatokat olvashatunk. A Honti Lapok egyik régebbi számában (2008/2. 12. p.) arról írnak (bészabó), hogy az „*egykor bizonyára nagyon elegáns, kétszárnyú lépcsőfeljáróval ellátott, klasszicista stílusú épület méreteiben kisebb falusi templommal vetekszik. Felsőszemeréd hajdani birtokosai családi kriptának építették. Az építető valószínűleg a Hellenbach család volt. A Hellenbach Zsuzsannával (1794-1881) kötött házasság révén vált a községben birtokossá a bajor eredetű Stainlein-Saalenstein család...*” A cikk szerzője hivatkozik özv. gróf Wilczek Vilmosné Almácssy Anna feljegyzéseire, miszerint „*úgy tűnik, hogy a legrégebbi temetés 1779-ben történt, mikor báró Hellenbach György (1734-1804) nejét, Ujfalussy Pólexinát (1747-1779) helyezték itt végső nyugalomra*”.

Az ide temetett családok nyugaton élő leszármazottai 1992-ben látogatták meg e helyet; felmérték a kápolna állapotát, elkészítették a kripta alaprajzát, majd befalaztatták annak bejáratát. A temetkezési hellyel kapcsolatos német nyelvű leírásban, melyet az önkormányzat levéltárában helyeztek el (a fordításért köszönetet mondok Kapusnik Ildónak), az alábbiak olvashatók: „*A sírok fekvéséből és elrendezéséből megállapítható, hogy a kripta Joannes Stainlein-Saalenstein és felesége, Susanna Hellenbach Patzolaj idejében lett építve, és a Hellenbach család elődei, akik Szemeréd vagyónát az Ujfalussy család után lefoglalták, ide lettek átszállítva. /.../ A kápolna, ami az alaprajz alapján kb. 12x9 m, egy kétszárnyas lépcsőn keresztül elérhető. A kápolna egy masszív falazatból áll, ami fölé egy faszerkezetű kupola ível, belső díszítéssel. A kápolna magassága kb. 12,3 m. A kupola bádoglemezzel van letakarva, jelenleg rongált állapotban van. A művészettörténetileg értékes reneszánsz építményt, a különösen szép kődíszítésekkel (ablakszegélyek, párkányok) (...) érdemes lenne megőrizni*”.

Áttekintve e temetkezési hellyel kapcsolatos hozzáférhető anyagot, s nemrégiben bejárva a helyszínt, az alábbiakat tudom mondani: ha elfogadjuk ama állítást, hogy a kápolna és a kripta Hellenbach Zsuzsanna és Stainlein-Saalenstein János (1775-1833) idejében épült, akkor az első idetemetkezés nem történhetett 1779-ben, amikor Ujfalussy Pólexina meghalt, mert akkor a temetkezési hely még nem létezett. Mint az utód is említette az idézett leírásban: őt, akárcsak férjét, Hellenbach Györgyöt s még a Stainlein-Saalenstein család néhány tagját később hozhatták át a közös sírboltba.

Arról is írnak a Honti Lapokban, hogy a sírkápolnában két koporsó, pontosabban Hellenbach Zsuzsanna és Stainlein-Saalenstein Edurad szarkofágja kapott helyet. Nos, az 1992-es leírásban nem ez található. A kripta alaprajzából kiolvasható, hogy az egy „T”, avagy kereszt alakú építmény, amely homlokfalból és középjáratból áll, három egymás fölé épített kriptasorral. A homlokfal közepén, annak bemélyedésében van jelölve Hellenbach Zsuzsanna és férje sírhelye. A bal és jobboldalon még hat-hat sírűreg van, kettesével egymás felett. A középjárat két oldalán, fent, középen és lent további három-három sírkamra látható. A kripta tehát 45 sírűregre lett kiképezve. Ebből 31 a betöltött, 14 az üres. Olyan nemesi családok tagjai kerültek ide, mint a *Hellenbach*, a *Stainlein-Saalenstein*, a *Wilczek*, a *Chrorinszky*, a

Zedtwitz, a Westerholt, a Prónay, a Fábry, a Thuraty, a Kubinyi, a Latinovics és az Ujfalussy. Ezek, illetve felmenőik és utódaik egykor jelentős szerepet öltöttek a Monarchai életében, illetve a magyar közéletben. Történelmünk, közéletünk olyan jeles képviselőivel álltak kapcsolatban, mint II. Rákóczy Ferenc, gróf Széchenyi István, Erkel Ferenc stb. Sokan egyetemet végeztek, magas tisztségeket töltöttek be. (Róluk majd külön fejezetben lesz szó részletesebben.)

Az említett kriptá fölé épített kápolna ma igen lepusztult és siralmas állapotban áll már. A főhomlokzat háromtengelyes, középen a magas, félköríves végződésű bejárati kapuval. Ennek oldalain egy-egy, ugyancsak félkörívesen végződő bemélyedés, illetve áblak látható. Ezeket négy kiugró, magas, téglalap alakú, díszes fővel ellátott oszlop választja el. Az oszlopfő feletti kettős falsávot egy timpanon zárja le. A kápolna keleti és nyugati oldalán két-két magas, enyhén domború végződésű ablak látható. Ma már a keretei is hiányoznak; a felettük körbefutó falsávok kopottak, repedezettek, akárcsak a főfalak. A főfal hasonló kiképzésű, mint a bejárati rész. A háromtengelyes homlokfal díszítése és vakolata leverve, a még épebb helyeken vandál kezek nyomai láthatók, mindenféle falfirkával. A hajó kupolája omladozik, az alatta lévő tér, akárcsak az egész hajó teljesen üres.

Az építményt többször feltörték, először a községen átvonuló szovjet katonák fosztogattak itt, majd a boldog békeidők hazai vandáljai forgatták ki a sírok egy részét. Nehéz megérteni az efféle cselekedeteket, mint ahogyan azt is, miért került ez a művészileg is értékes építmény ilyen sorsra. Miért vagyunk közömbösek, utódok és örökösök azokkal szemben, akik e helyen nyugszanak? A holtak emlékét tiszteletben kellene tartanunk, azok szellemi örökségével pedig, akik e helyen nyugszanak, körültekintőbben kellene bánnunk. Leszármazottaknak s a mai halandóknak egyaránt. Hogy miért, az talán egy kicsit még jobban kiderül majd, ha bemutatjuk ama családokat, akiknek egykor híres és neves tagjait itt helyezték örök nyugalomra.

Hellenbachok a felsőszemerédi kriptában

A jó módú német eredetű magyarországi bányászcsalád tagjai Körmöcbányáról rajzoltak ki. Mint Nagy Iván genealógus említi: „*Legtöbbre vitte Hellenbach János-Gottfried, ki 1685-ben már Jenában az orvosi tudóságot nyeré el. Hazajövéen, szerencsés gyógyításai az udvarhoz is útát nyitottak neki, és I. Leopold királynak egy bajját sikeresen orvosolván, annak kegyelmébe jött, s cs.k. címet, egyszersmind 1686-ban báróságot nyert.*” (Pest, 1859:87.p.) Valószínűleg így jutottak a Hellenbachok Hont megyében, többek közt Felsőszemeréden is birtokhoz. Ekkor kapta Hellenbach a Patzolai előnevet is.

Eme jeles férfiúnak, **Hellenbach Jánosnak** (1659-1728), aki már Selmechányán született, számos érdeme volt még, többek közt a bányaművelés, valamint a pénzverés terén is. Később a bányakamara grófja lett; a **Rákóczi-szabadságharc** idején pedig a fejedelem pénzügyminisztere és háziorvosa volt.

Fiát, **I. Hellenbach Györgyöt** ott találjuk Mária Terézia Urbéri tabelláiban mint szemerédi földesurat, négy házhellyel, száz holddal, négy jobbággal és öt zsellérral. Rajta kívül még szerepel a listán báró Hellenbach Károlyné, Földváryné özv. Hellenbach Pelexina is.

A híres selmeci orvos, kamaragróf és birtokos unokája, **II. Hellenbach György** (1734-1804), aki Ujfalussy Poléxinát (1747-1779) vette feleségül, még több szállal kötődik Felsőszemerédhez. Hisz az ő ideje alatt épült 1763-ban az itteni impozáns **barokk emeletes kastély**, s valószínűleg annak **könyvtára** is akkor létesült, illetve akkor rakhatták le a később több ezer kötetes gyűjtemény alapjait, melynek különleges darabjai és nyomtatott exlibrise is volt. (Saktorová, H., 2008)

Az utóbb említett Hellenbach György és felesége, Ujfalussy Poléxina szintén a szemerédi temetkezési hely kriptájában, annak jobb oldalán, a 26. számú sírűregben kapott végső elhelyezést. Őket, mint az utódok által készített jegyzékben is olvashatjuk, valószínűleg utólag hozták át ide, s talán azért is kerülhettek közös sírűregbe.

Szemeréden van eltemetve a híres orvosdoktor dédunokája, II. György fia, **Patzolai Hellenbach József** (1767- 1813) s felesége, a híres Kubínyi családból származó **Kubínyi Zsófia** (1772-1813; más helyeken 1771-1823) is. Ők a kápolna alatti kriptá bal oldali, 14. és 15. számú sírüregében nyugszanak. (Talán őket is más helyről hozták át ide.) József idejében építették át a kastélyt klasszicista stílusúvá. Az „U” alakú, középrizalitos építmény timpanonja alatti balkont négy nagy pillér tartja. A horizontálisan tagolt homlokzat fölszínti és emeleti részét záróvonalas párkány választja el, alatta és fölötté 15-15 ablaka van. Az alsó ablakos felett párkánydísz húzódik. A kastély emeleti szalonja porosz mennyezetes volt, helyenként tükrös boltozattal. Az épületet néhány éve még nyeregtető fedte, sajnos, ma anélkül áll a kastély, kitéve az enyészetnek ez is, akárcsak az egykori híres családok temetkezési helye.

Patzolai Hellenbach József lánya volt **Patzolai Hellenbach Zsuzsanna Rozália** bárónő, (1794-1881) az a művelt hölgy, aki aztán a bajor eredetű **Stainlein-Saalenstein János Gottlieb Ede** (1775 (máshol 1785) – 1833) felesége lett. Így került hát a szemerédi kastélyba hosszú időre ez a család is. Mint már említettük, ők építették a szemerédi temetkezési kápolnát és kriptát, ahol természetesen az ő földi maradványaik is helyet kaptak. A déli részben, a főfal közepén, a XI. számú sírüregben nyugszanak.

Stainlein (Steinlein)-Saalesnstein Eduard Bajorország bécsi követségének a titkára is volt, aki sok jeles személyiséggel kapcsolatot tartott. Így például barátjával, **Széchenyi Istvánnal** is, aki 1832. július 10-én is járt a kastélyban Szemeréden, s kellemes élményekkel távozott a „kiváló emberek” közül.

Stainlein Ede sajnos korán meghalt, így az öt gyermek: Zsófia Karolina, Lajos Károly, Malvina, Leontine Rozália és Ottó Lajos nevelése elsősorban a nagyasszonyra, Zsuzsannára hárult. Minderre pedig nagy gondot is fordított a bárónő, hisz a gyermekeknek külön zenetanáruk is volt, ráadásul nem is akárki. 1834-ben például maga **Erkel Ferenc**, „a magyar opera úttörője”, a híres zeneszerző és zongoraművész, karmester és pedagógus is tevékenykedett itt. 1840-ben **Robert Volkmann** német származású magyar zeneszerző a kastély zenemestere. Természetesen már előtte is nagy zenei élet volt itt, s több jó zenészt alkalmazott a kastély úrnője, Stainleinné Hellenbach Zsuzsanna. Sok mindenben támogatta Volkmann kibontakozását is, s a mesternek Szemeréden kitűnő lehetősége nyílt a zeneszerzésre is.

Bizonyára a fenti példák is meggyőzhettek bennünket arról, hogy az elhanyagolt szemerédi temetkezési hely és kastély jobb sorsra érdemes. Az épületek felújítására az utódokat feljogosítaná az itt élt sok-sok jeles személyiség emléke meg az itt zajlott gazdag kulturális élet, amely immár része az egyetemes magyar és európai művelődéstörténetnek is. S akkor az itt megfordult további családok érdemeiről még nem is szóltunk.

A Stainlein-Saalenstein család tagjai a sírkápolna alatt

Elmondtam már fentiekben is, miért kellene feltétlen megmenteniük, tübbek közt a családtagoknak, a régiónak, az egyetemes magyar, a szlovák s az unióbeli szellemi élet képviselőinek a felsőszemerédi kriptát és temetkezési kápolnát. Fentebb a Hellenbach család ide temetett tagjait mutattuk be. Hellenbach Zsuzsannával ez az egykor híres-neves família, illetve annak felvidéki ága kihalt, nem lévén itt fiúörököse a családnak.

A felsőszemerédi birtok s a szép kastély azáltal, hogy **Stainlein-Saalenstein János (Gottlieb) –Eduard** (1785-1833) feleségül vette Hellenbach Zsuzsannát, a Stainleinek tulajdonába került. A család alapítója maga a Szemerédre nősült bajor gróf volt. A tehetséges nemesember először a bajor követség titkára lett Bécsben. Miksa király 1815-ben bajorországi báróságra emelte őt, majd bajor királyi kamarássá, titkos tanácsossá és rendkívüli meghatalmazott miniszterré nevezte ki. I. Lajos bajor királytól 1830-ban bajorországi grófságot (Saalenstein) kapott. Még ezt megelőzően, mivel feleségül vette patzolai Hellenbach Zsuzsannát, aki egyúttal a bajor Szent Anna rendnek is tagja volt, a magyar országgyűlés „honfűsította” Stainleint. Mint már említettem, ő is a szemerédi családi sírboltban nyugszik. Fiatalon, 48 évesen hunyt el Pesten, özvegyül hagyva feleségét 5 gyermekükkel. Egyébként nyolc gyermeket szült a nemes asszony, ám három fiú már korán meghalt: Gusztáv és Alfréd alig egy évesen, Hermann pedig életének nyolcadik évében. Mindhárman Szemeréden vannak eltemetve.

Stainleinék szemerédi kastélyában nagy gondot fordítottak a kultúrára, a művészetekre s a gyermekek nevelésére. Több jeles személyiséggel tartottak kapcsolatot, így például a háziúr személyes jó barátja volt **gróf Széchenyi István** is, aki a kastélyban is vendégeskedett egykor. Hermann fiának nevelője volt **Michal Godra**, a bagonyai evangélikus lelkész fia, a szlovák irodalomban számon tartott költő, nyelvész, a vidék múltja iránt is érdeklődő pedagógus. De oktatta zenére a Stainlein-gyerekeket maga **Erkel Ferenc**, az ismert zeneszerző is.

Ugyancsak a családi sírboltban nyugszik **gróf Stainlein-Saalenstein Ottó** (1830-1915), aki életében apja után a kastélyt megörökölte, s éveken át Hont megye törvényhatósági bizottságának a tagja volt. A megye első öt legtöbb adót fizető polgárai közé tartozott; az általa befizett évi adó akkor mintegy ötezer koronát tett ki. A gróf kiváló mecénás volt: támogatta a szegényeket, a megyei mozgalmakat, a selmeci líceum diákjait stb.

Az uradalmat Stainlein Ottó egy időre bérbe adta sógorának, Wilczek Henriknek, aki testvérét, **Stainlein-Saalenstein Malvinát** (1822-1878) vette feleségül. Ők szintén Szemeréden, a kriptában vannak eltemetve. A grófnő haláláról a Vasárnapi Ujság is hírt adott (1878/52), közölve, hogy 56 évesen hunyt el Felsőszemeréden. Házasságkötésükről pedig a nagy drámaköltő, **Madách Imre** édesanyjának, **Majthényi Annának** a levelezésében olvashatunk (Budapest, 2000). Mária lányának a hozzá írt levelében, a megszólítás felett ez áll: „*Steinleinné Malvina lánya férjhez ment gróf Wilczekhez*”. Az 1841. január 20-án Keszegen keltezett levélhez mellékelte jegyzetekben a két nemes család kapcsolatáról az alábbiakat közli Andor Csaba: „*Steinlenné távoli rokona a családnak (mármint a Madách családnak – Cs.K. megj.); egyik dédapja az az Ujfalussy László, akinek testvére, Ujfalussy Zsuzsa id. Madách Imre dédanyja, vagyis a címzett néhai férjének harmadunokatestvéréről van szó.*” A biográfus az esküvő dátumát illetően is pontosít, közölve, hogy arra csak később, 1841. május 1-jén került sor. A sorozat első részében egyébként már közöltük a sírhely egyik halottjának, Ujfalussy Polexinának a nevét, aki Hellenbach György felesége volt.

Stainlein-Saalenstein Zsófiáról (1818-1859) nem sokat tudunk. Ő is Hellenbach Zsuzsanna és Stainlein János lányainak egyike. **Westernholt Frigyeshez** (1820-1859) ment férjhez, s vele együtt a szemerédi kriptában nyugszik ő is.

A következő lánytestvérről, **Stainlein-Saalensteint Leontináról** (1826-1906) annál több adatunk van. Ő fiatal korában áttért az evangélikus hitről a katolikusra. A család legnagyobb adakozója volt: rendszeresen támogatta a szegényeket, felkereste azokat otthonaikban is; ajándékokkal, étellel, pénzzel látta el azokat. Életében sok szerencsétlenség érte őt, lábaira lebénult, de nem veszítette el hitét s a reményt. Igazi szentéletű nő volt. Elvitette magát Lourdesba is, ahol csodálatos gyógyuláson esett át, újra lábra állt. Nemcsak Felsőszemeréden segítette a szegényeket, de a másik faluban, Alsószemeréden is. Az ottani kisebb kastélyt átépíttette, emeletet húzatott rá, s apácákat hozatott a faluba, akik támogatásával felkarolták az elesetteket, ápolták a betegeket a létrehozott zárdában. Később a falu lányait is ők oktatták, s tanították meg sok-sok gyakorlati dologra. Halálakor a plébánia tudós papja, az író plébános, Viszola József emlékezett meg róla a korabeli lapokban. Viszola József, aki a zárdának is lelki felügyelője volt, elismerően írt Leontina példaadó életéről, mártíromságáról és nem mindennapi cselekedeteiről. Leontinát szintén a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

A Wilczek és a Chorinsky családok elhunyt tagjai Szemeréden

Amikor a felsőszemerédi kriptába temetett családok nevét említettem egyik barátomnak, gyorsan hozzáfűzte mondandóhoz, hogy bizony, hogy ezek a nevek nem magyar hangzásúak, s ezért talán kár velük annyit foglalkozni. Gondolom, másokban is megfogalmazódik eme megállapítás, ám azt is remélem, hogy mindez csak a nem elegendő információ hiánya miatt van így. Hisz neveinkből következtetni itt, Közép-Európában valamiféle nemzeti tudatra, ilyen-olyan mivoltunkra, nem lenne napjainkban mindig helyénvaló.

Egyébként is: ezeket az embereket hajdan „honfíúsították”, értékelve a magyar nemzet és haza érdekében kifejtett munkásságukat, akár gazdasági, szellemi-kulturális téren. S ha a selmeci német eredetű bányagróf, **Hellembach János** megfelelt **II. Rákóczi Ferencnek**, mint házi orvos és pénzügyminiszter, miért ne lehetnénk mi büszkéek a szemerédi kriptában nyugvó leszármazottaira? Avagy a bajor eredetű **Stainlein-Saalenstein** család tagjaira, akik közül hajdan többen is támogatták szegényebb őseinket, templomainkat, iskoláinkat? Építettek zárdaiskolát, menhelyet a betegeknek stb. És kapcsolatban voltak **Széchenyi Istvánnal** meg a **Madáchokkal**, foglalkoztattak híres zeneszerzőket, köztük **Erkel Ferencet** is. De itt voltak a **Wilczek** is, kik közül néhányan jogot végeztek a pesti egyetemen, könyvtárat, pénzügyintézetet, múzeumot alapítottak; magyar történészként szereztek elismerést, publikáltak a kor kiváló szaklapjában, a Századokban, hogy csak néhány dolgot említsünk hirtelenjében. Vagy kiemelhetnénk a **Chorinskyak** nemesebb tetteit is. Például azt, hogy alapítói voltak a Honti Gazdasági Egyesületnek, magas szintre emelték tájainkon a szarvasmarhatenyésztést stb. Az is igaz ugyan, hogy nem lévén a hatalmas birtokokon elegendő itteni munkásember, Bars és Zólyom megyék szlovák tájairól hoztak ide alkalmazottakat nagy számban, akik aztán később itt rekedtek, mintegy módosítva az egyes települések nemzetiségi arculatát.

De térjünk most vissza a romos családi temetkezési helyhez, ahol talán a **Wilczek**ekből nyugszanak, illetve nyugodnának a legtöbben, ha az utóbbi évtizedek során nem forgatták volna őket ki vandáljaink saját sírboltjukból is. Osztrák grófi család leszármazottai ők, akiknek ősei lengyel nemesek voltak. Szemerédre nősülés útján került **Wilczek Henrik Vilmos** (1819-1884) császári kamarás, aki feleségül vette Stainlein Malvinát. Mindketten Szemeréden vannak eltemetve. Házasságukból hat gyermek született, közülük valamennyien az említett kriptában nyugszanak. **Wilczek Gilbert** még születésének évében, 1850-ben elhunyt. **Wilczek Henrik Frigyes** (1852-1891) nőtlenként, **Wilczek Mária** (1845-1868 – más helyen 1932) hajadonként halt meg. **Wilczek Paula** (1874-1926) **gróf Chorinsky Ignác** (1846-1896) felesége lett. Róla még szólnunk itt.

A legidősebb testvér, **Wilczek Ede Frigyes** (1842-1897) a jómódú **Prónay Annát** (1845-1911) vette feleségül, és Felsőszemeréden temették el őket is. A grófról lexikonjaink is megemlékeznek; a Pallas Nagylexikon például kiemeli, hogy tagja volt a magyar főrendháznak, de „*a politikai életben nem igen vett részt, annál többet érdeklődött a hazai történet iránt és maga is írt több rendbeli munkát.*” Foglalkozott a vasutak gazdaságban betöltött szerepével, a dunai hajózás jövőjével, a Földközi-tenger történetével. E témakörökből két német nyelvű munkája is megjelent, de magyar nyelven is rendszeresen publikált, a Századokban például több terjedelmes tanulmányt tette közzé, mint például a II. Endre király kereszties hadjáratáról, az Anjou-korabeli magyar tengerészetéről vagy a Horváthy családról készített munkáit.

E házaspár gyermeke volt **gróf Henrik Vilmos Frigyes Ede** (1873-1944), aki **Almássy Anna Vilma** (1875-1967) nemes kisasszonynak lett a férje. Ő Pesten végzett jogi tanulmányokat; egy ideig a császári-királyi hadsereg hadnagya volt, majd a megyei közélet ismert személyiségévé vált. Wilczek Vilmos sokat tett a Honti Múzeum megalakulásának érdekében. Úgy is, mint szervező és szponzor s úgy is, mint adományozó. Egyébként neki is gazdag magángyűjteménye volt, elsősorban porcelántárgyakból. De említhetnénk azt a – mára szinte teljesen eltűnt – gazdag könyvtárat is, melyet még a Hellenbachok korában alapítottak Szemeréden, s melyet ő tett rendbe feleségével 1917-ben, a könyveket saját nyomtatott exlibrisekkel ellátva. A kiváló férfiút 1944-ben a falut „felszabadító” szovjet hadsereg katonái ölték meg bestiális módon Szemeréden.

Vilmosnak testvére volt **gróf Wilczek Frigyes Alfréd** (1874-1841). A római katolikus földbirtokost 1897-ben a Pázmány Péter Egyetemen avatták az államtudományok doktorává. Aljegyzőként a megye szolgálatába lépett, majd tiszteletbeli főjegyzője volt Hont vármegyének, s ilyen minőségében összeállította a *Hontvármegye törvényhatósági bizottsága által alkotott szabályrendeletek gyűjteményét*, amely 1901-ben Ipolyságon nyomtatásban is megjelent. A több mint 400 oldalas munkát hosszú éveken át használták a megye hivatalnokai, ügyészei, egyéb tisztviselői. 1901-ben országgyűlési képviselő lett, aztán 1908-ban Nyitra vármegye főispánjává választották; 1910-ben pedig Hont vármegye, Selmec- és Bélabánya főispánja volt. A XX. század elején egy ideig elnöke volt a vidék legrégebbi pénzügyintézetének, az Ipolysági Takarékpénztárnak is. 1922-ben alapítója, illetve 1928-tól elnöke volt a Magyar Légiforgalmi Társaságnak. Erdőkürtön birtoka és kastélya volt, de Szemeréden helyezték őt is végső nyugalomra feleségével, **Latinovits**

Máriával (1884-1925) s korán elhunyt fiával, **Wilczek Henrik Vilmos**s (1812-1937) együtt. Erdőkürtön 2008-ban felvette nevét az ottani általános iskola.

A Wilczek-családba nősült **Chorinsky Igó (Ignác)** alapítója, majd elnöke volt a Hontvármegyei Gazdasági egyesületnek. Magas szinten irányította gazdaságát, s a Hont megyei mezőgazdasági élet egyik fellendítője, meghatározó egyénisége volt. Neki köszönhető, hogy – mint az egyesület Értesítőjében írták róla – behozván e vidékre a berni és kuhlandi tenyészállatokat, a vármegye szarvasmarha-tenyésztése „kétszeres fontossággal bír”, s hogy „az ipolyvölgyi tájfajta marha kiváló keresletnek örvend”.

Említettük már, hogy a Szemeréden nyugvó régi nemesek közül többen is komoly jótékonyági munkát fejtettek ki. Chorinsky Ignác például 1886-ban az alsószemerédi templom mellékoltáránainak költségét állta; Chorinsky Josepha és Wilczek Leontina Felsőszemeréden 1876-ban Jézus és Mária Szíveszobrot vásárolt a templomnak. 1913-ban Felsőszemeréden Wilczek Mária Feltámadási szobrot vett a templomba; 1875-ben Stainlein Lajosné a szegények számára adott 50 forintot; 1877-ben Stainlein Zsuzsanna „75 gyermeket részesített karácsonyi ajándékban”. 1905-ben gróf Wilczek Vilmosné Almássy Anna „Felsőszemeréden a korcsmaépület mellékhelyiségében egy ingyen meleg szobát s ingyen leves- és kenyérszótó intézményt állított fel, hol a szegények szállást és ellátást kapnak”. De támogatták a tűzoltókat és a tűzkárosultakat is, ami kiemelten fontos volt abban az időben.

Befejezésül mit is mondhatnánk még e hely kapcsán. Talán csak annyit: a hajdani híres családok nyughelyét még mindig meg lehetne menteni az utókornak. Akár bajor, osztrák, lengyel, szlovák és magyar összefogással, mozgósítva alapítványokat, jószándékú embereket és családtagokat egyaránt.

Irodalom

Az Alsószemerédi Plébánia Historia Domusa.

866-1957. Kézirat. A volt plébániahivatal levéltárában.

Bécszabó

2008 Pusztulásra ítélve? Honti Lapok, 2008. február. 12.p.

BOROVSKY SAMU, szerk. é. n. (1906) Magyarország vármegyéi és városai. Hont megye és Selmecebánya sz. kir. város. Budapest

CSÁKY KÁROLY

1985 Honti barangolások. Bratislava

1998 Honti arcképcsarnok. Dunaszerdahely

2002 Jeles elődeink. Dunaszerdahely

GYŰRKY ANTAL

1874 Ötvennégy év Hontvármegye történetéből. 1820-tól 1874-ik évi. Vác

1882 Ötvennégy év Hontvármegye történetéből. 1820-tól 1874-ik évig. II. kötet. Vác

HARMINC, IVAN a kol.

1968-69 Súpis pamiatok na Slovensku I-III. Bratislava

NAGY IVÁN

1857–1863 Magyarország családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal. Pest

PETROVAY R, SÁNDOR – KOVÁCS ISTVÁN

2001 Letkés. Község a Börzsöny lábánál. Komárom

PONGRÁCZ ELEMÉR, szerk.

1901 Honti Naptár, Ipolyság

SAKTOROVÁ, HELENA

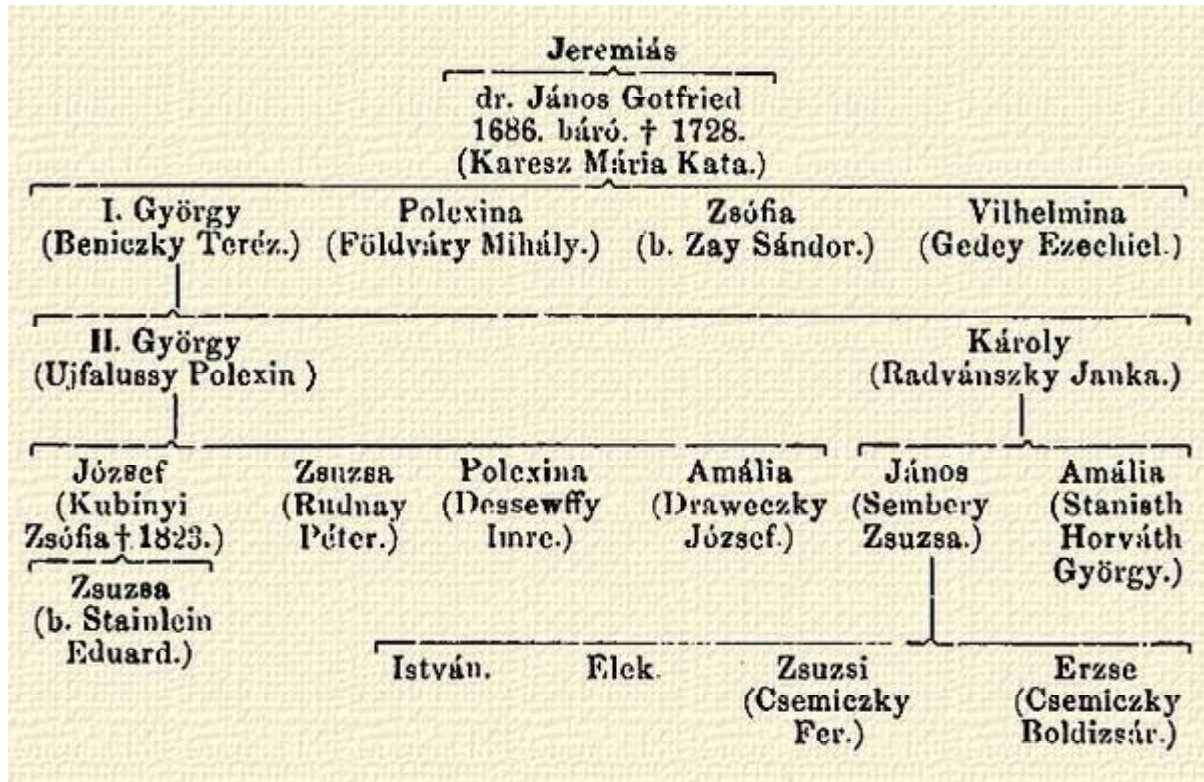
2008 Príspevok k poznaniu knižnice aristokracickej rodiny Stanlein-Saalenstein v Horných Semerovciach. Forum Hiistoriae, 2008/1.

SZINNYEI JÓZSEF

1891–1914 Magyar írók élete és munkái. I–XIV. Budapest

VISZOLAJSZKY KÁROLY

1906 Gróf Stainlein Saalenstein Leontina bajor Szt. Anna rend alapítványi hölgy. Esztergom, 1906, aug. 12

Hellenbachok családfája

A Stainlein Leontina által építtetett zárda ma (Csáky Károly felv.)

A sírkápolna és a kripta bejárata Felsőszemeréden (Csáky Károly felv.)

Az ablakok keret nélkül, a falak telefirkálva (Csáky Károly felv.)

Eduard von Steinlein

Felsőszemeréd. — Gróf Steinlein Ottó kastélya.

Hellenbach János selmeci háza ma (Csáky Károly felv.)

Keresztelő Szt. János képe, amely Stainlein Lajosné támogatásával készült

HORTI ZOLTÁN

Hol vagy Isten?!

Hol vagy Isten? – kiáltok.
Néked könnyű Ádámra találnod.
Hol vagy Isten, hol voltál,
Mikor annyi fájdalmat adtál,
Mikor lelkem összerándult és szívem szakadt?
Hol voltál akkor? Én vártalak!
Hol voltál, mikor fényes napod
Csak fekete gyászt adott?
Hol vagy Isten? Lássam már arcodat!

S meghallom kacagni anyám és lányomat.

CSÁKY KÁROLY

Kódolt kis üzenet

El
kell
mondanom neked,
ki ott fent
rejtéd
lelked:
gyógyul a test
itt lent,
ha hiszed
e két
lét
eggyé-
válását.
2017. 05. 09.

SZEPESI ZSUZSANNA

Apám most...

Üveggolyók koccanása
muzsika a csendben:
szél játszogat
az elhagyott ház gangján.
Nincs más élet – egy reccsenés:
szúette gerendák
sóhajtoznak
a múltó idó hangján.

Lezárt szobák szőnyegein
nem csosszannak léptek:
anyám meghalt,
vele ment onnan a múlt.
Nélküle lett apám árva,
tehetetlen gyermek,
s az élete
apró cserepekre hullt.

A ház nem volt meleg fészke,
biztonságos otthon:
mert idegen,
kapaszkodót nem talált.
Korhadt gyökér, megrepedt törzs
hogyan hajtson lombot?
Borús kedvvel
ő is várja a halált.

KOVÁCS T. ISTVÁN

Rövidzárlat

Rosszul alakultak a napi dolgaim. Talán a frontátvonulás is okozhatta, hogy olyan ernyedten várokottam a villamosra. A fejemben még az elmúlt órák emlékfelhői kószáltak.

- Szervusz. De rég láttalak - szólított meg egy mellém szegődő férfiember.
 - Fél öt lesz tíz perc múlva - feleltem szórakozottan, mert még mindig magammal voltam elfoglalva.
 - Öt percet késik az órád. Igazítsd az enyémhez - mondta a válaszomon csodálkozva az illető, és egy ideig gyanakodva fürkészte az arcomat.
 - Soká jön már ez a vacak járgány - jelentette ki aztán türelmetlenül. Én meg közben azon morfondíroztam, hogy de ismerős! Ki a fene lehet ez a pasas?
 - Utálom a várakozást. Menjük egy megállónyit gyalog - ajánlotta ő.
 - Menjünk - egyeztem bele én. Közben legalább majd bekattan, hogy ki szegődött mellém - reménykedtem. Egy ideig szótlán ballagtunk egymás mellett, s közben arra gondoltam, hogy mostanában gyakran ejt foglyul ez az izé, ez a memóriazavar, vagy mi. Vajon hogy vélekedne erről a házi orvosom, ha nem szégyellném megkérdezni? A múltkor is különvonattal utazott haza a kalapom, amit ottfelejtettem egy vidéki hivatalban. Még jó, hogy van már ez a mobiltelefon, amin út közben is oda lehet szólni. A hazai állomáson meg kellett várnom a késő esti járatot, amelyen a kalauzt bízták meg, hogy hozza utánam a fejfedőmet.
 - Na, de most ki az ördöggel kerültem össze - próbáltam kitalálni, mert már illett volna felismernem az illetőt.
 - Fáradtnak látszol. Igyunk valamit a szemközti csehóban - javasolta az ismerős ismeretlen, akinek az ajánlatát muszáj volt elfogadnom, hogy valami módon megfejtsem ezt a furcsa rejtvényt
 - Legfeljebb kávét iszom - kötöttem ki, mert nemrég abból az egy felesből is baj lett, amit a nyugdíjas klub összejövetelén hajtottam fel. Amikor odamentem, csak kardigánt viseltem. Távozóban meg zakó volt rajtam. Úgy hívott vissza a tulajdonosa, mondván: - Légy szíves, add vissza a kabátomat! Akkor is milyen nehéz volt kimagyarázkodni.
 - Hogy vannak a gyerekek? - kérdezte ivócimborám, miközben söröspoharát az ajkához emelte, a vendéglő asztala fölött.
 - Köszönöm jól. És a tied? – Na, de ki is vagy te tulajdonképpen -kérdeztem meg végül, nekibátorodva.
 - Na ne marhászkodj! Figyellek. Egész idő alatt furán viselkedsz. Ugratni akarsz?
 - Dehogyan. Csak tudod, szóval...
 - Azt akarod mondani, hogy nem ismeresz meg engem, a Ványai Bandit, akivel egy faluban, egy utcában nőttél fel? Az elmúlt szilvesztert pedig, éppen nálatok töltöttük. Hát nem emlékszel?
 - Ahá, a Bandi! Hát, ezt az izét! Én meg teljesen. Hogy is mondjam ...
 - Életkori sajátosság - fakadt hahotára Bandi és most már előttem is megvilágosodott, hogy ő az. Hát persze, a Ványai Bandi! Nahát, ezt a rövidzárlatot!
- Az ilyesmi már velem is előfordul hébe-hóba - csapott a vállamra a földim, és mesélni kezdett:
- Képzeld! A múltkor én is lent voltam Kecskeméten. Ott tartottuk meg az ötvenéves érettségi találkozónkat. A rég látott cimborákkal, meg az egykori diákszerelmeinkkel, alaposan belemerültünk az emlékezésbe. Mi vidékiek hazafelé is együtt tartottunk, hogy a vonaton még beszéljünk egy kicsit a fiatalságunkról. Másnap aztán otthon mentem a garázsba. Néztam, hogy hová tűnt onnét az autóm.
 - A fenébe is - kaptam a fejemhez. Ott maradt Kecskeméten, ahová tegnap kocsival utaztam.

PRIBOJSZKY MÁTYÁS**Veronika gyermekei****VII. rész****18. FEJEZET**

– Ez mi? – mutatott a földre Amália asszony. – Maga, fiam, soha nem tanul meg szobarendet tartani? Vegye tudomásul, most nem a lelenházban és nem a bokor alján van. Ez, ha nem tudná, lakás!

– Bocsánat! – Vera lehajolt és felvette a könyvet. – Véletlenül meglökhettem, nem vettem észre.

– Látszik, hol kapta a nevelést.

– Kérem, Amália asszony, ne veszekedjen velem – fakadt sírva a lány. – Nézzen körül, egy porszemet sem talál. Magával sosem fordul elő, hogy leejt valamit?

– Velem ne hasonlítsa össze magát! – emelte fel gögösen kontyos fejét Amália. – Mit képzelsz, ki maga? Egy senki, egy nulla! Én viszont egy született Kürtössy lány vagyok, nemesi sarj!

– Na és, akkor mi van? – vesztette el a türelmét Vera. – Én meg született Varga. Ettől még nem leszek se kevesebb, se több. Mire föl van olyan nagyra a nemesi származásával? Mondhatom, sokra vitte. Cseléd a saját bátyjánál. Én erre nem lennék olyan büszke.

– Nem cseléd, ezerszer megmondtam, hanem házvezetőnő.

– Mindegy az! – legyintett Vera. – Egy kutya! Akkor is csak alkalmazott. Jobb, ha kimegy innen.

Amália szemei összeszűkültek és nem sokon múltott, hogy egy jól irányzott nyaklevest cserdítsen oda a lánynak. Bizonyára meg is tette volna, ha nem tart attól, hogy Vera visszaadja. Az ilyen csavargóktól minden kitelik, még a verekedés is. Fogta magát és méltóságteljes léptekkel, magasra tartott állal kivonult. Vera kárörvendően vigyorgott utána és körbetáncolta a szobát.

– Vén banya! Bee! – mondta, nyelvét kinyújtva. Gyorsan vissza is rántotta, mert újból kopogtak.

– Mit akar már megint? Nem tud a fenekén maradni? – kiáltotta ki mérgesen.

– Én vagyok az, Dénes! – hallotta a fiú hangját. – Bemehetek?

Nevetve nyitott ajtót és Dénes nyakába borult.

– Jaj, ne haragudj, azt hittem, már megint az öreglány akar szórakozni velem. Előbb zavartam el.

– Helyesen tetted – csókolta meg Dénes jókedvűen. – Beszélünk kell. Bezárom az ajtót, hogy senki se zavarhasson bennünket. – Ráfordította a zárra a kulcsot. – Ma én is összepattantam az Atyával.

– Kivel?

– Jól értetted, újabban ez Kürtössy megszólítása. Még szép, hogy nem Szentatyának hívatja magát!

– Hát ez már túl megy minden határon – csóválta a fejét dühösen a lány. – Sose hittem volna, hogy ilyen förtelmes a vallásos élet.

– Nem ilyen, drágám – fogta meg vigasztalóan Vera kezét a férfi. – Mindannak, ami itt folyik, amit itt láatsz, az égvilágon semmi köze a valláshoz, vagy a hithez. Legfeljebb azt nem értem, hogy a mindenható Isten ott fenn az égben, miért tűri ezt a szélhámoszást. Kürtössy elvetemült, jellemtelen gazember, aki visszaél az emberek szeretetéttségével, és lelki nyomorával, a kiszolgáltatottságukkal. A leghitványabb bűncselekmény, amiről valaha is hallottam.

– Mindennek én vagyok az oka! – kesergett Vera. – Az én vétkem, egyedül csak az enyém, hogy ez a borzalmas helyzet kialakulhatott. Legjobb volna meghalni, vagy...

– Ne kínozd magad – ölelte magához a lányt Dénes. – Bárki mást megzavart volna, ami veled történt. Végeredményben még ma sem tudjuk, hogyan került rád az az istenverte menyasszonyi ruha. Sajnos, attól tartok, sosem fog kiderülni, hacsak valami újabb csoda nem következik be. Azt kéne megbüntetni, börtönbe zárni, aki rád adta.

– Már szégyellek az emberek szeme elé kerülni – pityergett tovább Vera. – Azelőtt rongyokban jártam és a szemétből kapartam össze az ételt, de legalább a lelkiismeretem tiszta volt, mert nem a lustaságom miatt jutottam az utcára, ahogy te se jókedvedből lettél hajléktalan. De most, amikor azt hallok, hogy a nevemmel kérnek áldást és a kezemet akarják csókolgatni, legszívesebben elbujdokolnék. Ott voltak azok a tolószékesek is. Mai napig sem hiszem, hogy igazi nyomorékok lettek volna. Lehet, hogy vannak csodák, de hogy ez nem volt az, arra mérget mernék venni.

– Hát nem is volt csoda, megnyugtatlak. Kürtössy ötvenezer forintot fizetett nekik fejenként, hogy játsszák el a szerepüket. Nem tudom kétséget kizáróan bizonyítani, mert csupán az átvételi elismervények kerültek a kezembe. Csináltam róluk fénymásolatot, s persze nem csak ezekről, hanem mindenről, amihez hozzáférhettem, mert gyanítom, hogy Kürtössy most, hogy szóba hoztam egy s mást, meg akarja semmisíteni, vagy elrejtje előlem az árulkodó dokumentumokat. De van itt más is, sokkal komolyabb, amiről szeretnék beszélni veled.

– Jézusom, mi lehet még ennél is rosszabb? – jajdult fel Vera.

– Kürtössy néhányszor elvitt a haldoklókhöz. Emlékszel az utolsóra?

– Hogyne! Várjál csak... Legutóbb egy nyolcvanhét éves anyóknál jártunk. Szegényke, már alig látott, alig hallott. Szerintem annak sem volt tudatában, hogy ott vagyunk. Kürtössy imádkozott és nekem rá kellett tennem a tenyeremet a homlokára. Hogy is hívták... ? Igen, megvan, Zsigmondi néni!

– Stimmel! Özvegy Zsigmondi Károlyné. És olyan pillanatokra emlékszel-e, amikor Kürtössy kettesben maradt a nénivel?

– Igen, de az öt perc se volt. Amíg kimentem a mosdóba...

– Ez az! – csapott a levegőbe elégedetten Dénes. – Vagy ekkor íratta alá az előkészített végrendeletet Kürtössy, vagy mielőtt te megérkeztél. A tanúk neve nyilvánvalóan utólag került rá. Közöséges magánokirat-hamisítás. Meg mernék esküdni, hogy így történt.

– Végrendelet? – csodálkozott a lány. – Én erről semmit nem tudok. Elöttem csak a búcsúztató zajlik. Vagy arról beszélsz, amikor a templomban bejelentik, hogy...

– Most nagyon figyelj rám, drágám. – ült közelebb a férfi, és röviden, világosan összefoglalta, miket tudott meg, hogyan szölte el magát Kürtössy. Beszélt a Szegeden tevékenykedő Füredi testvéréről is, de az ottani látnokról nem tett említést, nem akarta még jobban felzaklatni a lányt.

– Egy valószínű maffiahálózat kellős közepében élünk. Vagy kimenekülünk belőle, vagy velük együtt megyünk a dutyiba. Más választásunk egyelőre nincs. Le kell leplezni ezt a bűnbandát.

– És én?... – kérdezte rémülten Vera. – Rám nem gondolsz? Első dolguk lesz, hogy engem csuknak be. Kürtössy elmagyarázta. Pedig esküszöm a boldogságos Szűz Máriára...

– Pszt! Elöttem ne esküdj, én anélkül is hiszek neked. Majd kitalálunk valamit. Bízzál bennem.

Eddig még nem okoztunk egymásnak csalódást.

– Bízom! – mondta szerelmesen Vera és megcsókolta a fiút.

19. FEJEZET

K. Soós Gyula újságíró sok mindent utált, de semmit úgy, mint a főszerkesztő irodájában ücsörögni.

Zárai esküdt ellensége volt a nikotinnak, elnökhelyettesként tevékenykedett egy dohányfüst-ellenes civilszervezetnél, és szíve szerint az egész szerkesztőségből kitiltotta volna a bagósokat. Képes volt még egy államtitkárnak is nemet mondani, amikor az rá akart gyújtani. Ha nem lett volna olyan kiváló szakember, minden bizonnyal páros lábbal repítik ki a székéből, így azonban megúsza némi ejnye-bejnyével

K. Soós majd megveszett egy cigarettáért, de nem merte megkísérteni a sorsot, különösen most, amikor tudta, hogy jogos a letolás. Zárai komoran ült a helyén, szeméit rászúrta az idegesen fészkelődő K. Soósra. Töltőtollával ütemesen kopogtatta az íróasztalt, a ritmikus hang úgy hatott az újságíróra, mint egy-egy csattanós pofon.

– Tudod – szólalt meg végre a főszerkesztő –, csak azt nem értem, hogy te, egy ilyen tapasztalt öreg róka, hogyhogya nem figyeltél fel akkor, amikor náluk jártál, a Veronika Gyermekai jelentőségére. Szerintem nem is érdekelt a téma. Összedobtad, ami éppen eszedbe jutott és kész. Csodálkozom rajtad.

– Nézd, főnök – védekezett erőtlenül K. Soós –, ki gondolhatta volna még akkor néhány zavarodott elméjű alakról, hogy idáig fejlődnek. A fővárosban hetenként alakulnak és szűnnek meg a legelképesztőbb szekták, miért pont ezt kellett volna komolyan venni.

– Mert tudtad, hogy Kürtössy áll a hátuk mögött. S ha ő megjelenik valahol... !

– Igaz, elismerem, ez nagy hiba volt – hajtotta le bűnbánóan a fejét K. Soós. – Bár Kürtössy, akit én nem is ismertem, csak hallomásból, tudomásom szerint még közel sem töltött be ekkora szerepet, abban az időben még a lány, ez a Veronika volt az első számú főszereplő, hogy nem mondjam, ő volt a kirakat, a csalétek. Kürtössy a háttérből irányította, s csak akkor szerepelt, ha muszáj volt. Abonyinak az idő tájt még híre-hamva sem volt. Persze lehet, hogy rosszul tudom...

– Rosszul bizony. Első perctől kezdve Kürtössy volt a fővezér. Mít sikerült kiderítened a lányról?

– Hát éppen ez az, hogy mindent és semmit. Az állami nevelőintézetben, ahová fél éves korában került, elmondták, hogy magának való, tüskés, kezelhetetlen gyerek volt, senkivel sem barátkozott. Rokonai nincsenek, látogatói sosem voltak, a polgári értékrendről, családi életéről kevés fogalma lehet. Nem tartották lángésznek, de ostobának sem. Az igazgató szerint elképzelhetetlen, hogy ha nem lett volna rá valamilyen alapos oka, nekiálljon bohóckodni, színészkedni, afféle szentnek kiadni magát. Ez tökéletesen távol állt a természetétől. Arról sem volt tudomásuk, hogy valaha is a templom közelébe ment, vagy ilyen irányú érdeklődést mutatott volna. Szeretett félrehúzódni a többiektől, olvasni, töprengeni, ez minden. Különcnek számított, de ha békén hagyták, nem volt vele baj. A szobatársai féltek tőle, mert könnyen eljárt a keze.

– Mindegy, akkor sem lett volna szabad félvállról vened azt a riportot. Tessék, nézd meg, róluk ír az egész magyar sajtó, szinte nincs olyan nap, hogy ne szerepelnének a rádió, a televízió híreiben. Ha így megy tovább, lassan ők lesznek a legfelkapottabb felekezeti. S mindez alig több, mint másfél év alatt. Elképesztő, ha belegondolunk! A lányról viszont mostanában kevesebbet hallani. Csak a nevét emlegetik úton-útfélen, a nevével köszönnek, de ő maga sosem jelenik meg a nyilvánosság előtt, a templomban is ritkán, és akkor is csak rövid időre. Mintha bújtatnák. Miért?

– Igen, ez már nekem is szöveget ütött a fejembe – nyúlt önkéntelenül a cigarettáért K. Soós, de észbe kapott, s még időben leállította magát. – Amikor a zsinagógában jártam, akkor sem sikerült megtalálnom, bár becsületesen megvallom, nem is nagyon hajtottam utána. Kürtössyt szívesebben elkaptam volna, de nem láttam olyan alakot, akiből kinéztem volna az egykori jogászt, a munkások, pontosabban a hívek, akik ingyen melóztak, olyan tempóban dolgoztak, hogy nem volt kivel beszélnem, kivéve azt a lányt, őt említettem is a cikkben, ha jól emlékszem. Igazad van, nagy hibát követtem el. Sajnálom...

– Szép, hogy elismered – enyhült meg Zárai. – De talán még nem késő. Függetlenül attól, hogy a konkurencia hónapokkal lekörözött bennünket, még valamicskét bepótolhatsz. Mindenesetre holnap menj ki hozzájuk és nyisd ki jól a szemedet, hátha találsz valamit. Sose lehet tudni. Szimatolj, nyomozz, te nagyon értesz az ilyesmihez, ha formában vagy.

– Holnap? Még ma! Lett volna ugyan egy találkozó, de az ráér. Beültetted a bogarat a fülembe.

K. Soós félóra múlva leparkolt autójával a zsinagóga előtt. Megdöbbenve állt és először azt hitte, rossz helyen jár: a régi, félig romos épület helyén most egy impozáns, szemre is tetszetős épület állt, hófehér falakkal, színes ólomüveg ablakokkal, a szépen gondozott virágos parkot kovácsoltvas kerítés ölelte körbe. A főbejárat fölött neon betűkkel világított a név:

VERONIKA GYERMEKEI EGYHÁZ

Alatta kisebb betűkkel: *Veronika áldásával itt békére találsz!*

Csöngőt fedezett fel a főbejárat mellett. Megnyomta és türelmesen várakozott.

Hamarosan fiatal, fekete hajú, komoly arcú nő jött elő, egyszerű kartonruhát viselt, nyakában vékony láncról aranykereszt lógott. K. Soós gyakorlott szemének ismerősnek tűnt: mintha már találkoztak volna valahol.

– Jó napot! Kit tetszik keresni? – kérdezte a nő szívélyesen.

– Újságíró vagyok, a nevemet... – mutatta fel az igazolványát K. Soós – itt olvashatja. Szeretnék interjút készíteni Veronikával, esetleg a vezetőlelkészükkel, Kürtössy úrral.

– Bizonyára Kürtössy *atyára* gondol, ha jól értem.

– Bocsánat, nem tudtam, hogy így kell szólítani.

– Nos, sajnálom, a főtestvér atya jelenleg vidéken tartózkodik. Kénytelen lesz beérni velem.

– Önnel? Semmi kifogásom. Szabad tudnom, kihez van szerencsém?

– Varga Vera vagyok. Veronika nővér, ha úgy jobban tetszik.

– Varga... Varga Vera. Várjunk csak! Ezt a nevet én ismerem. De hiszen mi már beszélünk, amikor először itt voltam. Úgy van! A sarokban ült és József Attila verseket olvasott. Emlékszem!

– Igen – mosolyodott el Vera. – Én is nagyon jól emlékszem a találkozásunkra. Be is mutatkoztam, de akkor semmit sem mondott önnek a nevem.

– Hogy én mekkora számár vagyok...! – csapott a homlokára K. Soós. – Azonnal, ott helyben rá kellett volna jönnöm, kivel beszélgetek. Bocsásson meg, Veronika nővér, nem akartam tiszteletlen lenni, csak magamra haragszom. Kimondhatatlanul resteltem magam! Hát persze! Vera... vagyis Veronika. De talán nem veszi zokon, ha azt mondom: nem úgy nézett ki, ahogyan az ember egy szentet elképzel.

– Mert nem is vagyok szent, kár velem gúnyolódnia – komolyodott el a lány.

– Elnézést kérek, távol álljon tőlem. De muszáj a kerítésen át társalognunk? Talán odabenn...

– Szívesen beengedném, de sajnos, nekem nincs kulcsom a kapuhoz.

– Hogyhogy nincs kulcsa...? – lepődött meg K. Soós. – Ezt nem értem. És ha történetesen ki akarna jönni? Mondjuk sétálni támadna kedve, nem léphetne az utcára?

– Hát... így is mondhatjuk. Abonyi úr elment valahová, és az előírásnak megfelelően bezárta maga után az ajtót. Kürtössy atya szigorú utasítása, hogy amikor ő távol van, csakis istentiszteletkor szabad nyitva tartanunk a bejáratot.

– Eszerint úgy él itt, mint egy fogoly? Már bocsánat, a viláért sem akartam megsérteni, csak furcsállom, hogy az egyházuk élő jelképe és névadója még egy vacak kapukulccsal sem rendelkezik.

– Ezzel nincs egyedül, higgye el, én sem táncolok örömben, hogy így van, de mit tehetnék? A főtestvér szava törvény. Óh, most látom, megérkezett Abonyi testvér.

– Jó napot kívánok! – állt meg mellettük Dénes. – Miben állhatok a rendelkezésére, uram? – kérdezte, miután bemutatkozott.

– K. Soós Gyula vagyok, riporter, és szeretnék elbeszélgetni Veronika nővérrrel s ha lehet, önnel is.

– Melyik laptól van?

K. Soós megmondta.

– Az jó, azt kedvelem, nem egy elfogult, szenzációhajhász újság. Tehát interjút kér?

– Igen, ha nincs ellenükre...

Veronika és Dénes összenézett. A lány tétován felhúzta a szemöldökét, a fiatalember visszakacsintott. K. Soós éles, figyelő tekintetét nem kerülte a pillanatig tartó összjáték és hirtelen nagyon éber lett. Hoppá, gondolta, itt valami lappang, mégpedig több, mint holmi testvéri hitélet!

Mindenesetre, úgy tett, mint aki nem vesz észre semmit, de elhatározta, hogy ha minden kötél szakad, ezzel az aduval élni fog. Hátha bejön, sose lehet tudni.

– Nézze, uram... – mondta kissé feszülten Dénes –, én szívesen beengedném és a riport ellen sem volna kifogásom, s úgy vélem, ebben Veronika nővér is osztja a véleményem, de nem itt és nem most. Esetleg találkozhatnánk valamilyen semleges helyen. Ha Kürtössy megtudná, hogy az engedélye nélkül nyilatkozunk, kitekerné a nyakunkat.

K. Soós nem akart hinni a fülének. Csak úgy egyszerűen Kürtössy és nem *atya*? S mi az, hogy „kitekerné a nyakunkat”. Nem úgy hangzik a fiatalember válasza, mintha a rajongva tisztelt és hön szeretett vallási vezetőjükről szólna.

– Kérem szépen, ha úgy gondolják, részemről semmi akadály, hogy beüljünk egy presszóba, vagy akárhová, ami önöknek megfelel. Akár most is...

– Nem, most szó sem lehet róla. Adja meg a telefonszámát, s majd én hívni fogom.

– Nagyon titokzatosak – mosolygott laposan K. Soós.

– Minden okunk megvan rá.

– S én az okaikat tiszteletben tartom. Mit szólnának ahhoz, ha a lakásomon találkoznánk?

– Kitűnő ötlet. Igen, az volna a legjobb – mondta Dénes és a lányhoz fordulsz: – Egyetértesz?

– Igen, drágám.

K. Soós izgatottan kapta fel a fejét: „*Drágám*”? Jól hallotta? Igen, mint legtöbbször, most is bejött a megérzése, ezek között van valami, ezek szerelmesek egymásba! Elővette régi, jól bevált módszerét és vakon rákérdezett:

– Mikor szándékoznak összeházasodni?

Bingó! Telitalálat!

A fiatalok arca lángvörösre gyúlt.

Az újságíró ebből már mindent értett.

– Akkor hát várom a hívását, uram. Parancsoljon, a névjegyem – mondta és kezét nyújtott Abonyinak.
– Isten velük és sok boldogságot kívánok. Vigyázzon magára, Veronika nővér. Legyen óvatos. Isten útjai kifürkészhetetlenek, s mint tudjuk, az ördög sem alszik.

– Mit akar ezzel mondani? – kérdezte hökkenten Vera.

– Semmi konkrétumot, csak úgy általánosságban fecsegek. Rossz tulajdonságom – felelte K. Soós.

Beült az autóba s már ott sem volt.

Dénes hosszú percekig nézett utána töprengve. Lassan elővette zsebéből a kapukulcsot, közben csöndben megjegyezte:

– Lehet, hogy végre mozgásba lendült valami?...

20. FEJEZET

K. Soós lakása az óbudai lakótelep egyik sokemeletes épületének hatodik szintjén volt. Tipikusan rendetlen aggregény-otthon fogadta az egymás kezébe kapaszkodó, kissé megszeppent, lámpalázás párt. A házigazda igyekezett feloldani a kezdeti izgalmakat. Kávét főzött, összevissza karattyolt mindenféléről, anekdotázott, szándékosan ügyetlenkedett, hogy megnevettesse a vendégeit.

Ez valamelyest sikerült is, a hangulat nyomottsága úgy-ahogy enyhült, s már mosolyogni is tudtak. K. Soós engedélyt kért, hogy rágyújthasson, közben elmesélte, mekkora letolást kellett kiállnia a főszerkesztő irodájában a Veronika Gyermekei miatt.

– De megérdemeltem, örök tanulság volt! – tette hozzá derűsen. – Vigasztalásként legalább itthon hadd mérgezsem magam, nem igaz? Maguk nem dohányoznak?

– Már nem, köszönjük – felelte Dénes. – Én valamikor erős dohányos voltam, de sikerült leszoknom róla, rávitt a kényszer. Egyszerűbben szólva, nem volt rá pénzem. Vera soha nem cigarettázott.

– Akkor talán valami italt? – Ez is beugrató kérdés volt: ha alkoholt fogyasztanak, közönséges kóklerek, a „vizet prédikálok de bort iszom” rosszabbik fajtájából, akiknek a szavait óvatos fenntartással kell fogadni, még ha őszintének látszanak is. A vakbuzgóság és az ital nem fér meg egymással. – Finom francia konyakom van, esetleg elsőrendű likőrrel is szolgálhatok, sőt ha jobban utánanézek, még néhány doboz sört is találok a hűtőszekrényben. Melyiket hozhatom? Vagy inkább bort kérnének?

– Isten őrizz! – borzongott össze Vera. Dénes kerekpereg megmondta:

– Kár erőlködni, szerkesztő úr, egyikünk sem ivós. S nem azért mert a Veronika Gyermekeihez tartozunk, hanem mert sosem kedveltük az alkoholt. Hála Istennek, ez az átkos szenvedély mindkettőnket elkerült. Különbösen értem, miért kínálgat bennünket.

– No fene!... – K. Soós nagyot nevetett. – Maga talán pszichológus? Vagy szintén kolléga?

– Nem, nem, közgazdászként diplomáztam. Pusztán arra céloztam, hogy a helyében én is igyekeznék tanulmányozni azokat az embereket, akikkel dolgom van. Annak idején magam is éltem ezzel a módszerrel, mielőtt egy új kollégát alkalmaztam. Pszichikai teszt, tanultuk az egyetemen. Nekem például kifejezetten tetszik, hogy nem csinált rendet a tiszteletünkre. Ez őszinteségre és nyíltszívűségre vall.

K. Soós elismerően nézett a fiatalemberre. Mindig nagyra értékelte, ha valaki tovább lát az orránál.

– Rendben van, megadom magam. Azért én ihatok egy sört, ugye?

– Miért ne ihatna? Itthon van, nem kell hozzánk alkalmazkodnia.

K. Soós elégedetten csettintett. Kikészített az asztalra egy üveg kőbányait, cigarettát, jegyzetpapírt és tollat. Azt Dénesék nem tudhatták, hogy a konyhában beindított egy rendkívül érzékeny mikrofonnal felszerelt magnetofont – arra viszont K. Soós nem gondolt, hogy a fiatal pár is megtette ugyanezt: a lapos diktafon Dénes belső zsebében volt elrejtve.

– Feltételezem, hogy olyan mondanivalójuk van, amit Kürtössy vezetőlelkész úr jelenlétében aligha mernének kitálatni. Éppen ezért szeretném tisztázni, mi a céljuk azzal, hogy elmondják. Jól kipanaszkodni magukat, vagy azt akarják, hogy bizonyos dolgok nyilvánosságra kerüljenek? Az előbbi esetben nincs értelme egymás idejét pocsékolni, a lakásom nem lelki klinika, az utóbbiban viszont vállalniuk kell a következményeket. Ha például olyan tények is napvilágra jutnak, melyek törvénybe ütköznek, előfordulhat, hogy bírósági ügy kerekedik az ügyből és akkor tanúskodniuk kell. Vállalják?

– Igen – jelentette ki Dénes elszántan. – Természetesen vállaljuk. Tökéletesen tudatában vagyunk annak, mekkora kockázattal jár, hogy eljöttünk önhöz, ámbár lehet, hogy ezt csak mi hisszük, a valóság sokkal rosszabb, mint képzeljük. Amennyire módom volt megismerni Kürtössyt és kebelbarátját, Füredi Kristófot, mindenre képesek. Nem számít, akkor is vállaljuk a felelősséget. Ez a kötelességünk.

– Megértettem és le a kalappal a bátorságuk előtt – gyűjtött rá ismét K. Soós. A kis szoba pillanatok alatt megtelt füsttel. – Akkor elsőként is Veronika nővérhez fordulok a kérdéssel: igaz-e, hogy azon a bizonyos éjszakán valami olyasmi történt, amire nem tud ésszerű magyarázatot adni?

– Igaz – válaszolta gondolkodás nélkül a lány. A szó olyan határozottan csendült, hogy az újságíró meglepve kapta fel a fejét. Úristen, gondolta, ez a nő tényleg nem hazudik. – De ha kérhetem, ne szólítson Veronika nővérek, undorodom ettől a névtől. Mondja egyszerűen azt, hogy Vera.

– Ahogy óhajtja, kedves Vera. Bevallom, így nekem is kedvemre valóbb. Érdeklődéssel hallgatom.

– Hiszen mondanám, ha tudnám, mi történt... – A lány magabiztosságát máris mintha elfűjték volna. – Éppen az a baj, hogy nem emlékszem semmire. Előző este egy részeg pasas, aki a társaságával a születésnapját ünnepelte a Nimfában, kezembe nyomott két üveg sört és ezer forintot. Nem szoktam inni... Előtte viszont már két napja egy falat sem volt a számban... Vásároltam kenyeret, rengeteg kolbászt, és a bokorba behúzódva betegre ettem magam és megittam hozzá egy üveg sört. Lehet, hogy egy kicsit berúgtam?... Igen, elképzelhető. Rosszul aludtam, azt tudom, mert erősen fájt, görcsölt a gyomrom. Álmodtam összevissza mindenfélét és tényleg volt olyan, hogy egy hófehér ruhás alakot láttam fölém hajolni, valamit csinált is velem. De ha felakasztanak, se mondhatok többet. Aztán, amikor reggel felébredtem, ott találtam magam tetőtől talpig menyasszonyi ruhában, kirúszozva, fülbevalóval, gyűrűkkel, meg a gyöngyös táskával, amiben ott volt a személyi igazolványom és állítólag egy halom pénz...

– Hogyhogy állítólag? Nem vette ki belőle?

– Az a csirkefogó Kürtössy elrakta és azt ígérte, hogy bankba teszi az adományokkal együtt, de én még nem láttam a betétkönyvet. Kürtössy szerint már vagy félmillió forint van a nevemen, de ezt még egy évvel ezelőtt mondta.

– No de azt nem tagadhatja, hogy a felébredésekor azt állította, hogy éjjel meglátogatta egy angyal és a Szűz Máriától hozott üzenetet.

– Igen, valóban ezt mondtam, ez igaz, de maga az én helyemben, félálomban, egy teljesen megmagyarázhatatlan állapotban, mire gondolt volna? Fogalmam sem volt, hogyan került rám a ruha. Az ember annyiféle csodáról hall, meg olvas, hogy első pillanatban én se gondolhattam mást, minthogy csoda történt velem. Azonkívül még magamhoz térni sem volt időm, jöttek a rendőrök, az a sok röhögő, gúnyoló

ember, nagyon megzavarodtam. Na és, ami a legdöntőbb, jóformán fel se ocsúdhattam a kábulatból, máris megjelent Feri bácsi, vagyis Kürtössy – mert később nem engedte, hogy Feri bácsinak szólítsuk, se én, se más – és a pártomra állt, megvédett a rendőrökkel szemben. Akkor nagyon hálás voltam neki, az ördöggel is szövetségem volna, csakhogy onnan eltűnhessenek. Különben sem én, hanem ő prédikálta reggeltől estig a szájtatóknak, hogy a Szűz Mária csodat tett, és én boldogan elhittem, miért is ne hittem volna el. Más magyarázatot akkor én sem találtam. Ne álljak fel innen, ha nem így történt, ez a színtiszta igazság.

– Nem kell esküdni, anélkül is elhiszem – simogatta meg a lány kezét K. Soós. – Maga nem egy hazudós fajta, ennyire már vagyok emberismerő. Csakhogy, amit eddig hallottam, még nem számít büntetendő cselekménynek. Végére, ha szigorúan a tényeket vesszük, Kürtössy jót tett magával azáltal, hogy megvédte a rendőröktől és a házába fogadta. Nem látom, hol itt a probléma?

Most Dénes vette át a szót. Aggódva nézte a lányt, aki a felidézett rossz emlékek hatására úgy reszketett, mint a nyárfalevél.

– A probléma, uram, később jelentkezett. Én néhány nappal később kerültem a képbe – és világos, tömör mondatokban összefoglalta megismerkedésük történetét, kitért a belépési nyilatkozatokra, és Kürtössyvel lefolytatott első beszélgetésükre is. – Addigra Kürtössynek már megvoltak a pontosan kidolgozott tervei. Valóságos hálózatot épített ki, titokban, a hátunk mögött, s amiről mi csak közvetve szerezhetünk tudomást, az embereivel nem találkoztunk, csupán a hírek jutottak el hozzánk. Hogy a főtestvér az egész egyházasdit és Verát üzleti szempontok szerint kezeli, az már a legelső beszélgetésünkön kiderült. A nyomorékok gyógyulása és Füredi felbukkanása nyitotta fel igazán a szememet...

– Na, itt álljunk meg – szakította félbe K. Soós. – Hogy volt ez a gyógyulások története? És ki az a Füredi? Az ő nevét eddig nem hallottam emlegetni.

– Jelenleg ő a legnagyobb vidéki gyülekezet megalakítója és vezetője, Kürtössy odaadó híve és leggátlátalanabb üzlettársa. Azt hiszem, jobb lesz, ha mindent előlről kezdek, mert így, ide-oda kapkodva, sosem fogom tudni megértetni magam – és elmesélte Füredihez fűződő kapcsolatát, a saját tragédiáját, és utcára kerülését. Utána beszélt a három tolokocsis béna szemfényvesztő „gyógyulásáról”, az átvételi elismervények furcsaságáról, Kürtössy dühéről, amikor az örökösödési ügyeket szóba hozta. Részletesen előadta, miként született az a gyanúja, hogy Kürtössyék meghamisítják a Veronika Gyermekei egyház jövedelembevallását, óriási visszaéléseket követnek el, a legaljasabb módon kihasználva a jóhiszemű, megkeseredett hívek hitét és adakozókedvét. Ugyanakkor felveszi a hivatalosan járó több milliós állami támogatást is, de hogy mire költi, az rejtély, a zsinagógában vezetett könyvelésben nyoma sincs a pénznek, valamiféle titkos kassza elnyeli az utolsó fillérig.

– Van azonban egy súlyos bökkenő: egyelőre semmit sem tudok bizonyítani, Kürtössy az összes dokumentációt elzárva tartja valahol, fogalmam sincs, hol. Ezt magának, vagy a rendőrségnek kéne kiderítenie. Ha hiszi, ha nem, mi fizetést nem kapunk, csak teljes ellátást. Kürtössy házában lakunk, ahol egy rettenetes vén boszorkány, Amália, Kürtössy húga terrorizál bennünket, névleg szintén egyházi alkalmazott, kihallgatja a beszélgetéseinket, lépést sem tehetünk a tudta nélkül, napközben a parókián tartózkodunk. Elegem van! – tört ki Dénes.

Sokáig hallgattak. K. Soós a jegyzeteiben firkálgatott, a fiatalok egymás kezét szorongatták.

– Mit szólnának egy kávéhoz? – kérdezte K. Soós, hogy feloldja a csöndet. – Neszkávém van.

– Az jólesne – mondták egyszerre Veráék.

Miután megitták a kávé, K. Soós újból rágyújtott és azt kérdezte:

– Tehát foglaljuk össze: mit kívánnak tőlem?

– Írja meg az egész disznóságot – jelentette ki határozottan Dénes. – Leplezze le ezt a bünbandát, nyissa fel az emberek szemét.

– Azt hiszi, az olyan egyszerű? Senki sem fog nekem hinni, még az is előfordulhat, hogy magukkal együtt én is megütöm a bokámat. Nem tudhatjuk, Kürtössynek milyen messzire nyúlik a keze. Bizonyítékokat, uram, hölgyem, megcáfolhatatlan bizonyítékokat! Anélkül egy lépést sem tehetünk.

– Akkor nyomozzon, szimatoljon, ez a szakmája – mondta Vera harciasan – Én hajlandó vagyok bárhol, bárkinek eskü alatt elmondani, amit tudok. Vállalom a felelősséget. Vagy fél, hogy baja esik?

– Annyira azért nem vagyok gyáva nyulacska, kisasszony, voltam már melegebb helyzetben is. Holnap beszélek a főszerkesztőmmel. Ő is pontosan ezeket a szavakat használta: nyomozzak és szimatoljak. Ám legyen! Ha szabad kezet kapok tőle is, beindítjuk a gépezetet, aztán majd meglátjuk, mire jutunk. A rendőrségnél is vannak barátaim, akik örömmel besegítenek. Maguk egyelőre ne csináljanak semmit, kivéve, hogy Dénes úrfi minden írott anyagot igyekezzék megszerezni, legyen az akár a legkisebb fecni is. De ne szellőztessék, hogy találkoztunk, s főként senki másnak ne nyilatkozzanak. Általában viselkedjenek úgy, mintha sejtelmük se volna, mi folyik a háttérben, nehogy időnek előtte elárulják magukat, mert akkor Kürtössyék felkészülhetnek. Minden világos?

– Világos! Így lesz. – felelte Dénes. – De van itt még valami...

– Hallgatom.

– Véletlenül sikerült kiugratnom Kürtössyből, hogy valamiféle szeretetotthont működtetnek. Ne kérdezze, hogy hol, mennyit, miként, mert semmi többet nem tudok, csak azt, hogy a főtestvér halálosan megrémült, amikor elszólta magát.

– Ejha! Akkor hát ennek is utánanéznünk. Köszönöm a bizalmukat! Ígérem, minden tőlem telhetőt megteszek. Legyenek türellemmel! Ha nem okvetlenül muszáj, ne keressenek, ne is telefonáljanak, majd én jelentkezem.

– S ha valami rendkívüli esemény történik?

– Az más, akkor életbe lép a muszáj-effektus.

21. FEJEZET

A Ferihegy II. érkezési oldalán a megszokott izgatott jövés-menés fogadta a járatokat.

Az óriási csarnok, mint általában, zsúfolt volt, még az emeleti körfolyosón is nehezen lehetett közlekedni. Sokan ácsorogtak a kilátón, figyelték, ahogyan a hatalmas repülőgépek lassan begördülnek a harmonika-folyosó mellé. Amint a gép megállt, a báméskodók egy része loholt lefelé a lépcsőn.

A tömegben szinte észrevehetetlen volt egy szelíd arcú, galambősz, kissé hajlott hátú, idős hölgy. Csöndesen, türelmesen üldögélt már vagy másfél órája az egyik félreeső padon. Időnként zsebkendőt vett elő és diszkrétan kifújta az orrát. Ajka folyamatosan mozgott, mintha beszélne magában és ebben volt is igazság: özvegy Edelenyi Péterné, amióta belépett a repülőtér várócsarnokába, egyfolytában imádkozott. Szemeit félig lehunyva mormolta a szavakat, közben oda-odapislantott az információs tábla felé, amin percenként pörögtek a betűk és a számok.

A néni a Frankfurt nevet figyelte kitarotán. Amikor végre kiírták: „Megérkezett”, nagy sóhajtással, aprókat nyögve, felállt.

Nem telt el sok idő, máris feltűntek a kijáratnál az első utasok.

Rögtön lefelől amerikai magyar család lépett ki az ajtón vidám kurjongatással; két felnőtt és három

langaléta kamasz. A vendégfogadók ugyanilyen harsány elragadtatással borultak a nyakukba, tapintatlanul eltorlaszolja az utat a többi érkező előtt. Egy formaruhás nő azonnal odasietett és megértő, kedvesmosollyal, de annál határozottabban odébb tessékelte őket.

Utánuk piros-fehér-zöld melegítőben sportolók következtek. Vezetőjük magasra tartott egy díszes serleget, mire a várakozó szurkolók diadalittas, fülsiketítő éljenzésbe fogtak és vállukra emelték a győztes csapat kapitányát és a versenyzőket, miközben rettentő hamissággal énekelték a Himnuszt.

Most két magas, színes bőrű férfi lépte át az ajtót, mögöttük hordárok toltak egy bőröndökkel megrakott kézikocsit. Bizonytalanul megálltak, ám a következő pillanatban máris körülvette őket a fogadóbizottság. Lelkes parolázások közepette tört angol szavak keveredtek tört magyar szavakkal. A vendégeknek arra se volt idejük, hogy szemügyre vegyék a várócsarnokot, máris húzták, vitték őket kifelé.

Ekkor karcsú, fiús frizurájú, kellemes arcú, huszonnyolc-harminc év körüli nő hagyta el a kijárat ajtót. Elegáns bőröndöt cipelt, de láthatóan nehezen birkózott vele. Jobbjában kitömött kénitáskát tartott. Azonnal oldalra lépett, hogy ne tartsa fel az utána jövőket. Fejét magasra emelte, és fürkészve keresgélt a tömegben. Kissé csalódottan megindult az utcai kijárat felé, amikor egy szelíd hang utána szólt:

– Angéla!

A lány megpördült és szemközt találta magát az idős hölgygel.

– Nagyi! Istenem, de örülök, hogy látlak! Már összevissza képzelődtem, azt hittem, baj van, betegen fekszel, azért nem jöhettél ki elé. Ó, de boldog vagyok, hogy újból itthon lehetek! Nagyon hiányoztál, nagyikám! S milyen remek színben vagy!

– Te is nagyon hiányoztál nekem, kicsim – mondta a Nagyi és a szeméit törölgette. – Hová lett az a gyönyörű, hosszú hajad?

– Levágattam, nagyi, ne haragudj. Amerikában iszonyúan drága a fodrász, nem akartam költeni rá és a munkában is zavart. Most különben is a rövid frizura kinn a divat. De ha ragaszkodsz hozzá, a kedvedért ismét megnövesztem. Jól vagy, nagymama? Minden rendben van?

– Jól, jól, kislányom, semmi bajom. Az a fontos, hogy itthon vagy, hála az Úrnak! Egyfolytában azért imádkoztam, hogy ne történjen semmi a géppel. Tudtam, hogy a jószágos Szűz Mária meghallgatja alázatos könyörgésemet, áldassék az ő szent neve, és épségben hazavezérel hozzám – közben elindultak a taxiállomás felé.

– Tessék? – a lány megütközve bámult a nagyanyjára. – Mi történt veled, nagyi, hogy ennyire aggódtál. Te nem szoktál így beszélni. Tényleg minden rendben van?

– Hát persze! – mosolygott Edelényiné. – Egyelőre csak annyit mondok, hogy az Úr meglátogatott, kiterjesztette rám áldó szeretetét, és én megbántam vétkeimet. Azóta boldog vagyok és hálás a Szűzanyának, hogy megengedte nekem, bűnös léleknek, hogy öregen is imádhassam őt.

Angéla nem válaszolt, csak hűledezve fúrta át magát az emberek sűrűjén. Nagyi soha életében nem járt rendszeresen templomba, de istentagadónak sem lehetett nevezni.

– Az ember mindenekelőtt erkölceiben legyen Istennek tetsző, ne a külsőségekben! – szokta mondogatni és Angéla tökéletesen egyetértett ezzel a felfogással, és kislány kora óta ehhez tartotta magát.

A taxiban eleinte keveset beszéltek. A lány az utcaképet nézte révetegen, de valójában azon tűnődött, hogy lesz ezután. Bélával, a megpofozott vőlegénnyel semmilyen körülmények között nem kívánt találkozni. A szerencsétlenül sikeredett esküvői vacsora óta nem beszéltek, igaz, a férfi sem kereste a lehetőséget, pedig a válást intező ügyvéden keresztül megtudhatta volna a címét, sőt a telefonszámát, ha nagyon akarja. Úgy látszik, ő is megkönnyebbült, hogy a meggondolatlan házasságból kiszabadulhat és élheti tovább kedve szerint az életét, azóta bizonyára új áldozatot talált magának.

Angélát nagyon megviselték a történetek, heteken át végigbögte az éjszakákat. Ügyvédje levélben

értesítette, hogy a bíróság közös megegyezéssel minden huzavona nélkül, egyetlen tárgyalás után kimondta a válasukat, a perköltségeket megosztották. Vagyoni kérdésekről szó sem esett, nem is eshetett, hiszen egyetlen percig sem éltek házasságban.

Eleinte morgolódott, hogy az amerikai bank, ahol tanulmányi idejét töltötte, úgyszólván minden szabad percét leköti, de ahogy átvette az ottani kollégák – európai ember számára majdhogynem elképzelhetetlen – munkatempóját, fokozatosan belerázódott s néhány hét után szinte már élvezte is.

Ketten voltak magyarok. Sáray István, a harmincöt éves, jó megjelenésű, kellemes társalgó, angolul és németül anyanyelvi szinten beszélő közgazdász saját költségén tanult, családi örökségének jelentős részét erre áldozta. Otthon majd hasra esnek, amikor az itt tanultak alapján beindítja a maga kis bróker cégét – mondogatta nevetve.

– Téged beveszlek cégtársamnak és te leszel a helyettesem! – tette hozzá mindig, és Angéla érezte, tudta, hogy a férfi tréfálkozása mögött valódi szándék rejlik. Neki sem volt ellenére, hogy nagyokat csatangoljanak az éjszakai fényárban úszó manhattani utcákon, vagy vasárnap délutánonként a Central Park fái alatt, minden délben együtt falták a megunhatatlan hamburgert egy kis gyorsbüfében, közel a bankhoz, és a Metropolitan-be is együtt mentek el, felfedezni a világ egyik opera-fellegvárát.

Három hónap kellett, hogy belássák: menthetetlenül és életre szólóan egymásba szerettek.

Nem volt nagyjelenet...

Valami érthetetlen, túl modern művészfilmet néztek meg, ami egyiküket sem kötötte le, így valahol a film felénél kisurrantak a moziból. Gyalog ballagtak, és szinte nem is tudták, hogy fogják egymás kezét, olyan magától értetődő volt.

Nem beszéltek, a rossz film után jólesett a meghitt, békés hallgatás.

Valahol az öböl partján járhattak, amikor István átkarolta a lány vállát és megcsókolta a haját. Angéla szembefordult a férfival és odakínálta a száját...

Másnap összeköltöztek.

Istvánnak még egy hónapja volt hátra, amit nem akart elveszíteni, ezért kinn maradt. Angéla úgy döntött, addig nem mond el semmit a nagyanyjának. Majd megismerkednek, ha István hazajön.

Odapillantott: csodálkozva látta, hogy a Nagyfi halkán motyog magában! Arcán átszellemült mosoly vibrál, rózsafüzért morzsol, szemeit szorosán lehunyva tartja.

– Mit csinálsz, nagyfi? Magadban beszélsz?

– Imádkozom! – válaszolta az öregasszony. – És ilyenkor nagyon-nagyon boldog vagyok.

– Hihetetlen... – Angéla zavarában nem tudta, mit mondjon. – Emlékezetem szerint azelőtt nem voltál imádkozós fajta. Valaminek mégis történnie kellett, hogy ennyire megváltoztál.

– Történt bizony. Veronika Gyermekei keblükre ölelték a te érdemtelen, bűnös, lelki közönyösségben tévelygő nagyanyádat. Istennek legyen hála érte!

A sofőr a visszapillantó tükörből jól megnézte őket, de nem szólt semmit, csak elmosolyodott.

– Veronika Gyermekei? Kikről van szó, nagyfi? Úgy hangzik, mint egy ifjúsági szervezet. Ki az a Veronika? Sose hallottam róla.

– Nem is hallhattál, kislányom. Miután te elmentél, utána nemsokára alakult meg hivatalosan az egyházunk...

– Tessék? De nagyfi! Mi katolikusak vagyunk, még akkor is, ha nem gyakoroljuk nap mint nap a vallásunkat! A mi anyaszentegyházunk kétezer éve létezik! Mit akarsz azzal mondani, hogy megalakult? Miféle egyház? – Angéla akkor se döbönt volna meg jobban, ha a Nagyfi bejelenti, hogy férjhez ment és hatos ikreket hozott a világra.

– Arról beszélek, kicsim, a Veronika Gyermekei egyházzól. Ha nem vagy túlságosan fáradt, eljöhetsz velem, ma a főtestvér atya, az Első Gyermekek fog prédikálni a templomunkban. Óh, ha látnád őt! Milyen fenséges, milyen magával ragadó, amikor kitarja a két karját, áldást oszt és gyógyít...

– Gyógyít? Szóval ez a... ez a te főtestvéred afféle csodadoktor? Valami parafenómén?

Nagyi göcögve nevetett és a szemét törölgette.

– Ő a hit erejével gyógyít, édeském! A templom fala zsúfolva van hálaadó imákkal és köszönetekkel. Egyik márványtábla szebb, mint a másik. Saját márványfeldolgozónk van, ott lehet megrendelni. Ha majd eljössz, megláthatod azt a táblát, amit éretted rakattam fel.

– Nagyon kedves tőled, nagyi, de ezért kár volt pénzt kiadnod, tudok magamra vigyázni – mondta icipicit megsértődve a lány, de nem mutatta ki, nehogy megbántsa a nagyanyját. – És valóban történtek gyógyulások? Szemetek láttára, bizonyíthatóan meggyógyultak az emberek?

Angéla képtelen volt elhinni, hogy a távolléte alatt az ő szigorú nézeteiről ismert, kemény fejű nagymamája ennyire kivetkőzött volna önnön természetéből.

A Nagyi lelkesen bólogatott.

– Hogy történtek-e? De még mennyire, hogy történtek! Majdnem minden vasárnap délután öttől hatig gyógyít az Első Gyermekek. Ráteszi a beteg fejére a kezét és imádkozik. Ha súlyosabb esetről van szó, például vakokról, süketekről vagy némákról, a szent ruhát is meg kell csókolni, de ez ritka és akkor az adomány összege is sokkal magasabb.

– A főtestvér nadrágját?

– Ne tréfálkozz ezzel, édesem! Veronika angyalruhájáról van szó. Majd meglátod. Csodálatosan szép, hófehér. Ha jól tudom, ma is lesz gyógyítás, gyere el velem. Nem fogod megbánni, ígérem.

– De nagyi, alig érkeztem haza, fáradt és álmos vagyok, és szeretnék beszélgetni veled. Rengeteg a mesélnivalóm. Csak nem fogsz magamra hagyni?

– Gyermekekem – felelte Nagyi határozottan –, a Szűzanya szolgálata előbbre való, mint a testünk kényelme. Nem kívánhatod tőlem, hogy a főtestvér prédikációját elmulasszam. Az mindennél fontosabb!

– Nálam is? – kérdezte duzzogva Angéla, aztán legyintett. – Ahogy gondold. Menj el imádkozni.

– Elnézést, hölgyeim – szólt hátra a sofőr –, megérkeztünk. Parancsoljanak.

Kiszálltak. A sofőr – nagy darab, nehézsúlyú birkózó- vagy bokszbajnok kinézetű, gyűrt fülű, sörte hajú melák, ferdére vert orral – villámgyorsan kirámolta a bőröndöket és tisztelettudóan megkérdezte:

– Megengedik a hölgyek, hogy segítek felrámolni a lakásba?

Angéla meglepődve nézett rá.

– Nagyon köszönjük! Ilyen udvariasak lettek a pesti taxisok, amióta elutaztam?

– Sajnos, nem mindegyik, kisasszony. Bocsásson meg, de kénytelen voltam végighallgatni, miről beszélnek. Magam is Veronika Gyermeke vagyok, mint az ön tisztelt nagymamája, csak én az új imaházba járok, mivel az van közelebb a lakásomhoz. Ma viszont én is az anyatemplomba megyek, meghallgatni az Első Gyermekek prédikációját. folyt folyt

– Maga...? – Angéla egyik ámulatból a másikba esett. – A viláért sem szeretném megbántani, de nem úgy néz ki, mint aki esténként a Bibliát lapozgatja.

– Hát régebben nem is volt rám jellemző – ismerte el szégyenkezve a sofőr. – Híres verekedő voltam, a kocsmákban és a futballpályákon jobban ismertek, mint otthon a családban. Amióta megtértem, mindemben megváltozott az életem, hála Veronika áldásának.

– Az Úr egyetlen szava erősebb, mint az ördög összes cselvetése – mondta szertartásosan Nagyi és megcsókolta két oldalt a sofőr arcát. – Örülök, testvérem, hogy megismerhettelek.

– Én is örülök neked, testvérem – felelte komoly arccal a férfi. – Szóval akkor segíthetek? – ezzel választ sem várva felkapta a bőröndöt és futott vele a kapuhoz.

Nagyi leültette és kávéval kínálta hittestvérét. Angéla nem bírta megállni, hogy meg ne kérdezze:

– Ha nem titok, kérem, árulja el, hogyan került a Veronika Gyermekei közé?

– Az Úr vezérelt a helyes útra – válaszolta sofőr és keresztet vetett. – Egy utast kellett kivinnem a zsinagógával szemközti házba és arra kért, várjam meg. Éppen istentisztelet volt, unalmamban megálltam az ajtóban hallgatózni és valahogy ott ragadtam. Kürtössy főtestvérnek lehetetlenség ellenállni.

– És az utasa? Azzal mi lett?

– Eltűnt. Nem keresett, így aztán a viteldíj is odaveszett, de nem bántam meg. Szemtanúja voltam, hogy egyszerre három béna nyomorék hagyta el gyógygultán, saját lábán a templomot.

– Képtelenség... – dűnnyögött Angéla.

– Gyere el és győződj meg róla saját szemeddel – biztatta reménykedve Nagyi. A sofőr buzgón bólogatott hozzá és búcsúzkodni kezdett.

– Testvértől nem fogadok el pénzt. Köszönöm a kávé! Veronika áldásával!

– Veronika áldásával, testvérem! Isten fizesse meg a fuvart! – mondta magától értetődően Nagyi és kikísérte a férfit. Az ajtónál ismét arcon csókolták egymást.

– Lehet, hogy egyszer tényleg elmegyek? – mormogta Angéla. – Látni akarom, kik hódították el tőlem az én kemény szívű nagyanyámat. Remélem, nem veszítettem el őt örökre.

Maga sem tudta miért, hirtelen felvillant előtte a kép, amikor a gyűlölt menyasszonyi ruhát ráerőszakolja arra a szerencsétlen fiatal nőre, aki ott aludt a bokorban, nyöszörögve, a hasát markolászva.

Vajon vele mi történhetett?

Netán ő is megtért? Már semmin sem csodálkozott volna.

Elhatározta, hogy nyomoztatni fog utána. Hátha akad, aki még emlékszik rá azon a környéken.

Ez a gondolat motoszkált benne még akkor is, amikor levelet kezdett írni Istvánnak.

22. FEJEZET

– Jöjjön be, Veronika! – hallatszott ki a vezetőlelkészi irodából Kürtössy atya éles hangja.

Vera megtorpant és visszacsukta a bejárati ajtót. K. Soóssal lett volna találkozója, de az újságíró majd megvárja, Dénes ügyis vele van.

A főtestvérrel nem tanácsos ellenkezni.

Az irodában az Első Gyermeken kívül egy ismeretlen férfi is tartózkodott, Vera még soha nem találkozott vele. Fekete öltönyt viselt, az állig begombolt ing is fekete volt, csupán a körgallér világított féhéren. Nagyon paposnak látszott. Ugyanakkor cigarettázott és mindkettőjük előtt kiürült pohár állt. A szobában erős konyakillat terjengett.

– Hadd mutassam be a mi hőn szeretett és köztiszteletnek örvendő, nagy becsben tartott, csodálatos Veronikánkat – állt fel Kürtössy atya. Odasietett a lányhoz és kezénél fogva az asztalhoz húzta. Az idegen felugrott és mélyen, egészen a térdéig meghajolt.

– Részemről a kitüntető szerencse, drága Veronika nővérem! A nevem... – érthetetlenül hadart valamit, amiből egy betűt sem lehetett érteni. – Boldog vagyok, hogy végre nem csak hírből, de személyesen is köszönhetem azt a nőt, aki elhozta nekünk Szentséges Anyánk, a boldogságos Szűz Mária üzenetét az ő szent angyalán keresztül. Legyen áldott az ön neve, kisasszony! Csókolom a szépséges kis kezét! – Széles mozdulatokkal keresztet vetett és csúfondárosan billegtetve fejét, finom iróniával hozzátette: – Mert ugyebár, ha önnek úgy köszönnék, hogy *Veronika áldásával*, nem cselekednék helyesen, elvégre az ember nem áldja meg önmagát csak úgy szíre-szóra. Kissé furá lenne, nem gondolja? Vagy tévedek? Ha igen, kérem, igazítson ki és bocsássa meg a tiszteletlenségemet.

– Nem, nem téved... uram – mondta elfogódottan Vera. A férfi lehangoló, kétértelmű modora bénítón hatott rá és nem tudta, miként viselkedjék. Kürtössy markát dörzsölve módfelett élvezte a lány zavarát, aki megkérdezte: – Nem szeretem, ha így üdvözölnek. Mit kívánnak tőlem az urak?

– Tiszteljen meg a jelenlétével bennünket, Veronika nővér – kínálta helytel a főtestvér. – Beszédem van magával. Abonyi úr hol van?

– Nem tudom... Nem szokta bejelenteni, hová megy.

– Sülve-főve együtt vannak, kedvesem, szinte le se lehet vakarni magukat egymásról, éppen maga ne tudná, hol mászkál ilyenkor, délelőtt kilenc órakor a barátja?

– Ma még nem beszéltem vele. De tegnap mintha a bankot említette volna, hogy ott lesz dolga.

– Akkor jó, arra rámegy az egész délelőtt. Ezek szerint nyugodtan beszélgethetünk. Nem vagyok megelégedve magával, Vera.

A lányt megdöbbsentette a váratlan letámadás, ráadásul egy vadidegen előtt. Képtelen volt megszólalni, csak nézett báván a főtestvérré és várta a folytatást, ami nem is maradt el.

– Mostanában egyre ritkábban jelenik meg a hívek körében. A közös imákon is csak elvétve vesz részt, sugárzik magáról a kelletlenség. Mintha unná. Szabad érdeklődnöm az okáról? Mert ha...

– Én... én... igazán... nem is értem, miről beszél...

– Ne makogjon! – rivallt rá hirtelen Kürtössy. Az idegen újabb cigarettára gyújtott és maga elé nézve mosolygott. – Tanulja meg, ha én beszélek, magának *hallgass* a neve. Nézze meg az ember! Tehát ott tartottunk, hogy maga kezdi kivonni magát az egyház hitéletéből. A testvérek hiányolják. Na, most már beszélhet!

– Mit mondjak...? Amikor előírja, ott vagyok a szertartáson. Mostanában nem érzem valami jól magam. Azonkívül nekem a templomban semmi dolgom, újabban mindent a főtestvér atya csinál. Különbösen is maga mondta, hogy ritkítani kell a szerepléseimet.

– Mert maga használhatatlan, kedvesem – vágott vissza Kürtössy. – Egy látnok az lásson és prófétáljon, ne csak üljön bambán a fenekén, különösen a csodatételek idején. Miért nincsenek látomásai?

– Mert... mert... Csodálkozom, hogy éppen maga hozakodik elő ezzel. Elfelejt, hogy kezdetben mindig szóról szóra előírta, hogy... – Vera érezte, hogy hátán csorogni kezd a hideg veríték. Kis híján kibökte az igazságot egy külső személy jelenlétében. – Nagyon jól tudja, hogy ez nem elhatározás kérdése. Ha nincs velem megelégedve, keressen jobb prófétát. Lehetne színészkedni, de...

– Egy pillanat! – szólt közbe az idegen. – Hogy mondta? *Lehetne színészkedni, de...* Mi ez a „de”?

– Az emberek hitével aljasság játszani – felelte dacosan Vera. – Erre én nem vagyok kapható.

– Akkor se, ha megfizetik?

Vera visszahőkölt – Akkor se!

– E szerint azt a bizonyos első látomást ingyen csinálta?

– Amit maga látomásnak mond, az egy álom volt, és semmi köze a pénzhez...

– Mindegy, minek nevezzük – fojtotta a lányba a szót az idegen férfi. – A lényeket tekintve nincs jelentősége, látomás volt-e vagy csak álmolta. Egy idő óta viszont mélységes csönd van az angyala körül. Mi van? Már nem tartják a kapcsolatot? Hűtlen lett az angyalkája? Megcsalta? Hahaha!

– Ne gúnyolódjon – tiltakozott felháborodva Vera –, ez nem tréfádolog. Különösen nem itt, a templomunk falai között. Kérem, főtestvér atya, védjen meg...

– Az úrnak igaza van. Magának nincs joga elutasítani a Szűz Mária küldöttének jövetelét – mérte végig a lányt rendreutasítón Kürtössy. – Na persze, ha csupán az udvarlója két szép szemével törődik, várhatja, hogy az angyal ismét felbukkan. Foglalkozzon többet a lelkével, imádkozzék és koncentráljon! Vegyen részt a legközelebbi gyógyításon és csináljon nekünk csodát.

– Én nem tudok csodát csinálni – háborgott Vera –, legfeljebb úgy, ahogyan a Kürtössy úr.

– Hiszen éppen erről van szó, kedvesem – kacagott fel az Első Gyermekek, nagylelkűen elengedve füle mellett, hogy nem *atyának* szólították. – Végre kezdi megérteni, miről beszélgetünk. Nézze, Vera, most magunk között vagyunk, a barátomban maradéktalanul megbízhat. Elárulok magának egy szakmai titkot. A legtöbb gyógyulást soha nem mi, hanem maguk a fanatizált betegek hozzák létre azáltal, hogy *akarnak* meggyógyulni, de még inkább gyógyulnak *látszani* és eldicsekedni azzal, hogy az Úr meglátogatta őket, s ezáltal különbnek tekinthetik önmagukat a többiekénél. Miért ne segítsünk nekik, ha egyszer ennyire szeretnék beteljesülni látni magukon a Szentlélek erejét. Maga odatérdel a ruha mellé, nem szól semmit, egy megveszekedett kukkot se, csak lehunyja a gyönyörű zöld szeméit és magában motyorászik. Nem érdekel, hogy mit. Tőlem a telefonkönyvet is felsorolhatja, csak érteni ne lehessen. Semmi más tennivalója nem lesz, mint megérinteni azokat, akik odaborulnak maga elé, a többit az én dolgom. Ez a mi derék testvérünk hamarosan külföldi érdeklődőket hív hozzánk, jó lenne, ha előre gyakorolna.

– Mikor jönnek a külföldiek?

– A közeljövőben, kedvesem, a közeljövőben, és azt akarom, hogy névadónk, a mi híres-nevezetes Veronikánk bemutassa csodatévő erejét. Világos? Tessék, mit akar mondani?

– Ezt én nem merem... erre én alkalmatlan vagyok... – dadogta rémülten Vera.

– Bolond beszéd! Menni fog, meglátja. Minden beteg olyan egészségesen fog felkelni a földről, hogy öröm lesz nézni. Emlékszik még azokra a tolokocsis bénákra?

– Emlékszem. De ma sem értem, hogyan csinálta. Szerintem nem is voltak igazán bénák.

– Semmi jelentősége nincs, hogy maga mit hisz, az eredmény a döntő. Sajnos, nekem nem adatott meg, hogy prófétáljak, kénytelen vagyok más módon érintkezni az égiekkel. A lényeg, hogy a jövőben is ugyanúgy fog lezajlani minden, mint akkor. Maga csak imádkozzon és figyelje az angyalkáját. Ez a munkája, semmi több.

– Közönséges csalás... gazemberség...

– Hé, hé, válogassa meg a szavait, kislány, mert... mert nem állok jót magamért! Tudja, mennyi pénze van jelenleg?

– Honnan tudnám? Sose mutatja meg a betétkönyvet.

– Ha engedelmeskedik és amikor a külföldiek itt lesznek, annyit mond: „*Itt van az angyal!*” – még aznap este kezében lesz a betétkönyve. Erre ügyvédi becsületszavamat adom.

– Ez biztos?

– Az ügyvédi szavamat adtam! – vágott sértődött képet Kürtössy. – Ne kételkedjék bennem!

– Egy pillanat! – szólalt meg az ismeretlen. – A világért sem akarom megsérteni a szentünket, de meglehetősen ágrólszakadtnak néz ki. Mondja, Veronika nővér, nem tudna kissé választékosabban, csinosabban öltözni?

– Az egyetlen kosztümöm, ez is kicsi rám – simított végig magán Vera szégyellősen. – Amália asszonytól kaptam, amikor odaköltöztem a házba.

– Nahát, ez így nem mehet tovább – mondta a férfi és elővette a tárcáját. – Mennyire van szüksége? Húszezer? Ötvenezer? Tessék! – és átadott egy vékony kötegnyi papírpénzt. – Vásároljon magának mutatósabb darabokat, egy látnoknak nem kell okvetlenül Hamupipókének látszani. De azért vigyázzon, túl divatos se legyen. És nehogy sminket használjon! Illetve... egy csöppnyi pírt feltehet, mert olyan, mintha mésszel vakolták volna be az arcát. Ne feledd – fordult Kürtössyhez –, a szánalmas látnok nem hiteles látnok. A külsőségek nagyon fontosak! Ha önmagán nem képes segíteni, hogyan hihetnék el neki, hogy másokon tud?

– Lám, milyen igazad van, erre nem is gondoltam – helyeselt buzgón Kürtössy. – Figyeljen ide, Vera, Amália elkíséri és segít bevásárolni. Ha kevés volna a pénz, amit kapott, ő majd kiegészíti.

– Nem, nem, szívesebben mennék egyedül. Nem szeretem Amália asszonyt. Félek tőle.

– Na tessék! Ilyen ez a lány. Amália olyan gyöngéd szeretettel bánik vele, mintha a saját egyszülött gyereke volna és ez a köszönet. Látszik, hogy a nevelőintézetben nem tanították meg semmire, csak a kukázásra és a csavargásra. Hitvány népség, a társadalom söpredéke mindegyik, aki onnan kikerül! Merjen, tűnjön a szemem elől! Látni se bírom magát, hálátlan teremtés! Este hatkor vadonatúj ruhában akarom látni imádkozni a kereszt előtt. A menyasszonyi ruha rendben van?

– Az üvegszekrényben nem történhet vele semmi. Már egy hónapja nem volt rajtam.

– Nem baj, azért kérje meg Amália húgomat, hogy még vasárnap előtt tisztíttassa ki. Szükség lesz rá. Megértette?

– Igenis, megértettem – válaszolta Vera és kiszédelgett az ajtón.

A két férfi vigyorogva nézett utána.

– Hülye tyúk – mondta megvetően Kürtössy.

– Gondolod, hogy tényleg ilyen butuska, nem csak tetteti magát? – töprengett Füredi Kristóf. – Nem célszerű ennyire gorombának lenni vele, előbb-utóbb fellázadhat. Nem ártana jobban a körmére nézni. Abonyival sem szívesen találkozna egyelőre. Intézd úgy, hogy Dénes ma este még véletlenül se legyen ott a templomban. Semmi kedvem összefutni vele. Még nem, túl korai volna.

– Efelől nyugodtan alhatsz, bár természetesen tud rólad, az embereid elkottyintották a neved. De ne aggódj, mindkettőjüket a markomban tartom, pisszenni sem mernek az engedélyem nélkül.

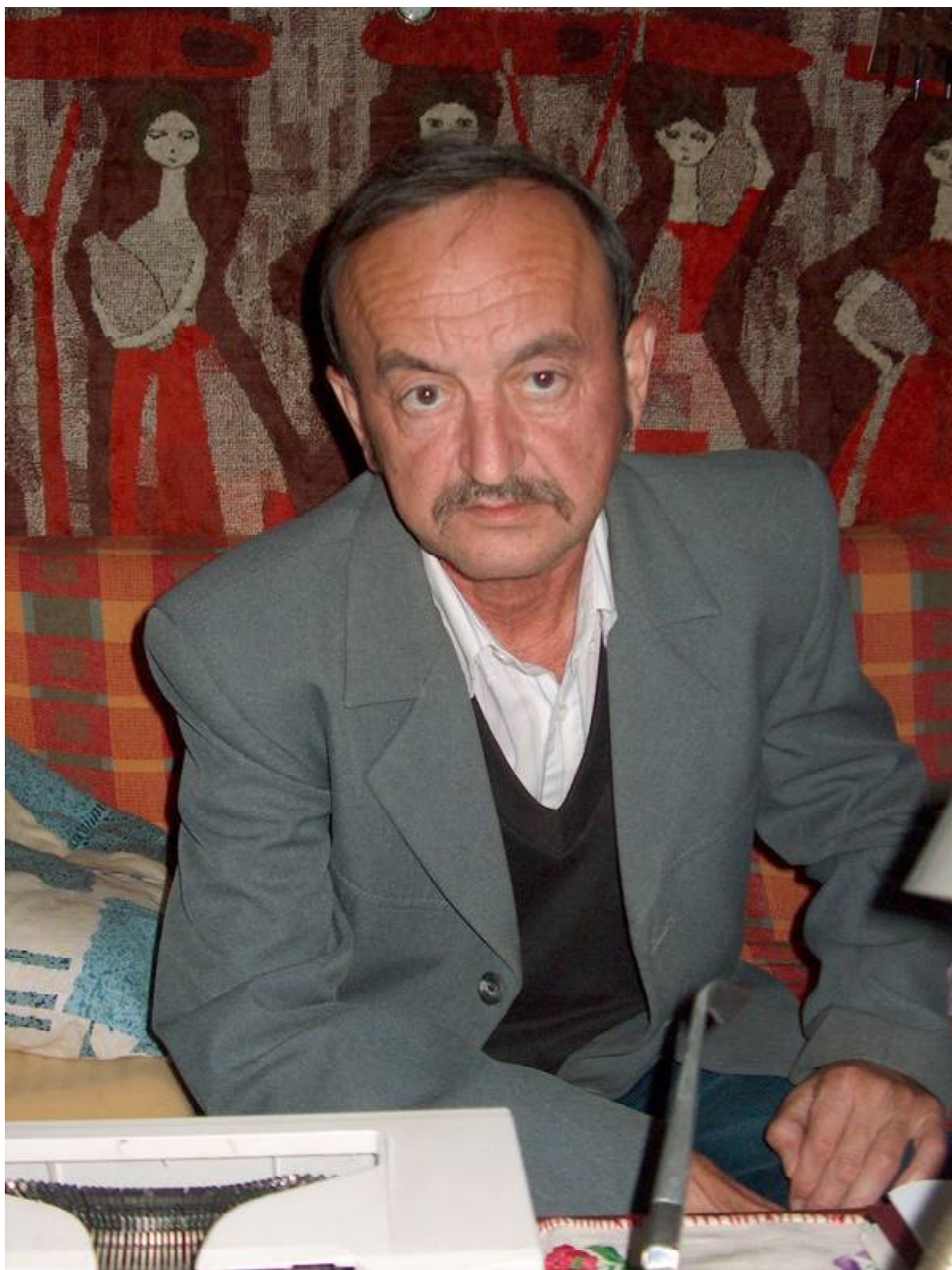
– Azért én ebben nem lennék ennyire biztos. Ismerem Abonyi Dénest. Ha bedühödik, ölni is képes!

Kürtössy habozva nézett a barátjára, már-már válaszolni akart, aztán jobbnak látta befogni a száját.

Mindenesetre elraktározta magában a tényt, hogy Füredi Kristóf fél Abonyitól.

Jól jöhet még ez!

MEGEMLÉKEZÉS

HÖRÖMPŐ GERGELY

1945 - 2007

Tíz éve hunyt el Hörömpő Gergely református lelkipásztor, író, költő. Életében egyszerűségre, tisztességre törekedett, írásaiban, verseiben is a legfontosabbakról, a hitről, az emberi tartásról, becsületről, az élet értékeiről és szépségeiről szolt.

Halálának tizedik évfordulóján a **Móricz Zsigmond Társaság** és a váci **Madách Imre Művelődési Központ** szervezésében a Művelődési Központ **Végh Dezső termében** 2017. november 19-én, vasárnap 16 órai kezdettel a költő halálának 10. évfordulóján egy emlékműsorral tisztelegtek barátai, egykori költőtársai és ismerősei.

Székelyhidi Ferenc nyugdíjas népművelő köszöntötte a szép számmal megjelent vendégeket és a közreműködőket, majd Karaffa Gyula költő, meseíró, a Börzsönyi Helikon internetes folyóirat alapító főszerkesztője méltatta Hörömpő Gergely életét, munkásságát. Meleg hangon szolt "Gergő bácsi" életéről és verseiről. Karaffa Gyula írta az előszót a 2007-ben megjelent Duna-parti élet című verseskötetéhez is. A felkért előadók tolmácsolásában igen sok szép Hörömpő verset hallhatott a közönség.

Közreműködött: Heinl Éva, Csernák Zsuzsa, Kocsis György és Csereklye Károly Zoltán (vers)

Zenei közreműködők voltak: Faludi Szilvia (ének) Marót Géza (zongorakíséret)

A műsort szerkesztette: Karaffa Gyula, Péter Péter és Székelyhidi Ferenc.

Szöveg, fotók: Ketykó István

HÖRÖMPŐ GERGELY

versei

A délibáb nem látszik közlelről

Álmomban jött velem
a vasfejű, ceglédi parasztgyerek,
drága apró nagyapám.
- A pócsmegyeri lila ég
betakarta már Lányfalut,
és csöndesen elnézegettük,
ahogy a felhő tova fut.
Már elmentek a lányok,
kezükben énekeskönyvön virággal,
a Kisdunának szőke habján
szétterült az esti halk madárdal.
Kétségek gyötörték őt is,
de harsány hangú nagy remény
éltette mindig s messzire néző
szemén, arcán, tekintetén
ott tükröződött, ahogy mondta;
Csak türelmesen, gyermekem,
mert van jövő és van igazság.
- A délibáb közlelről sose látszik.

A kőpadon a naplemente

Este tücsök éneke csöngte be szépen
az udvari árnyak, a távoli partok
a magas torony, alacsony pince, tyúkól
hús, lila tájait, csengve, dalolt,
Mizserék tehene búsan felbőgött, rá
feleletet a hajókürt adott,
nagyapókák az utcai kőpadokon mint
moco rogtak, turkálták a bűdös dohányt,
az évtizedek távolából mintha
malom zúgna, ott, odaát...
sehol se zúgott, csak a százéves nagy fa,
az zizegett mindig valamit,
a toronycsillag ágai közt kigyújtja
a bordó ég első csillagait;
Emlékszel? Ez történt akkor,
mikor sokak szerint
nem történt semmi.

A Kálvin utca alatt

Egy emberöltővel ezelőtt erre
a víz még malmok kerekét pörgette.
Kis gyermekeink mit sem tudnak róla,
emléküket a könnyű hab elhordta.
Az iskolánknak ordító lármáját
halk zsvajgássá koptatták az utcák,
s a városszéli gyárak dübörgését
háztetők, tornyok nességé köszörülték.
Én meg hallgattam, az idő hogy malmoz,
előbb-utóbb egy jobb világot elhoz,
molnár ősöknek bölcs, nagy nyugalmaival
nézem, ahogy a jövő öröklődik a mával.

Gyerekkori vasárnapok

Vasárnap nem kellett iskolába menni,
ilyenkor a napfém is színesebb volt.
Valahol mozdony fűtyült, biztosan
nagy, hétköznapi terheket tolt.
Kirándulóknak örömeivel
visszhangzott hegyek között,
és minden kis domb vasárnapra
kékebb ruhába öltözött.
Mikor az őszi szél legurítja
keskeny, lejtős utcákon a nyarat,
a folyó viszi el az évszakot
- de a vasárnap megmarad.
És bármilyen zavaros színű
vizet habzik majd a Duna,
vasárnap mindig hoz süteményt
a 'gyermekarcú nagyapa.

Mint kövön a fű

A cél, az mindig távoli?
És a küzdelem az örök...?
Gyéren nőnek sok baj között,
mint kövön a fű: az örömök.

És mégis, hogyha kérdezik:
Vajon az élet szép-e hát?
- Végignézve az életén,
majd megvizsgálva önmagát,

így szól az ember: Szép bizony.
Csodálatos és nagyszerű,
hogy bár a kő oly rengeteg:
Mégiscsak él és nő a fű.

H. TÚRI KLÁRA

Terápiás napló II.

1997. Febr. 1

Nulláról egyre, egyről a nullára: amolyan otthonülösen unalmas nap ez. – A kultúra, mely él s hat: veszélyt jelent? Újvidéken ...betörték a Magyar Színházba: az ott talált férfiakat véresre verték, a nőket nem. — (Adott kérdés:...”akit az Isten szeret”? ...azt megveri?) –

Már...aztán, a médiátlan csendben: Zsófi unokámon merengek: kerülhetek-e érzésben oly közel hozzá valaha is, mint Dettihez és Gáborhoz? – —

Febr. 2.

Taníts meg engem Uram a vizen járni, segíts, hogy egész valómmal Rád merjem bízni magamat! – A ma kezdődött Keresztény Héttel (...) mintha-mintha új időszámítás venné kezdetét. – Keresztény publikációk, —200 évre visszamenőleg: kiállítva a Városi Könyvtárban, – más, ariánus iratokkal pl. a katolikusok közt; majd (este) magávalragadón induló kórus-hangverseny a nagytemplomban – (hogy ennek színvonala megtörik:...nincs elég begyakorlás az Esztergomi Balassa Kórus eme új modern számai mögött, bizony kár...: ezt hát végül is egy jó főpróbának mondhatnánk! – Így is szépen indult, igazán szépen azonban, úgy vélem, ez a hét.)

Febr. 3.

„Idősek Napja”. A tóvárosi mise után megint csak hangverseny, s a...Kapucinus Kórusban magam is ott...(s...ma is, mint mindennap – itt én unokámért, a születendőért is imádkozom.) A sikeres szereplést karvezetőnk, Schmidt Móni törekedett biztosítani, — sok fegyelmetlen, próbákról hiányzó, s csak szerepelni-siető megjelentek ellenében —, s ez...szeretetteljes türelmével, sikerült is neki; majd, a tatabányai Tisch-kórusban örömmel fedezhettem fel a gyóntatószékből ismert, szelíden tapintatos-karizmatikus Ágoston atyát; s még a nagytemplom kórusa is... – kipróbált, megbízható hangszerkísérettel – jól szerepelt. Baráti hangulatban találkoztunk aztán – sütemények, szendvicsek, finom italok és jószavak kíséretében – a hittanteremben. S ott...én...a kórházi ápolásból hazatért Ottmár atyának – állandó gyomorgörcsei oldására —, egy általam nemrég kipróbált s hatásosnak bizonyult – u.n. Balogh-féle...port –, melyhez kontroll-csoportra...itt Tatán, s a bemutatóra is itt, a Műv. Házban tett szert feltalálója – (aki szerint...ettől az örleménytől...egyebek közt: volt, kinek visszafeketedett...a haja! –) mertem neki bátran ajánlani...Igaz is...e porban Balogh szerint: elsősorban is h i n n i kell –! Dehát nem így van-e minden gyógyítással?

A tatai Keresztény Hét megnyitó beszédét (tegnap mégpedig) egy Brückner nevű, valaha innen indult öreg cisztercita szerzetes-író ejtette meg. S ebben azt hangsúlyozta kiváltképpen ő, hogy – a XIX. sz.-nak szabad, ill. a XX.sz.-nak szabados szelleme múltával – már a miszticizmus százada kell, hogy legyen: a XXI. sz.!(Én értem, sőt egyet is értek ezzel...! Hisz...már a TV-n át is...tkp....mintha a rémséges XX.-nak a végét sugalmazná..., most pl. azok a kis paranoid filmetűdök is, melyek – mint gyermek első kimondott szavai – mind...maximum...legfeljebb csak a szülők helyeslésére ha számíthatnának! — s ettől érzem én úgy tán, hogy csendes-visszhangtalanságban a materializmus maga-temetése kezdődött így el...! — S ez különösmód bennem a hazaszeretet érzését éleszti; véletlenszerűen tán,...vagy...mert ma hazánkért mutattatott be a szentmise-áldozat? De lehet, hogy azért...mert tegnap: a tóparton... ezt a mondatföredéket hallottam volt egy kicsike elsős fiútól: —„Ennek az országnak vége?”! —”Milyen országnak...?” – kérdezett vissza az apa. S mire ez a rövid felelet hangzott el: „...M a g y a r-országnak!” – ennyi volt: ezzel fejeződött be a párbeszéd. Vagy azért, mert nem...lehetett, vagy mert az apa...nem akarta azt folytatni.) – Ne mérj több csapást erre a népre, csak amennyit még elbír, Uram, Atyám! A megoldathatatlanság bírhatatlan keresztjétől mentsd meg felnöveid lelkét! Tudják meg azt a gyerekeink már iskoláskorban, hogy...Krisztus

Maga az (Élet. Út) Igazság: ...ne legyenek képtelenek, ne szégyelljék kimondani ők... a feketéről azt, hogy fekete, a fehérrel, hogy fehér. – Uram, mentsd meg e népet a szürkéségtől!

– „Az a pénz már az államé...!” – a rádióban Bauer liberó-liberál Tamás okoskodik– „senkise gondolja, hogy aki az 1%-ot odaadja (...már ti. egyházának:) a saját pénzét adja,... az a pénz már az államé —!” Vita-partnerei sorra letorkolják őt, s Juszt László...juszt is tagadja, hogy ő össze akarná ugrasztani egyházat az állammal. – Könyvében: Brückner...mintha épp az ilyen szabadosság ellen javallaná a misztikát. (– S...hogy gondolnánk-e – írja ő – hogy maga Tata: már sok szellemi mozgalomnak adott indítást...? S...jómagam azt gondolom: e táj nem olvasztótégely, de megtörténhet, hogy...alighogy befogadott valakit, szinte már ki is tagadta. – Hamvasnak lehet igaza, aki e táj időjárási szélsőségeiben vélte okát a sok itteni betokozódottságnak –! „Aki Tatán meg akar maradni, vegye magára keresztjét”.... jött volt a számra véletlenszerűen...még régebben az intés, János papnak szánva a szót; – jónéhány évvel ezelőtt esett bár ez, s hogy mára ő is éppúgy belenyugodott sorsába, mint ahogy...nekem is muszáj volt ezt tennem: az is lehet. Sajnálatosan sok támadást kellett s...kellene ma is még magára vennie neki: a régi nyáj-szellem...mintha időnként gonosz szellemjárást rendezne ellene!...Magam is számos esetben voltam tanúja ilyen pletykaszerűn hisztériás hangulatkeltéseknek, S valahányszor igaz emberségében megvédeni igyekeztem őt: érezhettem saját bőrömön is vitrioljukat.) A szeretet mindent-eltűrő teherbírása jegyében pedig én magam is..., de sokat eltűrök: pl. ...a mi fegyelmetlenkedő templomi kórustagjaink körében, ismételten, s szinte minden héten.

A TV-ben: Koltai Róbert istenáldotta tehetségnek tűnik, – a „Szamba” pedig... — egy múlt idők irdatlan sok butaságát felszínre hozó — kitűnő filmnek. Az éjfél is képernyő előtt talál aztán —: a Heimat c. megrázóan ellenállhatatlan hatású film-sorozat nem először nyűgöz le, s maraszt így egyhelyben...

Febr.4.

(Azt követőleg) hogy a püspöki kar – az ország jelenlegi közállapotairól szóló – körlevelét felolvasták: ‘már sokkal korábban is közre-adhatták volna’ azt!...bevezetéssel hangzik el bátyámnak, Robinak KÉSZ-előadása – a kapucinusoknál. Kozma Imre...(a Máltai Szeretetszolgálat orsz. vezetője) miséje után —. Beszéde 1. pontja pedig a fenti megjegyzés volt (2.): „Az erkölcs híján lévő ember ne szabjon nekünk törvényeket! (3.) olyan csatatér az erkölcs, hol Jó és Rossz közt folyik a harc(... a politikát: mint azt egyik politikusunk próbálta volna elhiteni velünk – hallottam én is —...nem lehet erkölcsteleníteni!) S (4.) A „tisztas szegénység” fogalmi jelentését e mostani vadkapitalizmus kiirtani igyekszik, – holott a RÉSZVÉT ...korábban a magyar irodalom egy olyan alaphangja volt, mellyel az más népeket sokszorosán lekörözött

S körülnézvé a hallgatóságban (:) ott ténylegesen... csupa olyanokra tekinthetett szemem, kik – leginkább háborús okok folytán – igen jól megismerhettük ezt a ma-hiányolt magatartásfélé (– s mert takargatnivalónk nincsen: takarossá lehetünk igazán! – állapítom meg aztán ismerőseim ismerősnek tetsző turi-cuccai láttán.)

Febr.5.

E nap a család napja (és...egy hirtelen melegfront-betörése is.) 11 órakor indulnék Ili néninek bevásárolni, — ám ő közben elhatározta, hogy...úgy mond,...a pénzt inkább gyógyszerre költi!... (Olyan ez, mint egy költemény, rím nélküli sorai rosszul csengnek fülemnek. —) —

Estére dr. Pálhegyi Ferenc könyvbemutatójára... a reformátusok fenti hittantermébe gyűjti egybe hallgatóságát. Hogy...a házasságok probléma-megoldásait csakis keresztény szívvvel képzelhetni: ezt bizonyította, ezen a nyári napmelegtől sugaras téli estén, tökéletes előadói stílusban ő. (Könyveit szétkapkodták, nekem már nem jutott. – Után-rendeltem.)

Febr.6.

Egy tavaly esett, jól-sikerült családi-zenekari TV-s szereplése után, – miniszterelnökké válása iránti nagy személyes választási elvárásokkal —, a kisgazdapárti Maczó Ágnes meghallgatására igen sokan gyűltünk egybe a Műv. Házba. S rá...mint lehetséges első asszony-miniszterelnökünkre tekintve – feszült figyelemmel hallgatott szavai kapcsán...egy délelőtti jegyzetemre kellett gondoljak: (– az ő 1945-ös orosz betörés

áldozatául esett nagyanyjának – ti. hogy...akkor az...magát nem engedte nőiségében meggyaláznai, s ezért lelőtték – : ennek a női sors-szerűségnek 56 eseményeivel egybevágó szövege: „Mint nőt az erőszak gyalázata, úgy érte nemzetünket az orosz bevonulás...” – e saját-szöveg jutott ma eszembe) S megértettem, miért is kellett előadónknak...közszerelővé válnia . (S igen...igen: négy kisgyermek is volt akkor még...annak a fiatalasszony-feleség Nagymamának...!) Azonban előadónk...a pulpituson, személyét illető várakozásainkra rációzott aztán...azzal, hogy...mint ellenpártot: első számú közellenségként igyekezett bemutatni – mintegy a saját Kisgazda Pártját fényezendően —, a FIDESZ-t (: nem épp keresztényi elfogultsággal.) Kár, hogy...ez a nagyon okos, nagyon erős, nagyon tisztességes, – másrészt nagyon kevésbé karizmatikusnak bizonyuló – személyiség...ekkor csalódást keltett bennünk. Kár.

Febr. 7.

Egész hetes friss várakozásoktól (– Püski Sándort várjuk, Budapestről) – pezseg a MŰv. Ház lég-köre. Az „Ifjúság Napján” számosan várjuk őt, az ősz-öreg felvidéki magyart – itthoni (hon)atyai közbeszélgetésre. (S) eközben jólesően idéződik fel bennem (még tegnapról) Maczó Ágnes igen szépséges külleme. melytől aztán...még inkább fáj, hogy mennyire nem látja ő...saját pártja fától az ország erdejét (s bosszant..., hogy egyénileg mily feltűnően sok ebben a pártban a Saulusból Paulussá lett, kik egymást még igen, a népet viszont már – ki tudja mért –...nem látják.) Felében ...ütközik aztán ez a műsor...a Szógyénből érkezett felvidéki fiatalok műsorával, s – egy beálló kavardás folytán – egy időre...a jólindult beszélgetés megszakad.

– „Hol vagy, István király?” ...hallom a Felvidék testvérvárosi gyermek-együttesétől – s... az egyik gyerek szemében könnyt látok csillogni (: a színpad-teremben már – s sajnos: ennek az előadásnak is bezavar aztán – az előre számba nem vett...szomszéd Vár-Pressó hangereje, s...én – miután egy elemi joga elvárható c s e n d ügyében hiába próbáltam volna „intézkedni” – hazaindulok (:miért is idegeskednék! Elég volt a mai nap zavaros történéseiből!)

Kár volt egy délutánba ennyi mindent belézsúfolni . – Jóból (ömlesztve: kulturából is) megárt a sok...

Febr. 8.

Szűknek, avittnak érzem naplóm világát, s már vedleni szeretném – a tegnapi gyermek-délután leírhatatlan sok élménye egybevetése után...ezt a bőrt. Ám – elnézvén papírra vetett nem túl rajzoltos soraimat – jobb nem jut eszembe róluk, mint hogy azokat...(egykori...Csatkára számkivetett lelkivezetőm)— Halász Pius levelei gyöngybetűivel összevessem. (Van még miben tökéletesednem: kétségtelen.)

S erről aztán ő is...— az 56 utáni idők...tíz év letöltendő elzárásra ítélt cisztercita szerzetese — maga magát is témául adja : a 89-es ú.n. fordulat évével, hogy fény derült...’ország ifjúságát átfogó tevékenységére’ – (mit egyébként bizonyosan politikamentesen folytatott ő, – ám...úgy látszik nagyon is jó hatásokkal) – máig hatón melegíti sejtjeim annak a tiszta tűznek emléke, mellyel ő – a poklok kapuin vett erővel...akkoriban, fiatalon-hűlni-készülő lelkeinket táplálta. (Ő hiányzik ma nekem! – S ha jól sejttem: az egész ifjúságnak ilyen apostolokra volna ma szüksége.)

Tegnapra visszatekintve: — A KERESZTÉNY HÉT feliratú tábla a fejek felett...azt hiszem valamiféle placaebo-szereppel is szolgálhatott a Ház színpadán: egy-egy szereplő titkon rávetett pillantása nyomán ti. rendre feljavult, s megújult a környező falvakból egybegyűlt ifjak szerepjátéka.. A továbbiakban (:) unokaöcsém szellemisége érződött annak...a (mai alkalomra frissen összeállt) „Művészeti Együttes”-nek számain, — mely ...az eddig ismert Pötörkét (melynek alapítója s hosszú időn át vezetője is ő, Türi Gyuri volt) a Kenderke s a Galagonya néven ismert ifjúsági együttesekkel egyesítetten táncolt momentán a színpadon. — (Sógornóm panaszkolta, hogy távozás után, jogtalanul használják az ő koreográfiáit” – Mit mondjak! — ez olyannyira hízelgő, hogy kár is rajt fennakadni.)

A Ház mai Gyermek-délután s Ifjúsági est programját végignézni: egyetlen nagy felüdülés volt.

Febr. 9.

Morzsival otthon mindenféle maradék-kajával lakunk be (:) jól hűt ez a kemény tél: majd egyhetes töltött paprikám is friss maradt kint a levegőn! (János, barátnóm férje...délutáni mondata – „Nemsokára lehet a f

ölddel dolgozni!” — már a tavaszt sejdítette elénk.) Márkus, a helyi ref. püspök is jelen volt este a KÉSZ püspöki záró-miséjén, s egy oltár előtt lefolyt spontán „egymáshoz közelítéssel” mozgatott gyerek-csoportjával... kitűnően koreografáltan — népszerűsített egy mindnyájunk által áhított ökumenét (– már ti. ha ez az áhított egység... egyáltalán keresztülvihető.) Az így mozgatott, egymáshoz közelítő s helyüket megtaláló gyermeki sorok – „ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek...”: e jézusi mondás lényegi egység-képzetét oly kiválóan elevenítették elénk ezekkel a kisiskolásokkal, hogy láttukra, – a közben kint beállt szürkülettel... a HÉT minden izgalma (az újsütetű kisgazdák hóbörgéseivel együtt) szép-lassacskán lecsöndesedhettek lelkemben.

Febr. 10.

A „Naptévé” mai orvosi témái egytől-egyig természetgyógyász-jellegűek. — Szerintem (: ha valaki túlságosan hisz ebben a tudásban – kárt szenved, de... ugyanúgy az is, aki kevésbé hisz benne! – Viszont, mihelyt a gyógyításról nemcsak beszélnek, de az szükségessé is válik: két páciens közül... rosszabbul a hitetlen jár.

Gábor a múlt héten tette le horgászvizsgáját: – engedélyre már nem volt elég pénze.... (Jól megemelték az árát: 4000Ft lett mára!) Tilda este jött... — azt mondja: unokahúga: Zsófi... csak nyerhet egy iskolaév-halasztással. Rég nem is jöhetett volna szóba hasonló megoldás (... már ti. erre az ő túl-mozgásos „iskola-éretlenségére”.)

Meglepetéssel várt az este. Ugyan soseis bíztam abban, hogy – akárcsak Apám –, képes volnék én is szervezési feladatoknak megfelelni: most... mégis... sikerült! (Észrevétlen szinte bár – de mégis eredményesnek bizonyult egy-egy megkérésem, s... így eshetett, hogy ... ma már a 4. fiatalember jelentkezett be esti kóruspróbára. – (Más kérdés, hogy felbuzdulásból jöttek-e... s meddig maradnak ily „lelkesnek”!)

– Fáradtan érkezem haza! – Hiányzik egy szerető társ..., s ma otthonomban igen élesen érzek rá erre a hiányra! Sajnálom magamat (– de még magamnál is sokkal jobban... Tildát, akinek már fiatalon u. ilyen nehéz sors jutott ki! – Minden kórus-szereplést odahagynék néhány hiányzó öröm-forrásért: – Tilda miért ne énekelhetne, mint fiatalabb, az én helyemen?... Mért, hogy olyan messze laknak ők!? Gyurinak... mért pont akkor kellett abbahagynia a nép-táncot, – amikor unokáim épp belejöttek volna abba s... külföldre is utazhattak volna?! Detti zenés tornája: miért, hogy nem folytatódhatott!? Miért ebben a rohadt iskolarendszerben kell nekik... felnőniök?! Miért! Miért! Óh, Istenem, könyörülj szegény fejemen!)

Míntha énekelnék: írok egy verset ezért (eképp:)

Köszönöm Uram a könnyet
Az életem lett könnyebb

Köszönöm hogy élek
Azt hogy már nem is félek

Minden bánatom s örömöm
Köszönöm Neked köszönöm

Elhagyni mind a vétket
S halálig követni Téged

Micsoda gyönyörű szenvedelem
Ha itt vagy s törődsz velem

Én szenvedt Krisztusom
Megváltó Szerelmem

Febr. 11.

A lourdesi jelenés napja s egyúttal a betegek világnapja is e nap (–) a Rádió Katolikus Krónikája ma... a szenvedés Cyrenei Simon-féle módozatairól szolt. (S..., „Aki érettünk a nehéz keresztet hordozta”? – itt szakítottam félbe imám, s...épp e résznél ért a hír: — egy IV. századi, femes-aranyos keresztbe ágyazott fadarabkát, vagyishogy Jézus keresztje... egy darabját, ill. Jézus keresztjéből lett ereklyés kegytárgyat találtak :– felkavaróan hat rán az imámmal-jött váratlan, időbeli egybeesés . – Pár hete mondott, s rendszeres gyakorlott délidei rózsafüzér-felajánlásaim... — ha valaha aszkézisnek tűntek volna szememben, máramár inkább Jákob lajtorjájának mondanám — a lélek nem lebecsülendő orvosságának ezt az imát.)

S még... a témánál maradva: — „Ne hagyjuk, hogy álarcaink arcunkra nőjenek, mert ez kisebb-ségi érzést fog kialakítani bennünk!” – akár személyes intésnek is vehetném, úgy érzem, e szavakat. (Sajnálatos érzés, hogy én... mintha szüleim előtt, halálig tartón: szintén ilyen álarcot viseltem volna!)

...Janikovszky Éva saját empatikus írói tehetségéről (meg ‘azokról... a felnőttekről’ is)... beszél most, akik ‘magukénak érzik az ő humorát’. Ez utóbbiak közül való volnék – legalábbis így gondolnám – jómagam is! – S... ő mégsem egyezett bele annak idején abba, hogy... róla a tbányai Megyei Könyvtár gyermek-olvasó-termében — egy vele tartott író-olvasó találkozóóról — mint terveztem: híradással lehessek. (Mivelhogy ...én addig... ‘csak egy könyvet olvastam tőle!’ – s voltam olyan balga, hogy ezt tudomására is hoztam — ő viszont? — e tiltással...: köztünk legyen mondva – tán a róla szóló legjobb riportnak tette ki a pirost! – Hiúságból! Míg én... – felmérve az akkori kulturális erőviszonyokat – utólag is, teljes meggyőződéssel: ma is ugyanezt állíthatom – ! — Azért... én még ott maradtam öközöttük.)

De lám, mégse jó az, ha bérelt helye van az irodalomban az embernek...! (A sztár-allűrökről – hisz azok rendre megbosszulják magukat — már nem is beszélve! Erős László főszerkesztő úr: – Janikovszky állandó lapjának, a „Kincskeresőnek” megszüntéről beszámolva, – minő véletlen – a Rádió irodalmi műsorában mintha ...most épp erről kívánna beszélni: – „Mi olyan írók műveit is közöljük, akik már az életben nem állnak szóba egymással!” – no, lám: a híres luciferi vigyor egy hajóroncsa alól... előbújik, s árad asemmibe... e fanyar humor.)

A férfi s női géniusztiszteletét a vallásban (– mondván: nem érti: a nők... hogy imádkozhatják... a férfierőt a vallásban) – eképp taglalja egy kilépett pap a médiás frekvencián s (ma...én ezért Ágoston papnak – neki, aki már felnőttkorban lépett be a papi rendbe – írtam egy beszélgetős levelet:...világosítana fel, mit gondol ő e tárgyban: mi az a közös ismeretlen a két nemből, amellyel azok... mégis... minden különbözőségükben is: egyirányban s együtt, azonos hitbéli célirányultsággal nyithatnak teret nézeteiknek... — Megírtam: ...fel azonban nem adtam a levelet.)

– Debrecenben súlyos vasúti baleset esett, sok halottal.

Febr. 13.

Lehetett már metszenem ma... Nincs nagy téli fagykárom! Lugasom, fáim rendben, hóvirágom előkapartam a hó alól (s) megtaláltam mellette... a tavaly földbe-dugott téltemető gumójának egyetlen kihajtott kis hajtványát. (Liliomfával is próbálkoztam, – ez azonban, bár gyökere áttelelt – nem hajtott ki még... De hisz még tél van!)

Az egyetlen műsor, mely – megfelelően mederben-tartott telefonos mondatai kulturált hangnemével, frotáttöréses közvetlenségével – le tudja kötni figyelmemet: a rádiós „Beszéljük meg!” Ma is ezt hallgatom. Mostanában különösen bátrak és elszántak a vélemény-nyilvánítók ebben, s... aki nem, azt korrigálja a rákövetkező! (Természetes, tetszetős csapatmunkává nőtte ki magát ez a „Halló! Itt vagyok!”)

Febr. 15.

Azt hiszem (én) magától értetődően jól..., térben s időben helyénvalón használom a „lévén” határozót. Nem így (:)... egyik sportriporterünk, ki is számtalan ismétlésben (már a 93-as hatalomváltás kezdetétől) pettyezi e szó rossz értelmezéseivel (akárha légy a piszkával) a TV-képernyőt. – Szépen, jól beszélni magyarul? neki... legalábbis kötelessége lenne pedig! (S... a „Szépen, jól magyarul” szerkesztőinek – levélírást gyakorolni sosem árt... meggondolással – megírtam én e tárgyban is levelem. — Ám nem küldtem el azt sem: a nyelvtan nem lehet az én küzdőterem!)

Géza két régi (még a kisbéri szakközépben írott) kiskrimijére lelve ma (...) egy régi iskolai füzetében: ebben... – egy..kiskorában róla-elhangzott pszichiáter-szakvélemény nyomvonalán haladva — (hogy ti.,„túlérett gondolkodásmódja” okozza környezetével való állandó ütközéseit) – lázasan kutattam... ennek a túlélésnek lehetséges árulkodó nyomai után. S ami ebből élem derengett, az nem volt éppen minden tanulság nélkül való. — Az a „kibékíthetetlen ellentét” ti., mely az én klinikai zárójelentésemben (is) lehetséges okként szerepelt – s...mely – rég külön mentünk bár...— mindmáig fennáll köztünk: ez a volt férj s volt feleség közötti ellentét (:) csakis ez lehetett, ami akadályozta az ő sérült gondolkodásmódja gyógyulását. — Mindenképp kitűnő műfajt talált viszont erre ő maga-magának..., ezekben az akkori krimi—kísérleteiben. (Lám csak!– ha a tekintély az ő fejében: egy mítikus szörny alakját ölthette magára, – ellenségességét...az egész kisbéri tanári karra terjesztve ki, féktelen sok energiái levezetéséhez –? persze hogy aztán...a rövidebbet mindígis ő kellett, hogy húzza –! S...így kezdődhetett el aztán az ő kálváriája, s vele – egész a kriminál-szolidaritásig menően —, az enyém is. — Az ő jóelőre s jóláthatón börtönbe-vezető út-tévesztéseim át ti.)

Házamnak kapcsolt felújítási s átépítési gondjai dolgában – (melyek) mára nekem...egy palánk-kerítéshez való beszerzését irányozták volna elő – egyelőre kevés sikerrel jártam (– S elgondolom: ezek a gondok... effektíve ha magát az életet jelentik énnekem —: paradox-mód, minél megoldhatatlanabbnak mutatkozik egy-egy ilyen feladat, – tapasztalataim szerint...annál inkább megeshet – a gyötrelmes megsemmisítő erejű pánik-hangulatok semlegesítése legkitűnőbb gyógyszereként hogy...épp e megoldhatatlanság tudatosítása hat. Egy valóságosan fenyegető pánik-érzés felett sikerült ma is így úrrá lennem. Semmi örömöm viszont ebben nem lehetett (hisz ehhez.— tán a sokkolásból kifolyólag ?— létproblémáim gyökeréig kellett volna tudatilag...visszaérkezni: ám én...úgy éreztem: valósággal lehetetlen mai nap akárcsak magamat is...magammal kibékítenem —.)

Holnap megint Miklósrá fogok utazni,— node...ma még...modern világunk skizofrén giccseinek egyikével (...egy élő ember-agyat bitorló gépember scifinek hazudott filmtörténetével) stresszelhetem csak magam. Nem jó így (:) állandóan szemben a saját mélyrehúzó gondolataimmal .

Febr.16.

(...De mire is jó, egy áhítatlan szegény szentmise? Tán, hogy magam-megadón hallgassam utána végig...D. Irén végeérhetetlen panaszáradatát, két másik, hozzá...nála sokkal közelebb álló személyről –? Ugyan kérem...!) A városból: messzebbre is...ki kellene mozdulnom már!

– Detti...palacsintával várta otthon a kis családot tegnap (míg anyja a Zsámbéki Ped. Főiskolán járt: továbbképzésként felsőfokon...elsajátítandó — az óvónőknek újabban, mondhatni kötelezőn – ajánlottakat – d.u. (miklósi otthonukban) ezt újságolja a lányom, míg...Gábor unokám odakint az elromlott kamrázat sikerrel javítja meg.

Sajnos, szellemileg ma nagyon szétesett vagyok, s...az is...csak otthon jut eszembe: 3 nap múlva lesz...Gábrisnak (mert...hát én így szoktam hívni őt) a 15. születésnapja.

Febr.18.(1.)

...Megszokhatatlan összeférhetetlenségével D. I. a Nyugdíjasok Főiskoláján rothasztotta megint csak maga körül ma is a léghört. (Szerencsére én még előzetesen körbегyalogoltam az Öreg-tavat, s...a tegnapi olvasott Coué hatásos öngyógyító módszerét alkalmazva: magamban...hogy egy rózsafüzért is végig-mondtam: lélek-fertőzésben ellenállóvá lettem.)

De kis időt – előzetesen –, a könyvtárban is eltölthettem (s ott...) egy számomra új, „Holmi”-nak nevezett folyóirat...könyvismertetőjében – egy hozzám igencsak közelálló hangra is lelhettem:... morbiditásból elősejő, utópiáért kiáltó reményvesztettségében, művészin közeli hangütéssel, lélekhez közelítő verssoraival első olvasásra megszerettette magát a költő Baka István. Ami a témában való vergődését illeti: magamra is éppenhogy ebben ismerhettem... (Ámbár, én úgy sohasem bírtam átlényegülni a Nagy Természettől, hogy mindeközben annak sebzett Lelkét – hasonló áttétekkel – ábrázolni tudtam volna. De a saját természetem szerinti lélek bennem is sokszor felsírt, sőt...mindígis állásfoglalásra készített, s ártatlan szentimentalizmusra-váltón igyekeztem is kioldani ebből minden morbiditást.)

Egy kezembe akadt virágindás kézimunka-motívum örvendeztetett meg ma... Régi füzetlapon – lányom tízéveskori rajzán felfedezve azt —, megállapíthattam: vérében van a népművészet (csakúgy, mint anyósomnak, ki haláláig alkotott ilyeneket, — De bevallom: magam is büszke vagyok... arra a fejből-rajzolt lánykori kézimunka növény-mintázatra, melynek könyvbéli mására nemrégiben lelhettem, — egy XVII. századi szekrény tölgyfa-ajtaján legrégebb időkből fennmaradt u.n. ősfá-motívumra ti., -- melyugyanily őseredetinek mondható... gének által ismételt művészi vénából fakadt... s egy hímzésemhez lehajló ágú, pettyezett-levelű füzfaágot képzett.) Közösnek mondható örökség e művészi izlés tehát, egymást követő nemzedékeinkben...

Febr.18.(2.)

...Egy történészünk — Zrínyi Ilona halálának mai (közel három évszázados) fordulóján — ált. a nők társadalmi helyzetéről szólva — nyilatkozta rádiós műsorában...: ha máshol nem — a gazdaságban már elnyerték jogos helyüket —, ám...öt (mint férfit) mindigis nagyon bosszantotta, hogy a politikai életben — abból célzottan kiszorítva — oly kevéssé szerepel e nem. Engem azonban ma legkevésbé sem izgat, hogy férfinak jobb-e lenni manapság, avagy nőnek... — Dilemmám ha lenne — ennyi lehetne csak: betegként vagy inkább egészségesként kívánnám-e a női (s férfi) nemet boldogítani? —

Móni tegnap hazavitette velünk a Kyrrie kottáit, s kikötötte: — tanulmányozzuk azt! s...csak az énekelje húsvétkor Mozartot, aki t u d j a is azt. — A célzás ugyan kifejezetten D. I. hamis hangzataira vonatkozott —, de mi mind magunkra vettük, — hisz kotta-olvasás terén...kinek kevesebbet, kinek többet: de mindegyikünknek van mit behoznia. (Fő, hogy végre-valahára...egy kari szelekció szükségessége is előcsengett Móni szavaiból.)

Tocsik-ügyben-volt felügyelő bizottság előtti nyilvános szereplése után (–) azt kell hinnem Hornról, hogy (miniszterelnökként...) történelmi személyiséggé fogja kinőni magát. Veszélyeztetettsége esetén, — navigare necesse est — ahogy ő a pocsolyán is képes magát átmanőverezni, az legalábbis figyelemreméltó. No...merthogy kormánya felderítetlen ügyeit szaporítandó: egy gyanus állami bizniszben „sikerdíjként” kiutalt állami 600 millió...végül (...szégyenszemre) ott maradt a...Tocsik Mártánál, s az állam számolatlan nagy nyeresége is ott, ahol volt (s... hol nem volt?) —

Sexről, álszemérem s szabadosság nélkül rokonszenves, bátor fiatalok vitatkoznak a TV esti Repetájában...: igen figyelemreméltón, minden korosztálynak egyformán megfelelő hangon.

(Gábort, — mint azt előre sejtettem — hiába vártam, nem látogatott be gimiből hazamenet...)

Febr.19.

Egy hónapon belül 4 szüli- s névnap, kettőn belül 7:...kiadásnak sem kevés. — Utolért a stressz! Holott — jól emlékszem..., tavaly még ugyanezzel a sorozattal oly könnyen boldogultam, hogy tartós örömöm tehetett abban (...mennyire jól osztom be időm, pénzem, s tartok mértéket az ajándékozásban.) Üdvözlő lapot küldök át Zsuzsanna napjára, Tatabányára, — még ma!

— Megbeszéljük a „Beszéljük meg”-et öreg barátnőmmel, Ili nénivel, s egy-nevezőre jutunk ...közös dolgainkat illetően. (És...mivel mi ezt menetrendszerűen meg szoktuk tenni: nem is csekélység, amire évek során át egyezésben jutottunk ezzel!)

Hogy az amerikaiak játékfilm-gyártás ürügyén (: mértéktelenségben mire nem juthatnak viszont? Mint most is pl.: a TV egy cselekmény-hiányos történetét...egyenest...horrorra váltva — a pusztá látványnál leragadva, — idegborzoló ön célú gubancba keveredetten, az átgondoltság teljes hiányában gyártott TV-produkciójukkal! (melybe alaposan beletörhették fogaikat, kik gyanutlan engedtek e befolyásolásnak.)

...Ma nem futottak bársonyon percekim, sőt...nagyon is kihegyezettek voltak —, elszánom hát magam egy holnapi hosszú sétára, s...reggel, mise előtt mégpedig! (És látni vélem a madárseregletet is ehhez...kint, a Tó partján, a hajnal rózsapírját a vízen, s belemerülve ebbe a képzelt nyugalom vizébe: mintha már álmodnék... mielőtt még elalszom.)

Febr.20.

— „Női nap” a köz-TV-ben. (De...mi közöm énnekem bármely szerepjátéknak minősített női sorshoz?) —

Abszolút igaznak tűnik viszont – s ebben már aztán saját személyemre ismerhetek – az itt elhangzó tény-megállapítás, mely szerint: — „A nők nem mondják el, hanem eljártsszák keserveiket.” – s én ebben egy megbúvó feminin felhangot érzek, s...hogyan ez...: férfi s nő közt...mintha az előbbiek malmára hajtára ma is még a vizet — (de hisz...a mozdulatlan férfi-társadalom tehetetlensége...mi egyebet is eredményezhetne!) S a nap egy kétes értékű bejelentése: —”Mától büntetendő a házasságon belüli erőszak” – (Vastagh Pál igazságügyi miniszter bejelentésétől az az érzésem támad, mintha – zárt terén finoman körbeszaglászva...zsákban vastagon nyávogni kezdene az a bizonyos macska. —)

Valóban igaz volna, hogy „elfelejtettünk jól imádkozni?” — „ha meghallgatja Isten: azért, — ha nem(?) – azért hagyjuk aztán abba?” – Fridi műsoros estje, „Az én mozim” nézése közben ...végig János atya reggeli misén elhangzott szavai csengenek vissza fülemben. (S arra gondolok: milyen unalmas is kívülről nézve az én mindennapi életem sora – de, hogy megismételhetetlenségében tulajdonképpen mennyire érdekes is ez! Menetében ez: egy folyamatos visszapillantás a halálból az életre, jelesen a születésre magára is. Én tényleg együtt élek a halállal, egész felnőtt életem folyamatát...az igazi halálnak megváltás-tudatvígaszával élem –! Életem értelme a jó halálra való felkészülésben rejlik, s...amennyiben ez összecseng a belém-ültetett vallási tanokkal: önanonosságomban ez megerősít.)

Febr.21.

Ladocsi Gáspár, országos tábori püspök tartott ma előadást a Kapucinus Templomban: „Szétforgácsolódo kereszténység” címmel. Hívei nagy számban jelentek meg – páran, ezek közül már előzőleg megismerhettük értékes gondolatait... (Én pl. egy másik vallástörténeti előadásán is jelen voltam, aholis – kérdésemre: mondaná meg, miért is kell gyóntunk? – ő ezt a katonás választ adta – : „Csak a gyilkosság s a házasságtörés vétkét kell meggyóntni!” – Gondolom, ez egy szűkebben vett ökumenés álláspont volt a részéről – én mindenesetre ezután is... lelki szükségem szerint gyóntam.)

...A Heinrich Böll-től olvasottakra visszatérve: — most-olvasott, sokadik művében én a sex-gyalázatot elszenvedettek lelki fájdalmából szeretetvágyuk meggyalázását véltem kihallani, s — az ítékezés jogát az EGY-Isten-hívók szemszögéből —... az ellenkező nem iránti elfogulatlanság képzelhető legmagasabb fokán tárgyalva e témát: általános-emberin s nem...eleve elítélőn szemlélni azt – úgy vélem, csakis ilyenelkötelezett, hívó alapon lehet. (Másfelől) azonban...minden tekintetben labilis fölöttem az ég (ma is még...) s várva, hogy mikor derül rám megint: ösztönösen a TV-re kapcsolok (Jobb híján, s...ebben aztán szerencsém van: ennek egyetlen fogható adás-programja ma meglepően színvonalas műsor-szolgáltatónak bizonyul. — Magyarok, svábok s ...romák fogtak össze Hőgyész falujában, településük kiműveléséért, – az ország népének is példát mutatva ezzel...előítéleteket legyőző összefogásból : – cigány-folklórban én ilyen rendezettet: ahogy a nézőtérről pillanatok alatt színpadra kerülve átrendeződték, s színpadképpé formálódtak – én még hasonlót sem láttam. És példaértékű összefogásuk természetes erejével hatottak szegény, zavaros fejemre...egy ottani egyszerű falusi asszony szavai is: —”Ezek a cigányok...nem o l y a n cigányok!” Valóban... — Tatának is...sok cigány lakója van, ám ők...inkább – Hamvas meghatározásával élve – amolyan „csandala”-népség. Pl. az itten fészket-vert, Párizsból végülis visszatelepült cigányvajda-fi is, — a maga szuper-izléstelen, két-tornyos-bástyával épített stílustalan villaházával, bizony „kilóg a sorból”) — Régi szép kistemplomunkban viszont... Ladocsi bőven eleget tett az iránta kialakult elvárásoknak (:) hihetetlen-sok hasznos talentummal lépett ő elő: tarsolyában... egy egyetemi előadásnak megfelelő előadással (s...még a templomajtóban is álltak ehhez, idegen fiatalok is,...kiket, hogy előre invitált volna a püspöki szó, – úgy tűnt: eddig még ezek...templomba be se tették a lábukat: csak néhányan bátorkodtak beljebb.) Közvetlen, világi hangnemben, jól egyesítve mondandóit: igaz, mély hitből fakadt vallási optimizmussal érvelt... a szekták elburjánzásáról pl. a püspök. – S...hogyan ezek mind a mi vallásunk gyengéit tükrözik: u. ezt mondtam Pauláéknak én is nemrég...)

Félfüllel hallom az éteren át (:) egy ebadta pitsbull egy élelmiszerbolti eladót a bolt W.C.-jébe „zárt be” – s hogy hívták a mentőt – no, s szép kis história! — a kutya-mentő jött ki...

(Kalazanczi szent József méltó utóda) Bulányi páter: ő, ki pályája kezdetétől már — megbélyegzetten, kitagadottan is...a még menthető, kallódó fiatalok védelmében jeleskedett — egy 16 éves pápai tilalom feloldása folytán ...ma egyenes adásban misézhetett a rádióban.)

Febr.22.

– Talán ...ez már a tavasz ideje? – Egy mintaszerűen gondozott kert szívesebben mutattam volna ámbár látogatóimnak (... Mártiék...csak...azt láthatták, ahogy a kutyagumikat gereblyélem épp össze: Morzsikám úgy telepitykázta földjét a télen, hogy zsebkendőnyi hely sem maradt érintetlen tőle.) Sikkes viráglopások idején – én csak tiszta beszerzésekkel élek, de...megígértem barátnőmnek, hogy neki is hozok majd az én (egyébként védett) téltemető-gumóimból: ne...pusztítsuk mi se azt, de segítsük elterjedését.

Kandikálnak már évelőim is elő. Tavaly óta megsokasodtak –, lesz hát „kikkel” megbeszélmem éven-át-ívelő örömeimet (míg vannak ilyenek!)

Febr 24.

Jól emlékszem arra a (tegnapi) tolvaj pillanatra, mellyel – a földből elődárdázó évelőkkel összehangzón – egy (időben egyenest utánam...) következő emberiség látomásában részesültem: tudatalattim felszínre tört halál-vízióival ...— melyek magyarázatát aztán otthonom (mai) történeteiben kaphattam meg. Igen nagy stressz ért (:) énekkari próbáról hazatérve: bejárati ajtó üvege betörve, ugyanígy konyhám ablaka is, s...kifeszítve, tönkretéve az ajtó-zár...(Nyilvánvaló volt, hogy ki tette – T.Gy.-t...figyelmeztettem még tegnap este: részességét nem tekintve, rendőrségen jelentem, ha megbosszulni próbálná tőle való szabadulásomat!...mert én — kiköltözésére tett többéves hiábavaló kéréseim után –, tenni fogok azügyben, hogy véget vessek jogtalan ittlétének. Ő hát... így,„torolt”...)

Menyem, Zsuzsi csicsergő esti telefonhangja aztán lecsillapított —: egy újfajta készüléken látta párcentis magzatát, s...ennek nagyon örült. – Zsófi is újságolta még a telefonba: — ‘Apu nagy csokor virággal köszöntötte Anyut’ – Nyugodtan magánüggő fokozhattam hát vissza, ...a velem ma történeteket (– korpa közé, hogy ne keverednek! — Imában... egy elengedhetetlenül fontos összpontosításra képtelenül – Uram, Jézus, légy velem...mert beesteledett, — egyedül vagyok, s...félek nagyon... – meghallgatatlan némán, árva magamban: igen nehezen tudtam csak lehunyni szemeim.)

Febr25.

Géza napján – nem épp kedvemre való foglalatosságként – ...egy szomszédtól-kapott farostlemezt szegelgetek a bejárati ajtó kitört üvege helyére, ideiglenes pótlékként (:ne pofátlankodjon már lyukasan...addig se, míg Petreki megcsinálja azt. Tene egyébként – részegen – úgy hallom: a nagy igazságosztó szerepében járt el...ennekelőtte egy másik ügyben is –, bikaerős bosszúállással egy nyomorék megverését „torolta meg”, – önhatalmúlag, s...persze nem is eredménytelenül: már most...mint vádlott, kapott a rendőrségre ő idézést. Én viszont nem fogom följelenteni...: cirkusból ennyi elég volt!)

Szegény jó Latinovits Zoltánt hallottam egyszer (a) magukra maradt asszonyokról, magánemberként szót ejteni. – Nagy-nagy együttérzéssel – elismeréssel emelte mintegy piedesztálra emberi helyállásainkat. S csodálattal, merthogy „A...magányos nőnek egy magányos férfival szemben sokszorosak a nehézségei.” Én csak magamat csodálhattam eddigelé, s azt, hogy milyen sokáig türtem el (velem közös bejáratú) szomszéduram minden alapot nélkülöző gonosz „kurvázásait” (egy házamon tett kisebb javítás-sorozat „eredményeként”: mézes-mázasról gúnyosra váltó hangnemben —) hogy anyagiakban is...ráadásul még – sebtében toborzott link melósaim aztán a végén ...lenullázhasanak, — olyannyira, hogy 4 napon át ...a pusztá betevő falat előteremtése is gondot jelentsen. Szerencsémre: akkor is már...erről...a férjjel egy követ fújó feleségről – ki most a farostlemezt adta nekem – jól tudhattam én, hogy velem szemben ...ő...valamiféle kényszeres viselkedést, s nem rosszindulatot mutat. (S hát...igen: később megtudtam, hogy...a háború után, francia fogságából: gerinc-, azazhogy ideg-sérüléssel jött haza az ő embere.)

Dél-Koreában megint tüntetnek ? (gondolom – a déliek, kik ezt...megtehetik, az északiakért, ill. azok ...helyett is teszik!)

Itthon pedig a mezőgazdaságiak,...a 61-es út egy sávját a gépeikkel ma lezárva tartják (–) a szimpatizánsok száma növekszik, de...sem Nándorfiné, sem B. asszony...nem értik ezt! – Ili néni volt, aki ma külön-külön... kioktatta őket közös nemzeti érdekeink felől! (Úgy tűnik, – csakúgy mint Apám — élete utolsó percéig közéleti ember marad Ő is!)

Dolly, az angol nőtény-birka – mint clón ti. – ma vonult be a köztudatba:? A jövőben tehát emberekről is tökéletes más készíthető’ – ezzel a média-kommentárral. (Ad abszurdum: ennél még a halál is jobb!)

(Febr.27.előtt)

„Passzázs” címmel, verselgetek :

Emlékszem rád Zwickl Rudi

„Szemetes az én szerelmem
Egy kis szemetesleány”
Ezt a nótát daloltad
S magad voltál a talány

Emlékszem rád Zwickl Rudi

Álmainknál messzebb senki se tekintsen
Az voltunk mi kiknek párja nincsen
Klónja nélkül egy fiatal pár

Fülünkbe mit cigánybanda hegedült
A táncot csak magunk jártuk egyedül

S tudhattam a szemeteslány
Akiről daloltál
Nem én voltam tuti

Emlékszel rám Zwickl Rudi?

Febr.27.

Apám halálának egyik (számlálatlan) évfordulója.

A mai (csütörtök esti) Hitkérdések kapcsán, ennenmagamra vonatkozóan (ahhoz...mit ott hallottam...– mármint János atya szavaihoz:)... ‘A tudósok soha nem tagadták Istent. Mindig a költők és filozófusok tettek ellene!’ – saját költői tapasztalatomból a következőket fűzhetném – (:) azidőben, mikor az én költői vénám elapadt, ill. ahol és amikor – 25 évesen s idegbetegen — mint költő. meghaltam: engem – ugyanazon folyamat nem-várt eredményeként – kézenfogott s Magához ölelt ...az Isten! Világosan érzékelhettem akkor én múltam istentagadó tendenciáit, s idővel ...racionális elmém vergődései...értették meg velem aztán, s tették teljesen világossá egy emlékezetes pillanat erejéig –, hogy...az én idegbajom tulajdonképpen: kegyelem! (Azt az üzenetes pillanatot én soha nem felejtettem el! Az a PILLANAT máig hatón munkált énbennem, s mára ez lett gyógyulásom biztosítékává, – védőoltássá is egyben: sommás ítélezésekre. Sőt, mára...még versekké is alakulhatott.)

Febr.28.

A tél utolsó napja –. Két hete folyamatosan csak a...húsvétra készülök (takarítgatások formájában) Este – a TV-ben Dallas és Desszert...(S Petreki jelenik meg, — bejelenti, hogy ‘jönnek a megbeszéltek lakás-felújításra’. – Aligis vártam már őt, s...jó, hogy mégis megjött.)

Folyt. köv. A Szerk.

SZÉKÁCS LÁSZLÓ

versei

Motivációs levél

(a fityiszkenyérért)

mi legyek, ha nagy leszek

kopog,
talán éhség,
szemtelen, akkor hogy lehet, ...
korog,
a 3 deci levesért a sorkígyó végére,
talán Édesanyám meséje hiányzik,
talán a kenyér illat,
Édesanyámtól,
köténye zsebéből egy mese,
... mit ettünk a múlt hét hétfőjén,
friss ropogós, ...
játszunk, hamuban sültet, ... elfogyott,
álomrég,
... játszunk,
adj király kenyeret,
dalra fakadt ételek dörömbölnek,
miért arra ógyelgek,
miért arra imbolyognak az emberek,
... nem köszönnek, ... vissza,
nem mernek,
ők ma sem esznek

... én sem

ez motivál, hogy robot legyek

csak egy nanonyi paprikás krumplit
... festenek, ... hogy néz az ki

Nyavalya

Látom, elkapkodtam a döntést.
Időzavaros a miért és minek.
Már kifaragtak, de mikor? Akartam?

Nézzük.
Akkor is matattak előttem a fuggerek.
Üveghegy, üvegpalota, üvegszem.
Felfényeztek, színesre.
Üdvözöljük fényességed!
Gatyára sem tellett mire szólhattam.

Egom. A határozott, józan.
A fedezetem.
A francba, a tudat alá kábított.
Lába kelt a zsebemből,
mint a szónak a számból.
... és még én:
Üzlet az üzlet. Kezet rá, kupec.

Na, most én jövök, a másnapos.
Fukar grimasz húzza szemem, szám,
és útilapura írom fényemet:
bocskorosodom.

Törleszték.
A nyavalyám. Nekem is van.

FETYKÓ JUDIT

Megváltás

Lászlónak

... nem tudlak megváltani,
csak elfogadni, dédelgetni,
úgy ahogy vagy, magadért szeretni.
Itt van belül a jó és rossz kulcsa,
mi döntjük el magunkból kiindulva,
a képmásra visszamutat önnön ujja,
a zár egyforma, egyenlő az esély,
mi kell? — a jó, a rossz a cél,
melyért mindent megtesz az ember, s néha fél.
A végtelen valamennyi atomja,
az emlékezés összes foszlánya,
genetikánk minden variánsa
kevés hozzá, minden, mind kevés,
ami tőlem telik az is oly csekély,
— lehetek, aki altatót mesél,
ki ruhádat naponta igazítja,
lehetek animusom szerető párja,
dédszülóm gondoskodó unokája,
... és még mi is? Mi is lehetnék?
Az isteni adományokból ha kaptam,
ezernyi formában, tudatlan
számolatlan, ezernyi változatban
adhatom a mindennapokat,
nem ígérhetek jobb holnapokat,
sem gazdagabb, több magunkat.
Magadnak kell a boldogságot megtalálni,
csak segíthetek jó úton járni.
Nem tudlak, nem akarlak megváltani.

VÉGH TAMÁS

Megőrzött méltósággal

Harcközi szünetekben még verseket írok,
Lappangó homályban mécsesem ég.
Lassú imát mondok a megfáradtakért,
Megroskasztottakért.

Nappalok átkát nyeli az est, s érdes akarások
Csikorgó vonaglását lefedi végre a csönd.
A vád is pihenni tér, s a vádlott, életlő ember is
Rimánkodhat kegyelemért.

2016-06-07

KŐ-SZABÓ IMRE

Rudi világot akart látni

Rudival péntek délután futottam össze az Akácfa utca közepén. Kitoró örömmel üdvözlöttük egymást, a barátság elég régi, együtt jártunk két évig a gímibe. Én az utolsó két évben kerültem ide, vidékről.

- Rég nem láttalak, Rozgonyi Rudolf! Milyen jó kiejtésű neved van! - mondtam neki és ölelkezés közben veregettem a vállát.

- Nem láthattál – mondta Rudi. – Egy jó darabig nem voltam a városban, még Biharban sem! Világot láttam, kicsiben, nemrég jöttem vissza! – mondta nyomatékkal és szélesre tárta karjait. Az volt az ember benyomása, hosszú, görbe utakat járhatott be, lelkesedés nem látszott az arcán.

- Az élet iskolája? – kérdeztem vissza.

- Az a fene egye meg! Egy év alatt kijártam, mind a tíz évfolyamot, volt benne minden, intő, rovo, osztályismétlés, ne is folytassam – mondta Rudi és megkérdezte: - Van egy kis idő? Bólintottam, hogy igen. – Gyere, itt van a sarkon a bádorpultos söröző, majd elmesélem.

Fogtuk magunkat és betértünk a fényesre koptatott bádorpultos sörözőbe és leültünk egy távolabbi asztalhoz. Rudi szó nélkül hozott egy-egy korsó sört, meg indításnak egy fél szilvapálinkát, fejenként.

Egymásra néztünk, összeérintettük poharainkat. – Egészségedre! – mondtuk mind a ketten, egymásnak és Rozgonyi Rudolf, ez a huszonöt éves, szőke srác mesélni kezdett.

-Pest, a főváros, ez volt minden álmom! Azért Budapest, mert mégis csak egy ország fővárosa, ott zajlik minden. Vidéken nincs semmi. Én mondom neked. Talán a jó levegő, amely még megközelíti az igazit, meg a csend. A csend, az utóbbi időben kikristályosodott. Hiszen nincs egyetlen üzem sem, amely zajt bocsájtana ki. A földeken sincsenek gépek, hiszen azt sem művelik. Tehát csendből, az utóbbi években még nagyobb csend lett. Néha még a levegő sem mozdul, a délibáb a Hortobágyon reneszánszát éli. Zavartalan, csak a délibáb fantáziájára van bízva, mit rajzol a levegőbe, - mondta így indításként. Megállt egy pillanatig, ivott a söréből, de csak annyit, hogy a közben kiszáradt ajka, némi nedvességet kapjon.

Mindent elvállaltam volna, csak lett volna mit? A vége felé, mielőtt Pestre vettem az irányt, ez volt az összegzés. Igaz voltak feltételeim, de azok köddé váltak, elfoszlottak. Szakmám nincs, érettségim van, de azzal a gimnáziummal mehetek, ahová akarok, de nem fogadnak sehol, kitoró örömmel. Íróasztalt nem kapok, nem mintha arra vágnék. Dolgozni kell, azt tudom, mert csak akkor van mani. Az égből nem hull alá. Már tudom, hogy csak a fizikai munka maradt számomra, ha csak nincs egyszer az életben valamiféle szerencsém. Kis szünet következett, majd folytatta.

- Itt eljártam minden lapot, már nem tudnék megcsinálni egy terített betlit, tudod úgy jelképesen. A leosztás sem kedvez nekem az utóbbi időben. Sokszor dühöngök, mert csak üres lapok kerülnek a kezembe. Ezzel pedig nem lehet semmit kezdeni. Meg kellett hoznom a döntést, irány a főváros! – ezt egy kicsit felfokozott lendülettel mondta.

Hozzájárult az én hülyeségem is. Most már bánom, mint a kutya, amelyik kilencet fiadzott. Tudom, hogy nem tehetek róla, mit csináljak, ha hajt a vérem. Abban a boltban, ahol utoljára lapítottam, a tulaj asszony is tette, vette magát előttem. Azzal nem elégedett meg, hogy reggeltől estig az élelmiszer boltban, raktam a polcokra cukrot, lisztet, sót, meg ami kellett. A fizetség mellé prémiumként a testét is felajánlotta. Csípett engem, nem véletlen, mert atléta termetű vagyok, olyan férfias csávó, aki az ágyban is megcsinálja a flikflakot. Tetszett is ez, mert nem kellett koslatnom csaj után, meg a piát is kiöntötte nekem. Aztán egy idő után közölte: - terhes. Tőlem! Tőlem? Az nem lehet igaz, mindig vigyáztam. Aztán egyszer azt is észrevettem, hogy egy szőke szállító srác betolatott a raktárba. Jó sokáig bent „számláztak”. Ki tudja mi lett a vége? Szóval, ezért is mentem.

Maga elé húzta a sörös korsót, ivott belőle egy kicsit, aztán elkezdte dörzsölni a kezeit, mintha nem tudna mit kezdeni vele.

- Pesti utazáshoz még nagyban hozzájárult apám viselkedése is. Példát, azt nem tudott mutatni, csak a nagy szöveg volt nála. Persze akkor, amikor este kilencfelé hazakeveredett az italházból feltankolva három felessel, meg annyi sörrel. Ekkor aztán nyomta az okos szöveget. Mit hogyan kellene csinálnom, én pedig egy szarjankó vagyok. Nem való semmire, nem dolgozom, nincs kitartásom. Ez utóbbira talán igazat is adok neki. mert eddigi tizenöt munkahely közül, egyik sem jött be. Elég hamar otthagytam őket, tovább álltam. Ilyenkor az új munkahely okozta újdonság, hozott némi izgalmat. Sajnos pár nap, vagy hét után ez a varázs is elmúlt, aztán jött az unalmas napok sora. Másra vágytam, hogy mire, magam sem tudtam megmondani. Valami újra... A következő melóhely felderítése is időbe telt, sokszor nem volt egy fillérem sem. Még szerencse, hogy anyám segített, mert neki jó szíve van és rájöttem, én vagyok a kedvenc gyereke. Ezt ki is használtam, cigire meg sörre is mindig adott lóvét, ha nem többet egy ezrest biztosan. Már sokszor nekem is égett a pofám, de nem volt mit tennem, elfogadtam. Aztán, hogy ez a fajta apanázs el ne vesszen, sokszor rá is tettem egy-két lapáttal. Úgy festettem le a dolgokat, hogy azok az én javamat szolgálják. A végén már sokszor nem is tudtam mi az igaz, mi a valós, vagy éppen fordítva.

Itt megállt, szünetet tartott. Elgondolkodott, csóválta a fejét, ezt talán azért nem kellett volna az anyámmal tennem, mintha ez tükröződne arcáról. Ittunk, mind a ketten a sörből, levegőt vettünk a beszélgetés folytatásához.

- Szóval, az utóbbi időben már nem is dolgoztam, otthon lebzseltem, a számítógépet búvoltem, a lehetőségeket böngésztem, de nem akart bejönni semmi. Reggelente még a megyei lapot is átfutottam.

Sokszor volt egy-két fogamra való állás. Az újságot reggel félnyolc körül olvastam, azonnal telefonáltam és már az volt a válasz: - Betöltötték! Hogy a fenébe lehet, hogy már hajnalban elfoglalták? Még az ügyintéző be sem ment dolgozni. Vagy fal volt az egész hirdetés? Sokszor olyan választ kaptam, adjam be az önéletrajzomat. Ebből egy formát csináltam, benne volt a gépbe, csak dátummal kellett javítani. Ha pincért, felszolgálót kerestek, mert nem mindig írták egyformán, akkor arra hegyeztem ki, mennyire szeretném. Ha bolti eladót, akkor arra, hogy éveket töltöttem már a kereskedelemben. Persze ez nem volt igaz, ha csak azt a csajos boltot nem emelem ki. Persze ott a hancúrozás volt a lényeg. De a leírtakra nem is reagáltak, tehát mindegy volt mit írok.

Bejött két srác a bádognyosba, óda köszöntek.

-Szia, Rudi! Mi van? Lébecolunk? Meló semmi? - vigyorogva néztek ránk, jelezve, ez a hely jó lesz nekik is.

-Menjete a fenébe! – mondta kissé bosszúsán Rudi. Intett a kezével.

Az internetet is böngésztem, sok sületlen hirdetés keringett a képernyőn. Egyszer ráakadtam egy hirdetésre, amely már komolyabb volt. Felordítottam, ez kell nekem! Döntöttem, megyek Pestre! Persze gond volt, hogyan? Vonatra jegyet kell váltani, anyámat mégsem vághatom le több ezerrel. Valami alkalmi fuvar kell. Napokig ezen filóztam, aztán kapóra jött egy srác szövege, autóval megy holnap a fővárosba, csatlakoztam hozzá. Egy sportszatyorba összeraktam pár holmit, inget, gatyát. Anyám böngött, apám csak mosolygott. A mosoly mögött azt éreztem, végre megszabadulok tőle, annyi baj volt vele az utóbbi időben, legalább ez megszűnik. Pesten egy rokon srác osztotta meg velem a körletét.

Másnap munkába álltam. Számítógép mellett kellett ülnöm és ügyfeleket felhívni telefonon, kössenek biztosítást. Ezt már egyszer csináltam, sikerült is pár biztosítást megkötnöm, de annyi nem jött össze belőle, hogy abból sarokházat vegyek. Ott is hagytam két hónap után. Aztán ott Pesten nagyobb sebességre kapcsoltam. A telefon egész nap a fülemben lógott. A fizetés úgy volt kitalálva, hogy hívásonként fizettek egy bizonyos összeget, ha sok hívást sikerült lebonyolítani, akkor a főnök lejjebb vette az árat. Tehát mindegy volt az igyekezet, a fizetés olyan száznegyven körül ingadozott. Kértem én tőled: - Mire elég ez? Semmire! Úgy ahogy mondom. Albérlet, bérlet a villamosra. Aztán kajára is kell valami. Nem ehettek heteken keresztül Fradi kolbászt, valami tartalmasabb is kellene. Aztán hol van a sör? Felejtsem el? Talán, ha szerzetesi életet élnék, akkor egy halvány reményem lenne, hogy átvészelem e modern század száraz éveit. Én nem is tudom, hogy azok az okos felnőttek, hogy képzelik el egy huszonéves fiatal életét. Látom, te is csodálkozol ezen, pedig ez így van. Ez a színtiszta igazság.

Itt megakadt a beszélgetés. Rudi teljesen kifáradt a múlt idézésében. Láttam a sör is elfogyott, tudtam, most én következem. Felálltam és hoztam két korsó sört. Ittunk belőle.

-Pest, tele van csavaros eszű fazonokkal. Ha van erőd, merszed, akkor szakíthatsz is belőle, de

aztán félre kell tenned erkölcsi mércéidet. Párszor rakodtam a nagybani piacon, tróger meló volt, de zsebből, azonnal fizettek. Közben nyomtam azt a telefonos melót, így lébecoltam egy darabig. Aztán összefutottam egy fickóval, aki kifaggatott, mit csinálok most. Mondtam neki értek a számítógéphez, a telefonokhoz, mert ezzel dolgoztam akkor. Melót ajánlott, egy internetes kávézóba lettem kiszolgáló. Ne úgy gondold, hogy kávéfőztem és pincérként felszolgáltam. Persze azt is lehetett kapni, de ott inkább az internetezés, a telefonálás volt a lényeg. Rengeteg hívást bonyolítottunk le a közel keleti országokba. Érdekes melónak ígérkezett, a pénz is több volt. Azzal nem tudtam megbékélni, hogy ott mindenféle fazon megfordult. Üzleteket is ajánlottak, olyanokat melyek a Bé-Té-Ká mércéje szerint, 5-10 évig terjedő „jutalom-üdüléssel” honorálták volna, rácsos kis kéglivel kiegészítve. Aztán egyszer a honvágy is elkapott. Akkor már két éve nem voltam otthon. Egyszer apám is meglátogatott. Szolidabb volt, távozóban mondta: - Jobb lenne, ha hazajönnél! Ezt már remélni sem mertem. Aztán egy szürke hullámú hetek után, gondolkodóba estem. Mégis jobb lenne, nekem otthon, ezt a szétszórt formát nem nekem találták ki.

- Most már itthon vagy! – szögeztem le ezt a nagy megállapítást. – Mít fogsz csinálni?

Rudi szünetet tartott, olyan hosszút, hogy már azt hittem, nem is akar beszélni. Látszott arcán, hogy valami frappáns összefoglalón gondolkodik, de nem jut eszébe semmi. Aztán mégis elkezdte:

-A munkanélküli hivatalban ajánlották, ha nekikezdek egy szakma kitanulásához, segítenek, pénzt is adnak. Lehet, hogy belevágok. Nagynéném itt volt rokonlátogatáson a napokban. Láttam, hogy szerettek főzni, azt mondja, legyek szakács.

Ennek hallatára felderült mindkettőnk arca. Megemeltük a poharakat, megint összekoccintottuk. – Egészségedre! – mondtuk egyszerre. Hozzá tettem: - Rozgonyi Rudolf leendő szakácsra!

HORVÁTH ÖDÖN

versei

A mennyei küszöbén

Kedvünk felhőig ér, ha gyönyörbe torkollik.
Égi ínycfalat; kóstolhatjuk ízét.
Forróságunk minden hétköznapi elmozdít
a magasztos felé; szárnyalni kezd a lét.

Együttlétük során, kéjes önkívületbe
kerül két érző lény, s földöntúli csodát
élnék át, igaz csak tovaszálló percekre:
összeforrottságuk szent misztériumát.

Édenük földre száll. A tág kapu kitárul.
A Kezdet kezdete volt tisztaságba fordul,
a lelket betöltő öröm kelyhe túlsordul;

bő kortyokban isszák mámoruk italát,
hiszen mind a kettő öröktől arra várt:
egymásé lehessen szerelme zálogául.

Bizakodjunk!

Ha majd a csodák nagytermén már
nem lesz többé zár, sem lakat,
s kitárják az ablakokat,
ott vagyunk közel a végcélnál.

Ha majd, aki bölcs megbékél, mert
közös Atyánkat nem tagadja;
felebarátját elfogadja,
több nyelvet is beszél és hébert

magol, hogy tanulmányozhassa
a Könyvet, s az Úr tíz parancsa
további életét áthassa.

Emelkedett szívvel, nyíltsággal,
éljen másokkal egy hazában:
magunkénak szánt Európánkban.

Csak ő segíthet

Képtelenségek útvesztőiben
járok. Innen nem lehet kitalálni.
Ő kell. A csodatündér. Rossz szívem
már nagyon neki kezdett kalimpálni.

Átok van rajtam; görcsös rettegés és
halálfélelem fojtogatja torkom.
Ebben a bajban most a kínzó kérdés:
hogyan szabadulhatnék ki e zordon,

hosszú folyosókból álló börtönből,
ahol a semmibe tartó út végén
több méter magas fal megállj-t parancsol.

Napok óta kószálok. „Így magamtól,
segítség nélkül, csak imádság révén
lehetetlenség kijutni!” – tűnődöm.

Kijózanító szembesülés

Miután belenézett a tükörbe,
gyors vénülésétől megrökönyödve
pár pillanatra fájlalta a dolgot.
Érződött rajta: mákszemnyit sem boldog

a kijózanító felfedezéstől.
Ám mit volt tenni! Öreg külsejétől,
a nagy változástól meglehetősen
feldúltan ott állt kopaszon és őszén,

s arcvonásai (csúnyán eltorzultak)
véletlenül sem idézték a múltat,
sokkal inkább a komor valóságot;

önkéntelenül az ajkába rágott,
de mert attól kevésbé ráncos nem lett,
hülye pofát vágott s röhögni kezdett.

RUSZKÁNÉ MÁRTON ÉVA

„Ázik a mező”

-Máma biztosan nem látjuk meg a napot!- mama a konyhaablakból kémlelte az eget- Úgy el van „simulva” hogy három napig el sem áll az eső!

Kicsi lány a konyhaasztalnál ült, kedvenc kifestőjét színezgette.

-Hát, ez elég szomorú!- fűzte hozzá- Én ma az udvaron akartam játszani.

-Akkor Te is olyan szomorú vagy, mint a három napos esős idő?- kérdezte nagymama.

-Azért annyira nem vagyok szomorú! Idebent is lehet jól játszani. S Te mit fogsz csinálni mama?- emelte fel tekintetét a papírról.

-Úgy gondolom, felfűzöm a csípős paprikát.-hangzott a válasz- Egy túvel erős fonálra fűzöm, s kint a teraszon felakasztva megszáritjuk. Tudod, apa és anya szeretik a levesben.

Kicsi lány megörült:-Én is segíthetek?

-Éppen, adogathatod a kezembe. Vigyázni kell azonban, mert a kezünk is csípős lehet tőle! Míg kezét nem mosunk, nem szabad a szemünkhöz, szájunkhoz érni, mert nagyon fájdalmas érzést okoz.

Nem fogod elfelejteni?

Kicsi lány rögtön letette a ceruzáit -Persze hogy nem!

Miután eltették az asztalról a kicsi lány dolgait, mama rögtön kirakta az övéit: tű, cérna, olló, paprika egy tálban. S már kezdődött is a fűzés.

Csendesen munkálkodtak, míg kintről hallatszott a csatornából az esővizes hordóba csorgó víz csobogása.

Egyszer csak kicsi lány megkérdezte:

-Mama! Az Óramanó járt odakint az esőben?

-Manócska se igen szerette az esőt! A kíváncsisága mégis vízre vitte egyszer.

Borús, szomorú őszi időjárás volt. Az eső napokig esett. Hol megindult, hol elállt. Volt, hogy csak szemerkélt, csepergett, de volt, hogy ömlött, zuhogott.

Egyik hajnalban megállt az óra. Az Óramanó előbújt, kinyújtogatta elgémberedett tagjait, s elindult megkeresni kis barátját. Kiskanál nem volt az asztalon. Már majdnem visszament az órába, mikor úgy döntött: azért már csak kinéz az ablakon, lássa, mi újság odakint? Éppen nem esett az eső, de a vizes járdán és lehullott leveleken megcsillant az utcai lámpa fénye. Manócska kipréselte magát a szűk ablakrésen, és a párkányról nézett körül. Minden nedves, vizes volt, felhők borították az eget.

Még Bogár kutya is aludt a házában. Kisvártatva ismét csapkodni kezdett az eső. Ekkor Manócska egy üres orvosságos üvegre lett figyelmes, amit valaki az ablakpárkányon hagyott. Gyorsan bele is búj, onnan

kukucskált kifelé. Egy hirtelen szellőkés azonban lesöpörte a földre a könnyű kis műanyag dobozát! Manócska ekkor magára rántotta a dobozka fedelét. Éppen jókor! Az eső úgy esett mint a zápor, a dobozban csücsülő Manócskát pedig vitte-vitte a víz valamerre. Eleinte mulatságos volt ez a hajókázás! A sodrás vitte a kis ladikot, hol megindult, hol megállt, ringatta, billegette kis utasát. Egyszer aztán végképp megállt. Az eső csendesedett. Manócska nem tudta, hol lehet. Óvatosan megemelte a fedelet, s kidugta a fejét. Azt látta, hogy kis ladikját egy csomó lehullott, ázott falevéllal együtt egészen az utcai kisajtóig sodorta az ár. Még jó, hogy nem került a falevelek alá, mert akkor ki se tudott volna nézni. Tanácstalanul húzódott vissza hogy kitalálja, mi tévő legyen? Hogyan jusson vissza a házba? Körös-körül minden csupa víz, sár, lucsok. Ha kimászik meg is ázhat, vagy megrekedhet az összeázott levelek között. Ha meg itt marad, ki tudja hová kerül a nagy csomó avarral együtt?! Még az is lehet, hogy a kukában végzi! Ebből a szörnyű kétségbeesésből egy hang billentette ki- egy csacsogó, csilingelő hangocska:

-Nézd anya! Még ezt az orvosságos dobozt is ide fújta a szél!

-Hagyd azt most Erzsikém! -szólt anya- Ne piszkold össze a kezedet! Mit fognak szólni az óvodában ha csúnya kézzel mész oda?!

Ezzel csend lett. Erzsike és anya félretolták az akadályt a kisajtóból, és elmentek. Mikor apa is elment, nagymama fogta a vesszőseprűt, hogy letakarítsa a járdát. A kisajtó közelében megpillantotta az orvosságos üveget, és kis kabátja zsebébe tette.

-Jó lesz ez még valamire. Mondjuk...virágmagot tartani benne.-azzal tovább söprögetett. Mikor a járdákkal végzett, bement a házba. Hadd száradjanak a levelek mielőtt az udvaron is takarítana! Ilyen vizesen nagyon nehéz velük bánni. Kis kabátját a fogásra akasztva bement a szobába.

Manócska csak ezt várta! Kicsit sajnálta otthagyni a jó meleg kabátzsebet, de tudta: mama előbb-utóbb észreveszi majd, hogy áll az óra. Odamegy, felhúzza, s akkor neki ismét kalapálni kell: tik-tak, tik-tak.

Kicsi lánynak pedig éppen befejeződött a munkája: az utolsó paprikát is odaadta, hogy a többi mellé kerülhessen. Szép, hosszú füzér sikeredett. Mikor végigterítették az asztalon, nagymama csodálkozva vette észre, milyen szép sorakoznak a paprikák: két nagyobb- egy kisebb, két nagyobb- egy kisebb.

-Milyen ügyes vagy kis kincsem, hogy ilyen szép sorba rendezted a paprikákat! Nem is vettem eddig észre!

-Szerintem is, így szebben mutat, mintha össze-vissza lennének!

-Szebben bizony! De most már gyere gyorsan kezet mosni, míg el nem felejtjük!

B. TÓTH KLÁRA

Hajnali abszurd

Álmomban szétszaggattak a véredek.
Nem fáj, csak lassan elfogyott belőlem
minden, ami addig hozzám tartozott,
amiről azt gondolhattam, én vagyok.

Ahogy lenéztem, eltűntek lábaim,
és pont ugyanolyan messze volt a föld,
lebegtem testem hiányzó tájain,
fölöttem az ég szelíden tündökölt.

A kezem is megtart, nyugtattam magam,
és ott lengedeztem hűlt helyem fölött,
a nedvektől lucskos gyepen gondtalan.
Ahol az állkapocs zárja megjelölt,

eltűnt a szám, orrom, jobb és bal fülem,
(végem közelebb lett, mint a kezdetem,)
s már csak a két figyelő szem maradt,
így vizsgáltam, a mélységben alant

hemzsegő szorgalmas hangyacsapat
hogyan spájzolja ízes maradékomat.
Csak egy fogas kérdés rágta még lelkelem:
vagyok-e még, ha eltestelenedtem?

ELBERT ANITA**A rózsaujjú halál**

Meglepetten észleltem, hogy
Mocorog a temetőben a halál,
Akik már elmentek, mind nagyot
Sóhajtva hátradőltek, elégük lévén
Az anyagi síkból, s süvöltött a szél,
Megtorpant az erő, mert az Isten
Ma megcsókol minden elmenőt.
Az alkonyat rózsaujjaival
Magszínezi a horizontot,
Ködöt bocsátva az itt
Maradtakra, hogy ne lássák
A holtakat, ugyanis élő nem
Nézheti meg a fátyol mögött
A túlvilág libbenő képét.
Minden oly illanó, akár
A szilárdból szublimáló
Légnemű anyagok, melyekben,
Ha összekoccannak a molekulák,
Új világ nyílik ki. A halál nem
Állapot, csak egy létesemény,
Megtörténik, akár egy kitenből
Kipattanó bogár, mely, ha
Kipörög a napvilágra, életet
Lehel a természet varázsába.
Nincsen ma szomorúság, csak
Derű, az Isten ugyanis megérinti
A lelkeket szeretetével, és tovaszáll,
A temetőkből hazavive az itt ragadt
Embereket, kik oly nehezek, akár
Az ólom, ugyanis csak az evilágnak
Éltek. Én a libbenő, selyemlétre
Szavazok, mikor a lélek könnyebb
Egy lúdtollnál is, s az ítéletkor
A mennybe kerül, nem zavarja, hogy
Akkor hal meg, mikor leginkább
Arra nem számít. Mert ha tudná
Az ember saját halálát, a félelem
És rettegés lenne rajta úr, nem
Tudna a hétköznapiakra figyelni,
S a dadogó érzései megbénítanák
A cselekvéseit. A rózsaujjú halál
Minden évben egyszer meglátogatja
A lelkeket, s elviszi mind, kik
Jók voltak ebben az életükben,
S maga az Isten jön le hozzájuk,
Hogy feltámasztva őket,
El ne feledjék a mennybéli örömet,
A lélek örök lakozását.

BÖRZSÖNYI ERIKA

Mint az idő, meg a szél

Az idő, mint a szél, meg a Nap, és a hó,
vagy mint az erózió a köveket, gyűri,
gyötri, legyalulja arcvonásainkat.
Elnézem fiatal önmagamot, arcmásomat,
még tizenkét éve is: van valami báj,
majdhogynem szépség ebben az arcban,
bár nem tudtam, fogalmam sem volt róla.
Most mégis azon kapom magam, hogy
visszavágyom abba a régi nyárba,
a régi testbe, mit a fájdalmak még kevésbé
gyötörtek, és mennyivel reményteljesebb
volt a lélek! Az évek múlása azóta is gyalult
rajtam, s tudom, ami végül megmarad,
olyan szálnalmas, erőtlen, gyenge lesz,
annyi csak, mint amit az idő, meg a szél,
a Nap, és a hó, mint a kövekből az erózió:
belőlünk majd meghagynak.

SZABÓNÉ BABIK ERZSÉBET

Őszi eső, őszi szél...

Őszi eső, őszi szél,
ha kettecskén mendegél,
könnyes az erdő s a táj,
mint, akiknek nagyon fáj...
Őszi eső, őszi szél,
lám, egy-kettő utolér,
majd bús zokogásba kezd...
Minden olyan sáros lesz...
Őszi eső, őszi szél,
táncuk vad, ám mégis mély...
Csupa érzék, csupa vágy:
boldogtalan boldogság...

JANECSKÓ GYÖRGYI

Beszélgetés

Fénylek a ködben.
Kötelező a ködlámpa.
Összeütközések elkerülése végett.
Világít az íriszed .
Világítok.
Ki világít a világtalanoknak?
Behunyom a szemem.
Megvakult pulzussal állok.
Körülöttünk :
türelmetlen tülekedés.
süket süketelés.
Haragos hangzavar.
menthetetlen menetelés.
Lila ujjlenyomatok a
maszatos álladon.
Hallak téged,
háttal a háborúknak.
Keresem benned az őszinte embert.
Felettünk dúdol az Isten.

DOBROSI ANDREA

Szakad

Egyre cementszínűbb a távol, lassan az ég le-,
míg a TV-ben Spic Lee harcol, reklám miatt meg-,
körülottem téglavörös csend, a céna az el-,
kalapács kell képernyőmnek is, és belőlem ki-.

DEBRECZENY GYÖRGY

nem megyek oda magamhoz

Hegedűs Gyöngyi verse nyomán

már nem megyek oda magamhoz
ha látom második személy vagyok
egymást takaró találkozások
betakargatják a didergő óramutatókat
a saját testünk hogyan szólítható
az idő a tér másik testlelke
az elsőszülöttség hogyan szólítható
a jog egyre fiatalabb
a test próbálja magától
megvonni magát
hiába is próbálna odamenni magához
harmadik személyben

BEMUTATJUK

Kókai Géza

halasi csipke-szerű faragásainak kiállítása Nagybörzsönyben.

Diófából készült zsűrített alkotások, igényesen kivitelezett szép

kompozíciók, szépen ábrázolt ornamentális motívumok.

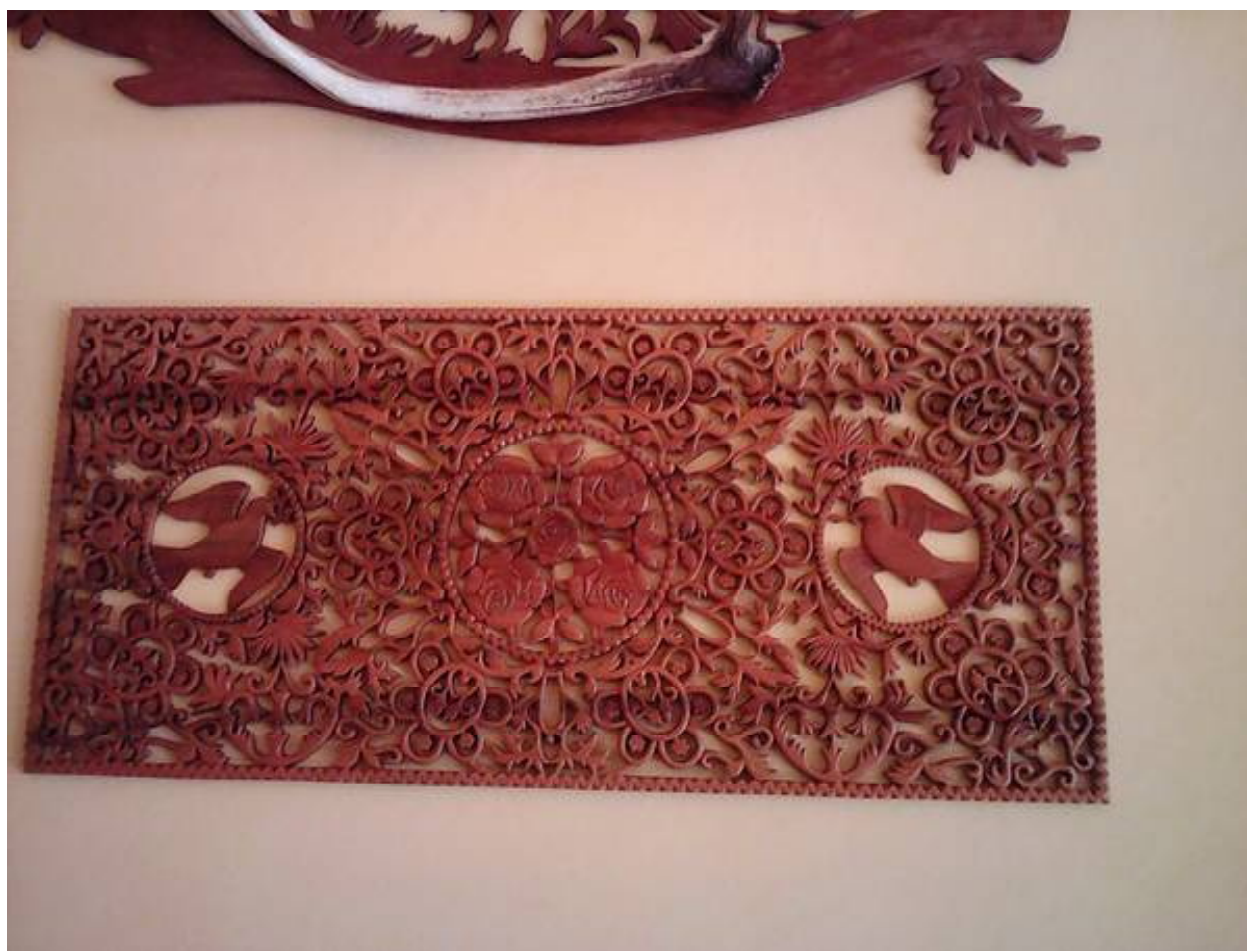
Megtekinthető:

Hétfőtől vasárnapig: 9-19 óráig.

Tel: 30/4517084

KÖNYVAJÁNLÓ

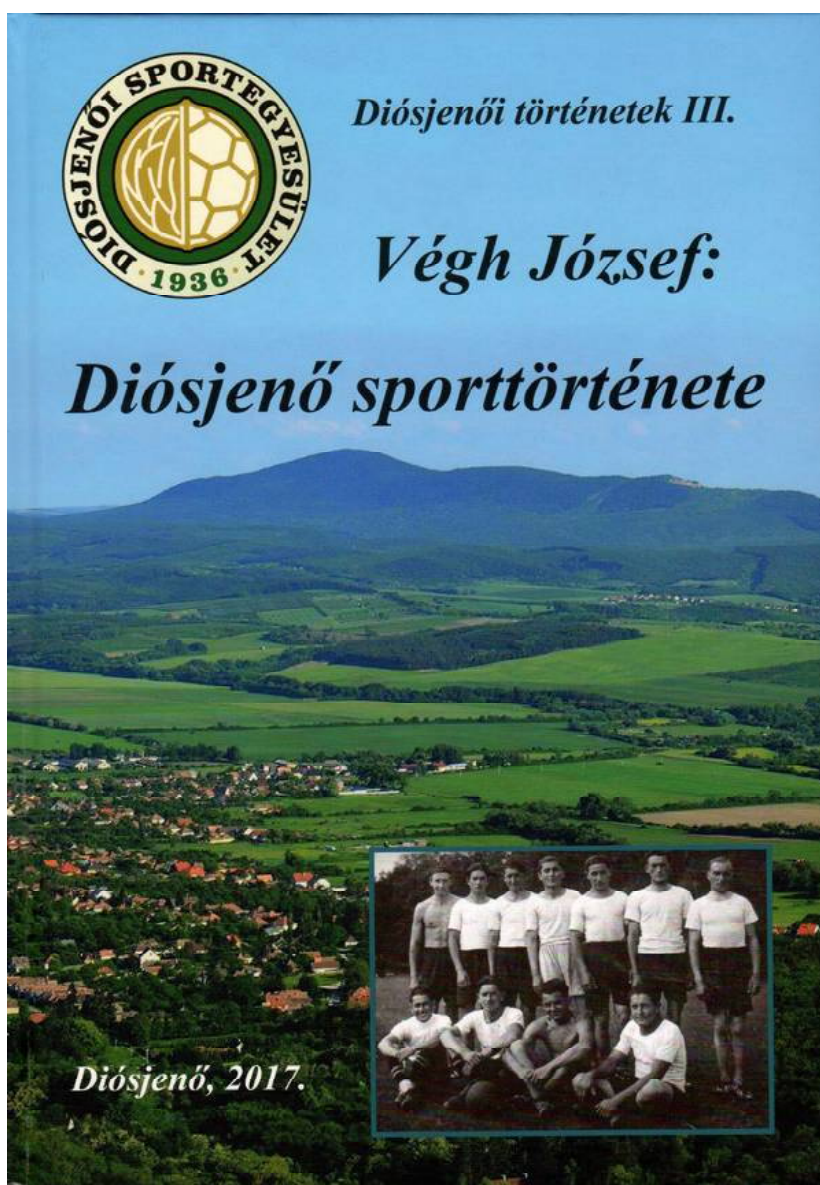
Végh József: Diósjenő sporttörténete

Mintegy száz évet ölel fel ez a kötet. Nem is gondolná az ember, hogy szinte alig van olyan sportág, amely ne érintené a települést, az itt élőket, itt dolgozókat. Vannak köztük olyan kiválóságok, akik eljutottak a csúcra és megszerezték az olimpiai, világbajnoki trófeák valamelyikét, vagy kiérdemelték az országos elsőségért járó érmeiket. A többség azonban természetesen megmaradt az amatőr szinten. Itt is születtek ragyogó érmek, kimagasló eredmények, elismerésre méltó egyéni - és csapatteljesítmények.

Sokan vannak, voltak, akik nem törekedtek a versenyszerű megmérettetésre, megelégedtek azzal, hogy a sport, a mozgás örömet okoz számukra, s hozzájárul jobb közérzetük, egészségük megőrzéséhez.

A sportos életmódról szólva Józsa Csaba testnevelő tanár így fogalmazott: „A sport nagyon jó iskola ahhoz, hogy az ember megtalálja a helyét, a boldogulását, mert sok mindenre megtanít és hozzászoktat. Megkönnyíti az eligazodást és a helykeresést. Számomra ez a siker, s ezek az igazi értékek.”

Az 560 oldalas, vaskos kötet a Diósjenői Történetek sorozat harmadik tagja. Kiadója a Diósjenői Sportegyesület.

Megvásárolható a szerzőnél, illetve szerkesztőségünkön keresztül!

2

Czinka Panna nótája.
(1735.)

Átirta: Bloch József

Lassan. (Adagio.)

Violino I.

Violino II.

Viola.

Violoncello.

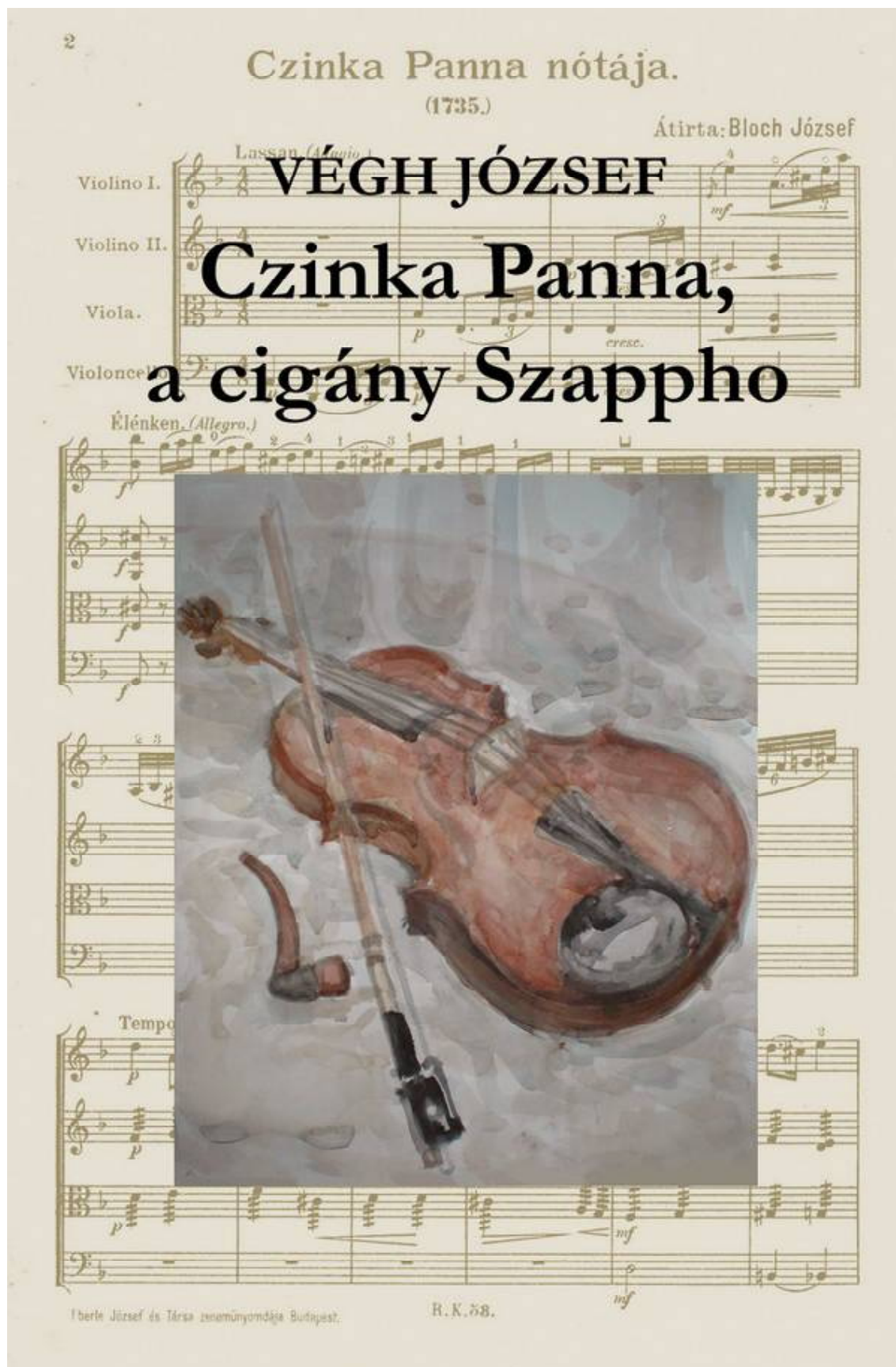
VÉGH JÓZSEF
Czinka Panna,
a cigány Szappho

Élénken. (Allegro.)

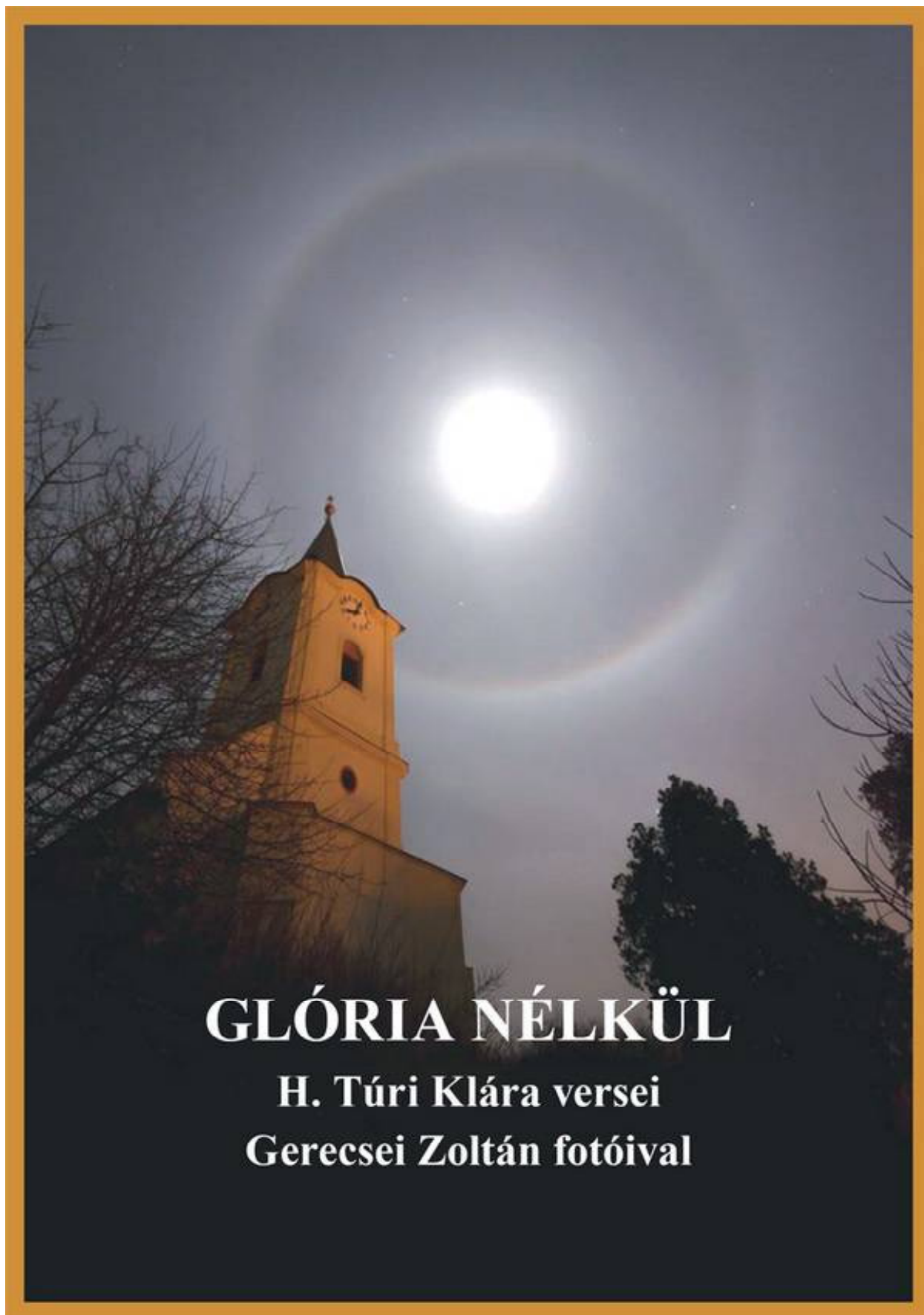
Tempo

I. Berté József és Társa zeneműnyomdája Budapest.

R. K. 58.

The image shows a page from a musical score. At the top, it is titled 'Czinka Panna nótája. (1735.)' and 'Átirta: Bloch József'. The score is for Violino I, Violino II, Viola, and Violoncello. The first section is marked 'Lassan. (Adagio.)' and the second 'Élénken. (Allegro.)'. A large, stylized illustration of a violin and its bow is overlaid on the score. The text 'VÉGH JÓZSEF Czinka Panna, a cigány Szappho' is prominently displayed across the middle of the page. At the bottom, it says 'I. Berté József és Társa zeneműnyomdája Budapest.' and 'R. K. 58.'

Megjelent H. Túri Klára legújabb verseskötete. Érdeklődni a szerzőnél, illetve lapunk email címén lehet. A Szerk.

GLÓRIA NÉLKÜL

**H. Túri Klára versei
Gerecsei Zoltán fotóival**

PROGRAMAJÁNLÓ

VÁCI KÖLTŐK ESTJE

2017 november 24-én 18 órától
a váci Püspöki Palota dísztermében

A rendezvényen váci költők versei hangoznak el,
a szerzők, illetve felkért előadók tolmácsolásában.

Az est programját váci zenészek által
feldolgozott versek dal- változatai színesítik.

A műsorban ezúttal

Bardócz L. Csaba

Ketykó István

Makáry Sebestyén

Molnár József

Pápay Eszter

Péter Péter

Rusvay Balázs

Szikora Balázs

verseit hallhatják.

A belépés ingyenes, a részvételi szándékot viszont jelezni érdemes
a VÁCI KÖLTŐK BARÁTI TÁRSASÁGA facebook oldalán
vagy az esemény FB-posztjánál.

Tamogató: Kőkapu Rendezvényiroda

PÁLYÁZAT

A rétsági Spangár András Irodalmi Kör pályázatot hirdet

vers és prózairók részére

A pályázaton korhatár és a témakör megkötése nélkül, minden alkotó részt vehet.

Kizárólag máshol meg nem jelent írásművekkel lehet pályázni!

Az írásokat digitálisan (email, CD, DVD) is kérjük mellékelni.

A pályázatok terjedelme nem haladhatja meg az öt gépelt oldalt.

(Word, Times New Roman, 12 pont, 1,5 sortáv)

A jeligés pályázatok mellé, zárt borítékban kérjük mellékelni a jelige feloldását.

A pályázatból kizárásra kerülnek a későn beérkező és a digitálisan nem beküldött, valamint a kiírásban megjelölt feltételeknek nem megfelelő pályaművek.

Egy jeligéhez maximum három írásmű tartozhat.

Az írásművek feladási határideje:

2018. JANUÁR 31.

Cím: Spangár András Irodalmi Kör
Városi Művelődési Központ és Könyvtár
2651 Rétság, Rákóczi út 26., Pf.:24.

A legjobbnak ítélt alkotás elnyeri a díszes kivitelű
Spangár András emlékplakettet.

A szakmai zsűri által arra érdemesnek ítélt írásokat
megjelentetjük a Kör 2018. évi antológiájában és a Kör honlapján is.

Elérhetőségünk:

06-35/550-163

konyvtar@retsag.hu, konyvtar.retsag@gmail.com

E havi számunk szerzői:

Börzsönyi Erika (Pásztó) Budapest író, költő
Csáky Károly mkl. (Kelenye, 1950) Ipolyság, helytörténész, költő, tanár, néprajzkutató
Debreczeny György (Budapest, 1958) Budapest, könyvtáros, költő
Dobrosi Andrea(Budapest, 1970) Budapest, költő, szerkesztő
Elbert Anita () Veszprém, tanár, író, költő
Horti Zoltán (1965) Dunakeszi, mesemondó, író
Horváth Ödön (Budapest, 1938) Kismaros, költő
Hörömpő Gergely (Kisvác, 1945 - Kisvác, 2007) református lelkész, költő
Janecska Györgyi (Vác, 1965) Kéthodony, író, költő
Ketykó István (Szügy, 1946) Verőce, nyugdíjas köztisztviselő, költő
dr. Koczó József (Perőcsény, 1950) Vámosmikola, helytörténész, ny. iskolaigazgató
Kovács T. István (Füzesgyarmat, 1935) Vác, újságíró, író
Kő-Szabó Imre (Orosháza, 1936) Vác, író
Petrozsényi Nagy Pál (Kolozsvár, 1942) Kecskemét, tanár, író
Pribojszky Mátyás (Okány, 1931- Tata, 2014) citera-tanár, zenész, író
Ruszkáné Márton Éva (Mánd, 1959) Kiszekeres, óvónő, meseíró
Szabóné Babik Erzsébet (1972) Érsekvadkert, költő
B. Tóth Klára (Budapest, 1955) Budapest, költő, restaurátor
H. Turi Klára (Győr, 1939) Tata, író, költő
Végh Tamás (Gödöllő, 1960) Isaszeg, költő, nyomdász
Szepesi Zsuzsanna () Pomáz, költő, meseíró, tanár
Székács László (Budapest, 1946) Budapest, nyugdíjas mérnök, költő

Impresszum:

Alapító-szerkesztő:
Karaffa Gyula

Helytörténet:
Végh József mkl.

Képzőművészet:
Konczili Éva

Szerkesztőség címe:
2645. Nagyoroszi, Petőfi út 19

Telefon:
+3630-383-5385

Email cím:

karaffagy@ gmail.com

Weblapok:

www.karaffamese.freewb.hu
www.karaffagy.freewb.hu
www.karaffaboros.freewb.hu
www.retsag.net

Terjesztés: kizárólag ingyenesen letölthető PDF formátumban.

Internetes lapunkra is vonatkoznak a szerzői jog védelmének szabályai, ezért a Börzsönyi Helikonban megjelent bármilyen anyag más felületen, lapban való felhasználásához az érintett Szerző előzetes engedélye szükséges!

A Börzsönyi Helikon 2012. március 27.-től tagja az Ipoly Eurorégió Határon ÁtnyúlóEgyüttműködés Egyesületének.

Kókai Géza faragása